

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-57-03

Druk nr 1785
Warszawa, 25 czerwca 2003 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o wyborze członków Parlamentu Europejskiego,

co do którego Rada Ministrów zadeklarowała, że ma na celu dostosowanie polskiego ustawodawstwa do prawa Unii Europejskiej.

Jednocześnie, zgodnie z wymogami art. 34 ust. 5 Regulaminu Sejmu, przekazuję, przetłumaczone na język polski, przepisy Unii Europejskiej, do których ma być dostosowane prawo polskie.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Z wyrazami szacunku

(-) Leszek Miller

U S T A W A

z dnia   2003 r.

o wyborze członków Parlamentu Europejskiego¹⁾

Rozdział I

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady i tryb zgłaszania kandydatów na członków Parlamentu Europejskiego, przeprowadzania w Rzeczypospolitej Polskiej wyborów do Parlamentu Europejskiego i zasady uczestniczenia w nich obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, jak i innych obywateli Unii Europejskiej, oraz zasady prowadzenia i finansowania kampanii wyborczej, warunki ważności wyborów, a także warunki sprawowania mandatu członka Parlamentu Europejskiego.

Art. 2. 1. Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wybiera się 50 członków Parlamentu Europejskiego według zasady proporcjonalności.

2. Wybory członków Parlamentu Europejskiego są wolne, powszechne i bezpośrednie oraz przeprowadzane w głosowaniu tajnym.

3. W wyborach członków Parlamentu Europejskiego głosować można tylko osobiście i tylko jeden raz.

Art. 3. Członków Parlamentu Europejskiego wybiera się na lat pięć.

Art. 4. Członkowie Parlamentu Europejskiego są przedstawicielami społeczności obywateli Unii Europejskiej; nie są związani instrukcjami wyborców i nie mogą być odwołani.

Art. 5. Mandatu członka Parlamentu Europejskiego nie można łączyć ze sprawowaniem stanowiska:

- 1) członka Komisji Wspólnot Europejskich;
- 2) sędziego, rzecznika generalnego lub kanclerza Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich albo Sądu Pierwszej Instancji;
- 3) członka Zarządu Europejskiego Banku Centralnego;
- 4) członka Izby Obrachunkowej Wspólnot Europejskich;
- 5) Rzecznika Praw Obywatelskich Wspólnot Europejskich;
- 6) członka Komitetu Ekonomicznego i Społecznego Wspólnot Europejskich oraz Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej;
- 7) członka komitetów lub innych ciał powołanych, stosownie do postanowień Traktatów ustanawiających Europejską Wspólnotę Gospodarczą i Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, w celu zarządzania funduszami Wspólnot albo wykonujących stałe bezpośrednie zadania administracyjne;
- 8) członka Rady Dyrektorów, Komitetu Zarządzającego lub funkcjonariusza Europejskiego Banku Inwestycyjnego;
- 9) czynnego urzędnika lub pracownika instytucji Wspólnot Europejskich albo Europejskiego Banku Centralnego.

Art. 6. 1. Mandatu członka Parlamentu Europejskiego nie można łączyć z sprawowaniem mandatu posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej albo senatora Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Członek Parlamentu Europejskiego nie może być jednocześnie w Rzeczypospolitej Polskiej członkiem Rady Ministrów ani sekretarzem stanu oraz zajmować stanowiska lub funkcji, których, stosownie do przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej albo ustaw, nie można łączyć z mandatem posła lub senatora.

Rozdział 2

Prawa wyborcze

Art. 7. 1. Prawo wybierania (czynne prawo wyborcze) członków Parlamentu Europejskiego ma każdy obywatel polski stale zamieszkujący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat i jest umieszczony w rejestrze wyborców.

2. Nie mają prawa wybierania osoby :

- 1) pozbawione praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu;
- 2) pozbawione praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu;
- 3) ubezwłasnowolnione prawomocnym orzeczeniem sądu.

Art. 8. 1. Prawo wybierania członków Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej ma również obywatel Unii Europejskiej niebędący obywatelem polskim, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat oraz stale zamieszkuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i jest umieszczony w rejestrze wyborców.

2. Prawa wybierania nie ma osoba pozbawiona praw wyborczych w państwie członkowskim Unii Europejskiej, którego jest obywatelem.

Art. 9. Prawo kandydowania (bierne prawo wyborcze) do Parlamentu Europejskiego przysługuje osobie mającej prawo wybierania, która najpóźniej w dniu głosowania kończy 21 lat i od 5 lat stale zamieszkuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

Rozdział 3

Zarządzanie wyborów

Art. 10. 1. Wybory członków Parlamentu Europejskiego odbywają się w okresie wyborczym ustalonym zgodnie z przepisami prawa obowiązującego w Unii Europejskiej.

2. Wybory członków Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej zarządza Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, w drodze postanowienia, nie później niż na 90 dni przed dniem wyborów, wyznaczając ich datę na dzień wolny od pracy w okresie wyborczym, o którym mowa w ust. 1. W postanowieniu podaje się do wiadomości publicznej liczbę członków Parlamentu Europejskiego wybieranych w Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Postanowienie, o którym mowa w ust. 2, ogłasza się także w języku angielskim, zwanym dalej „językiem roboczym”.

Art. 11. 1. Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej o zarządzeniu wyborów podaje się do wiadomości publicznej i ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej najpóźniej w 5 dniu od dnia zarządzenia wyborów.

2. W postanowieniu, o którym mowa w ust. 1, Prezydent Rzeczypospolitej, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określa dni, w których upływają terminy wykonania czynności wyborczych przewidzianych w ustawie (kalendarz wyborczy).

3. Jeżeli liczba członków Parlamentu Europejskiego wybieranych w Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z przepisami prawa obowiązującego w Unii Europejskiej ulega zwiększeniu albo zmniejszeniu, liczbę tę Prezydent Rzeczypospolitej podaje do wiadomości publicznej w postanowieniu, o którym mowa w art. 10 ust. 2.

Rozdział 4

Organy wyborcze

Art. 12. 1. Wybory przeprowadzają:

1) Państwowa Komisja Wyborcza

- powołana na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499, Nr 74, poz. 786, z 2002 r. Nr 14, poz. 128, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089 oraz z 2003 r. Nr 57, poz. 507), zwanej dalej „Ordynacją wyborczą do Sejmu i do Senatu”;

2) okręgowe komisje wyborcze;

3) obwodowe komisje wyborcze

- powoływane na zasadach określonych w Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.

2. Do Państwowej Komisji Wyborczej, okręgowych i obwodowych komisji wyborczych stosuje się odpowiednio przepisy Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu oraz przepisy wykonawcze wydane na ich podstawie.

Art. 13. 1. Można być członkiem tylko jednej komisji wyborczej. Nie mogą być członkami komisji kandydaci na członków Parlamentu Europejskiego, pełnomocnicy wyborczy i pełnomocnicy finansowi komitetów wyborczych oraz mężowie zaufania.

2. Członkowie komisji tracą członkostwo w komisji z dniem podpisania zgody na kandydowanie na członka Parlamentu Europejskiego bądź objęcia funkcji pełnomocnika lub męża zaufania, o których mowa w ust. 1.

3. Członkowie komisji nie mogą prowadzić kampanii wyborczej na rzecz poszczególnych kandydatów na członków Parlamentu Europejskiego oraz list kandydatów.

Art. 14. Do członków komisji wyborczych stosuje się odpowiednio przepisy art. 35 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu oraz przepisy wykonawcze wydane na jego podstawie.

Rozdział 5

Spis wyborców

Art. 15. 1. Osoby, którym przysługuje prawo wybierania w wyborach członków Parlamentu Europejskiego, wpisuje się do spisu wyborców.

2. Wyborca może być wpisany do spisu wyborców tylko w jednym obwodzie głosowania.

3. Obywatel Unii Europejskiej, niebędący obywatelem polskim, który stale zamieszkuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jest wpisywany do spisu wyborców, jeżeli został umieszczony w stałym rejestrze wyborców, na zasadach określonych w Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.

Art. 16. 1. Spis wyborców służy do przeprowadzania głosowania w wyborach członków Parlamentu Europejskiego.

2. Spis wyborców jest sporządzany i aktualizowany przez gminę, jako zadanie zlecone, na podstawie stałego rejestru wyborców w gminie, prowadzonego na zasadach określonych w przepisach Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.

3. Spis wyborców sporządza się w 2 egzemplarzach, oddzielnie dla każdego obwodu głosowania, według miejsca zamieszkania wyborców, najpóźniej w 14 dniu przed dniem wyborów.

4. W spisie wyborców umieszcza się nazwisko i imiona, imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL i adres zamieszkania wyborcy.

5. Zmiany w spisie wyborców mogą być dokonywane tylko w przypadkach określonych w przepisach, o których mowa w art. 17.

6. Jeden egzemplarz spisu wyborców przekazuje się w przeddzień wyborów przewodniczącemu właściwej obwodowej komisji wyborczej.

Art. 17. 1. Do wyborców niepełnosprawnych stosuje się odpowiednio przepisy art. 18 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.

2. Do wyborców przebywających czasowo na obszarze gminy stosuje się odpowiednio przepisy art. 19 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.

3. Do sporządzania spisów wyborców w szpitalach i zakładach pomocy społecznej stosuje się odpowiednio przepisy art. 20 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.

4. Do sporządzania spisów wyborców w zakładach karnych i aresztach śledczych stosuje się odpowiednio przepisy art. 20 ust. 3-5 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.

5. Do żołnierzy pełniących zasadniczą lub okresową służbę wojskową oraz pełniących służbę w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych lub odbywających ćwiczenia i przeszkolenie wojskowe, a także junaków odbywających zasadniczą służbę w obronie cywilnej poza miejscem stałego zamieszkania stosuje się odpowiednio przepisy art. 21 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu oraz przepisy wykonawcze wydane na jego podstawie.

Art. 18. 1. Zaświadczenia o prawie do głosowania wydaje urząd gminy stosownie do przepisów art. 23 ust. 1 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.

2. O dopisaniu lub wpisaniu do spisu wyborców osób, o których mowa w art. 17 ust. 1-5, niezwłocznie zawiadamia się urząd gminy właściwy ze względu na miejsce ich stałego zamieszkania lub ostatniego zameldowania na pobyt stały.

Art. 19. 1. Spis wyborców jest udostępniany, na pisemny wniosek, do wglądu w urzędzie gminy.

2. Wójt lub burmistrz (prezydent miasta), który sporządził spis wyborców, powiadamia wyborców, w sposób zwyczajowo przyjęty, o sporządzeniu spisu oraz o miejscu i czasie jego udostępniania.

Art. 20. 1. Każdy może wnieść odpowiednio do wójta lub burmistrza (prezydenta miasta), który sporządził spis wyborców, reklamację w sprawie nieprawidłowości sporządzenia spisu.

2. W sprawach, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 15 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu, z tym że terminy rozpatrzenia reklamacji i wniesienia skargi do sądu rejonowego wynoszą dwa dni.

Art. 21. Minister właściwy do spraw administracji publicznej, na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób sporządzenia i udostępniania spisu wyborców, ustalając w szczególności:
  - a) wzór spisu,
  - b) metody jego aktualizacji,
  - c) wzór wniosku o udostępnienie spisu,
  - d) wzory wykazów osób przebywających w szpitalach, zakładach opieki społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych, w których utworzono obwody głosowania,
  - e) wzór zawiadomienia o dopisaniu lub o wpisaniu wyborcy do spisu w innym obwodzie głosowania,
    - uwzględniając odrębności przy sporządzaniu spisu dla gmin mających status miasta oraz dla obwodów utworzonych w szpitalu, zakładzie opieki społecznej, zakładzie karnym lub areszcie śledczym, przypadki w których następuje dopisanie lub wykreślenie ze spisu wyborców, miejsce, czas i formę udostępnienia spisu;
- 2) wzór zaświadczenia o prawie do głosowania uwzględniający dane umożliwiające identyfikację osoby, której zaświadczenie dotyczy, oraz sposób jego wydawania.

Rozdział 6

Okręgi wyborcze

Art. 22. W celu przeprowadzenia wyborów członków Parlamentu Europejskiego tworzy się na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej wielomandatowe okręgi wyborcze.

Art. 23. 1. Podział na okręgi wyborcze, ich numery i granice, a także siedziby okręgowych komisji wyborczych określa załącznik do ustawy.

2. Informacje o okręgu wyborczym podaje się do publicznej wiadomości wyborcom danego okręgu wyborczego w formie obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej najpóźniej w 45 dniu przed dniem wyborów. Druk i rozplakatowanie obwieszczeń zapewnia Krajowe Biuro Wyborcze.

3. Informacje, o których mowa w ust. 2, podaje się do wiadomości publicznej także w języku roboczym.

Rozdział 7

Obwody głosowania

Art. 24. 1. Głosowanie w wyborach członków Parlamentu Europejskiego przeprowadza się w stałych obwodach głosowania utworzonych na obszarze gminy na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. — Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 113, poz. 984 i Nr 127, poz. 1089).

2. Do obwodów głosowania, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 30 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.

3. Zmian w podziale na obwody głosowania, jeżeli konieczność taka wynika ze zmian granic gminy lub zmiany liczby mieszkańców na obszarze danego obwodu w gminie,

dokonywane na zasadach i w trybie określonym w ustawie, o której mowa w ust. 1, najpóźniej w 45 dniu przed dniem wyborów.

Art. 25. 1. Informacje o numerach i granicach obwodów głosowania oraz siedzibach obwodowych komisji wyborczych podaje do wiadomości publicznej, przez rozplakatowanie, wójt lub burmistrz (prezydent miasta) najpóźniej 30 dnia przed dniem wyborów.

2. Informację, o której mowa w ust. 1, podaje się także w języku roboczym.

Rozdział 8

Komitety wyborcze.

Zgłaszanie list kandydatów na członków Parlamentu Europejskiego

Art. 26. 1. Komitety wyborcze w imieniu partii politycznych lub wyborców wykonują czynności wyborcze, a w szczególności: zgłaszają kandydatów na członków Parlamentu Europejskiego oraz prowadzą, na zasadzie wyłączności, kampanię wyborczą na ich rzecz.

2. Do komitetów wyborczych, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 96 – 106 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.

Art. 27. 1. Komitet wyborczy może zgłosić w każdym okręgu wyborczym jedną okręgową listę kandydatów na członków Parlamentu Europejskiego, zwaną dalej „listą okręgową”.

2. Liczba kandydatów na członków Parlamentu Europejskiego zgłaszanych na liście okręgowej nie może być mniejsza niż 3 i większa niż 9.

3. Kandydować można tylko w jednym okręgu wyborczym i tylko z jednej listy okręgowej.

4. Partie polityczne, które wchodzą w skład koalicji wyborczej, nie mogą zgłaszać list kandydatów samodzielnie.

Art. 28. 1. Wyborca może udzielić pisemnego poparcia więcej niż jednej liście okręgowej. Wycofanie udzielonego poparcia nie rodzi skutków prawnych.

2. Wyborca udzielający poparcia liście okręgowej składa podpis obok czytelnie wpisanego swojego nazwiska i imienia, adresu zamieszkania i numeru ewidencyjnego PESEL.

3. Wykaz podpisów musi zawierać na każdej stronie nazwę komitetu wyborczego zgłaszającego listę, numer okręgu wyborczego, w którym lista jest zgłaszana, oraz adnotację:

„Udzielam poparcia liście kandydatów na członków Parlamentu Europejskiego zgłaszanej przez ..... (nazwa komitetu wyborczego) w okręgu wyborczym ..... (numer okręgu) w wyborach członków Parlamentu Europejskiego zarządzonych na ..... (dzień, miesiąc, rok).”.

Art. 29. 1. Zbieranie podpisów osób popierających listę okręgową może być dokonywane tylko w miejscu, czasie i w sposób, które wykluczają groźbę, podstęp lub stosowanie jakichkolwiek nacisków zmierzających do uzyskania podpisów.

2. Zabrania się zbierania podpisów osób popierających listę okręgową na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej oraz oddziałów obrony cywilnej, a także skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

3. Zabrania się wynagradzania pieniężnego w zamian za zbieranie lub złożenie podpisu pod zgłoszeniem listy okręgowej.

Art. 30. Lista okręgowa powinna być poparta, w sposób, o którym mowa w art. 28, podpisami co najmniej 20 000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu wyborczym.

Art. 31. 1. Listę okręgową zgłasza się do okręgowej komisji wyborczej najpóźniej do godziny 24⁰⁰ w 40 dniu przed dniem wyborów.

2. Zgłoszenia listy okręgowej dokonuje osobiście, na piśmie, pełnomocnik wyborczy lub upoważniona przez niego osoba, zwani dalej „osobą zgłaszającą listę”. W razie zgłoszenia listy przez upoważnioną przez pełnomocnika osobę do zgłoszenia dołącza się dokument stwierdzający udzielenie upoważnienia, ze wskazaniem zakresu udzielonego upoważnienia, oraz dane upoważnionej przez pełnomocnika osoby: imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL.

Art. 32. 1. Zgłoszenie listy okręgowej powinno spełniać warunki wynikające z przepisów art. 144 ust. 1– 4, ust. 5 pkt 1 i 2 i ust. 6 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.

2. W przypadku zgłoszenia kandydatury obywatela Unii Europejskiej niebędącego obywatelem polskim, kandydat spełniający warunki określone w art. 9, do pisemnie wyrażonej zgody na kandydowanie jest obowiązany dołączyć:

- 1) oświadczenie stwierdzające, że:
  - a) został on wpisany w Rzeczypospolitej Polskiej do stałego rejestru wyborców w gminie, w której stale zamieszkuje oraz
  - b) nie ubiega się o mandat członka Parlamentu Europejskiego w innym państwie członkowskim Unii;
- 2) zaświadczenie wydane przez właściwy organ państwa członkowskiego Unii Europejskiej, którego jest obywatelem, że nie pozbawiono go prawa do kandydowania w wyborach w tym państwie lub że organ ten nie posiada informacji o ewentualnym pozbawieniu go tego prawa.

Art. 33. 1. Okręgowa komisja wyborcza, przyjmując zgłoszenie listy okręgowej, bada, w obecności osoby zgłaszającej listę, czy spełnia ona warunki, o których mowa w art. 32, i wydaje osobie zgłaszającej listę pisemne potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia. Wzór potwierdzenia określi Państwowa Komisja Wyborcza.

2. Arkusze wykazu podpisów okręgowa komisja wyborcza numeruje i opatruje każdy arkusz swoją pieczęcią.

3. Po sprawdzeniu prawdziwości danych zawartych w wykazie podpisów, przyjęte arkusze wykazu podpisów komisja przechowuje w zapieczętowanych pakietach.

Udostępnienie i rozpieczętowanie pakietów może nastąpić wyłącznie na potrzeby postępowania przed sądami i organami prokuratury, w obecności członka okręgowej komisji wyborczej; o terminie czynności zawiadamia się niezwłocznie osobę zgłaszającą listę.

Art. 34. 1. Okręgowa komisja wyborcza rejestruje listę okręgową, zgłoszoną zgodnie z przepisami ustawy, sporządzając protokół rejestracji. Po jednym egzemplarzu protokołu doręcza się osobie zgłaszającej listę oraz przesyła Państwowej Komisji Wyborczej.

2. Jeżeli zgłoszenie ma wady inne niż brak wymaganej liczby prawidłowo złożonych podpisów wyborców, komisja wzywa osobę zgłaszającą listę do ich usunięcia w terminie 3 dni. W przypadku nieusunięcia wady w terminie komisja postanawia o odmowie rejestracji listy w całości lub co do poszczególnych kandydatów. W razie odmowy rejestracji w odniesieniu do niektórych kandydatów listę rejestruje się w zakresie nieobjętym odmową.

3. Postanowienie okręgowej komisji wyborczej o odmowie rejestracji, o którym mowa w ust. 2, wraz z uzasadnieniem doręcza się niezwłocznie osobie zgłaszającej listę. Od postanowienia osobie zgłaszającej listę przysługuje prawo odwołania do Państwowej Komisji Wyborczej w terminie 3 dni od dnia doręczenia. Od postanowienia wydanego w wyniku rozpatrzenia odwołania nie przysługuje środek prawny.

4. Przy rejestracji list okręgowych stosuje się odpowiednio przepisy art. 148 i art. 149 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.

Art. 35. 1. Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie protokołów rejestracji list okręgowych, przyznaje w drodze losowania, najpóźniej w 30 dniu przed dniem wyborów, jednolity numer dla list tego samego komitetu wyborczego zarejestrowanych więcej niż w jednym okręgu wyborczym.

2. Do postępowania w sprawie losowania numerów list okręgowych stosuje się odpowiednio przepisy art. 150 i art. 151 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.

Art. 36. 1. Okręgowa komisja wyborcza sporządza obwieszczenia o zarejestrowanych listach okręgowych zawierające informacje o ich numerach, nazwach i skrótach nazw komitetów wyborczych oraz dane o kandydatach zawarte w zgłoszeniach list.

2. Obwieszczenie, o którym mowa w ust. 1, przesyła się dyrektorowi właściwej terytorialnie delegatury Krajowego Biura Wyborczego, który zapewnia jego druk i rozplakatowanie na obszarze okręgu wyborczego najpóźniej w 10 dniu przed dniem wyborów. Jeden egzemplarz obwieszczenia przesyła się niezwłocznie Państwowej Komisji Wyborczej.

3. Obwieszczenie, o którym mowa w ust. 2, ogłasza się także w języku roboczym.

Art. 37. 1. Okręgowa komisja wyborcza skreśla z zarejestrowanej listy okręgowej nazwisko kandydata na członka Parlamentu Europejskiego, który zmarł, utracił prawo wybieralności lub złożył komisji oświadczenie na piśmie o wycofaniu zgody na kandydowanie.

2. Jeżeli skreślenie nazwiska kandydata z zarejestrowanej listy nastąpiło wskutek śmierci kandydata i powoduje, że na liście tej pozostaje mniej niż 3 kandydatów, komisja zawiadamia osobę zgłaszającą listę o możliwości zgłoszenia nowego kandydata. Uzupełnienia listy dokonuje się najpóźniej w 15 dniu przed dniem wyborów; w takim przypadku przepisu art. 30 nie stosuje się.

3. Jeżeli skreślenie nazwiska kandydata z listy nastąpiło z innej przyczyny niż śmierć kandydata lub lista nie została uzupełniona z uwzględnieniem terminu, o którym mowa w ust. 2, a na liście pozostaje mniej niż 3 kandydatów, komisja unieważnia rejestrację tej listy. Od postanowienia wydanego w tej sprawie nie przysługuje środek prawny.

4. W przypadku rozwiązania komitetu wyborczego w trybie, o którym mowa w art. 106 ust. 3 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu, okręgowa komisja wyborcza unieważnia rejestrację listy tego komitetu. Przepis ust. 3 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

5. O skreśleniu kandydata i postanowieniach, o których mowa w ust. 2-4, okręgowa komisja wyborcza zawiadamia niezwłocznie osobę zgłaszającą listę i Państwową Komisję Wyborczą oraz wyborców, w formie obwieszczenia.

6. Obwieszczenie, o którym mowa w ust. 5, ogłasza się także w języku roboczym.

Art. 38. 1. Pełnomocnik wyborczy lub osoba przez niego upoważniona może wyznaczyć po jednym mężu zaufania do każdej obwodowej komisji wyborczej na obszarze okręgu wyborczego, w którym została zarejestrowana zgłoszona przez niego lista okręgowa.

2. Pełnomocnik wyborczy lub osoba przez niego upoważniona wydaje mężom zaufania zaświadczenie według wzoru określonego przez Państwową Komisję Wyborczą.

3. Funkcję męża zaufania przy Państwowej Komisji Wyborczej i okręgowej komisji wyborczej pełni pełnomocnik wyborczy lub osoba przez niego upoważniona.

Rozdział 9

Kampania wyborcza

Art. 39. 1. Kampania wyborcza rozpoczyna się z dniem ogłoszenia postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej o zarządzeniu wyborów i ulega zakończeniu na 24 godziny przed dniem wyborów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Partie polityczne oraz wyborcy mogą wykonywać czynności określone w ustawie od dnia ogłoszenia postanowienia, o którym mowa w ust. 1. Czynności podjęte przed tym terminem są nieważne.

3. Agitację wyborczą prowadzi się na zasadach, w formach, w czasie i w miejscach określonych przepisami art. 87–92 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.

4. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) przed rozpoczęciem kampanii wyborczej wyznaczy na obszarze gminy (miasta) odpowiednią liczbę miejsc przeznaczonych na bezpłatne umieszczanie urzędowych obwieszczeń wyborczych i plakatów komitetów wyborczych oraz poda wykaz tych miejsc do publicznej wiadomości.

Art. 40. Od zakończenia kampanii wyborczej aż do zakończenia głosowania jest zabronione podawanie do wiadomości publicznej wyników przedwyborczych badań (sondaży) opinii publicznej dotyczących przewidywanych zachowań wyborczych i wyników wyborów w Unii Europejskiej.

Art. 41. 1. Komitety wyborcze mają prawo prowadzenia agitacji wyborczej w programach radiowych i telewizyjnych, w formach audycji wyborczych i ogłoszeń wyborczych.

2. Łączny czas rozpowszechniania audycji wyborczych wynosi:

- 1) w ogólnokrajowych programach – 10 godzin w Telewizji Polskiej Spółka Akcyjna i 20 godzin w Polskim Radiu Spółka Akcyjna;
- 2) w regionalnych programach – 10 godzin w Telewizji Polskiej Spółka Akcyjna i 20 godzin w Polskim Radiu Spółka Akcyjna.

3. Czas przeznaczony na rozpowszechnianie audycji wyborczych, o których mowa w ust. 2 pkt 1, dzieli się równo między uprawnione komitety wyborcze na podstawie

informacji Państwowej Komisji Wyborczej o komitetach wyborczych, które zarejestrowały swoje listy okręgowe co najmniej w połowie okręgów wyborczych.

4. Czas przeznaczony na rozpowszechnianie audycji wyborczych, o których mowa w ust. 2 pkt 2, dzieli się między uprawnione komitety wyborcze proporcjonalnie do liczby zarejestrowanych przez nie list okręgowych, na podstawie informacji okręgowych komisji wyborczych, właściwych dla obszaru objętego regionalnym programem, o zarejestrowanych listach okręgowych.

5. W sprawach, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 180, art. 181 ust. 1, 3 i 4, oraz art. 183-186 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.

6. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, po zasięgnięciu opinii zarządów Telewizji Polskiej Spółka Akcyjna, Polskiego Radia Spółka Akcyjna oraz zarządów spółek radiofonii regionalnej, a także właściwej rady programowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) czas przeznaczony na rozpowszechnianie audycji wyborczych w każdym z programów ogólnokrajowych i regionalnych;
  - 2) ramowy podział czasu przeznaczonego na rozpowszechnianie audycji wyborczych w okresie od 15 dnia przed dniem wyborów do dnia zakończenia kampanii wyborczej
- uwzględniając konieczność zapewnienia równego podziału czasu przeznaczonego na rozpowszechnianie audycji wyborczych między uprawnione komitety wyborcze.

7. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej określi, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania w sprawach podziału czasu rozpowszechniania audycji wyborczych, zakres rejestracji oraz sposób przygotowania i emisji tych audycji, uwzględniając typ i rodzaj nośnika zapisu audycji wyborczej, a także sposób upowszechniania informacji o terminach emisji audycji wyborczych.

Art. 42. Do przedstawiania przez Państwową Komisję Wyborczą w programach telewizyjnych i radiowych informacji, wyjaśnień i komunikatów związanych z wyborami członków Parlamentu Europejskiego stosuje się odpowiednio przepisy art. 94 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu oraz przepisy wykonawcze wydane na jego podstawie.

Rozdział 10

Finansowanie kampanii wyborczej

Art. 43. Finansowanie kampanii wyborczej jest jawne.

Art. 44. Wydatki ponoszone przez komitety wyborcze w związku z zarządzonymi wyborami członków Parlamentu Europejskiego są pokrywane z ich źródeł własnych.

Art. 45. 1. Za gospodarkę finansową komitetu wyborczego jest odpowiedzialny i prowadzi ją jego pełnomocnik finansowy.

2. Pełnomocnikiem finansowym nie może być:

- 1) kandydat na członka Parlamentu Europejskiego;
- 2) pełnomocnik wyborczy;
- 3) funkcjonariusz publiczny w rozumieniu art. 115 § 13 Kodeksu karnego.

3. Można być pełnomocnikiem finansowym tylko jednego komitetu wyborczego.

Art. 46. 1. Komitet wyborczy może pozyskiwać i wydatkować środki jedynie na cele związane z wyborami.

2. Komitet wyborczy partii politycznej może pozyskiwać i wydatkować środki od dnia wydania przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o zamiarze zgłoszenia kandydatów na członków Parlamentu Europejskiego.

3. Koalicyjny komitet wyborczy oraz komitet wyborczy wyborców może pozyskiwać i wydatkować środki od dnia wydania przez Państwową Komisję Wyborczą postanowienia o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu odpowiednio koalicyjnego komitetu wyborczego lub komitetu wyborczego wyborców.

4. Zabrania się:

- 1) pozyskiwania środków przez komitet wyborczy po dniu wyborów;
- 2) wydatkowania środków przez komitet wyborczy po dniu złożenia sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 54.

Art. 47. 1. Środki finansowe komitetu wyborczego partii politycznej mogą pochodzić jedynie ze stałego funduszu wyborczego tej partii tworzonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857 i Nr 154, poz. 1802 oraz z 2002 r. Nr 127, poz. 1089), zwanej dalej „ustawą o partiach politycznych”.

2. Środki finansowe koalicyjnego komitetu wyborczego mogą pochodzić jedynie z tworzonych na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w ust. 1, stałych funduszy wyborczych partii wchodzących w skład koalicji wyborczej.

3. Komitetowi wyborczemu wyborców mogą być przekazywane środki finansowe jedynie przez osoby fizyczne, z zastrzeżeniem przepisów ust. 4, 6 i 7 oraz art. 61.

4. Komitetowi wyborczemu wyborców nie wolno przyjmować środków finansowych pochodzących od:

- 1) osób fizycznych niemających miejsca zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli polskich zamieszkałych w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej;
- 2) cudzoziemców mających miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, niebędących obywatelami Unii Europejskiej.

5. Przepisy ust. 3 i 4 stosuje się także do wartości niepieniężnych.

6. Komitetowi wyborczemu partii politycznej oraz koalicyjnemu komitetowi wyborczemu nie wolno przyjmować wartości niepieniężnych.

7. Komitet wyborczy wyborców może zaciągać kredyty bankowe na cele związane z wyborami członków Parlamentu Europejskiego.

8. Poręczycielem kredytu, o którym mowa w ust. 7, mogą być wyłącznie osoby fizyczne, z tym że kwota poręczenia nie może być wyższa od wymienionej w art. 49 ust. 3 łącznej sumy wpłat od osoby fizycznej. Ograniczenie wysokości kwoty poręczonej nie dotyczy osób wchodzących w skład komitetu wyborczego wyborców.

Art. 48. 1. Zabronione jest przekazywanie środków finansowych lub wartości niepieniężnych przez jeden komitet wyborczy na rzecz innego komitetu wyborczego.

2. Zabronione jest przeprowadzanie przez komitet wyborczy zbiórek publicznych.

Art. 49. 1. Środki finansowe komitetu wyborczego mogą być gromadzone wyłącznie na rachunku bankowym. Postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej o przyjęciu zawiadomienia, o którym mowa w art. 46 ust. 2 i 3, stanowi podstawę do otwarcia rachunku bankowego komitetu, dokonania wpisu do rejestru gospodarki narodowej (REGON) oraz nadania numeru identyfikacji podatkowej (NIP) na zasadach określonych w przepisach o ewidencji i identyfikacji podatników i płatników.

2. Środki finansowe mogą być wpłacane na rzecz komitetu wyborczego jedynie czekiem, przelewem lub kartą płatniczą.

3. Łączna suma wpłat od osoby fizycznej na rzecz jednego komitetu wyborczego wyborców nie może przekraczać 20-krotności minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu poprzedzającym dzień ogłoszenia postanowienia o zarządzeniu wyborów.

Art. 50. 1. Komitety wyborcze mogą wydatkować na kampanię wyborczą wyłącznie kwoty ograniczone limitami:

- 1) okręgowym – ustalonym dla komitetu wyborczego, który zarejestrował listę kandydatów tylko w jednym okręgu wyborczym;
- 2) ponadokręgowym – ustalonym dla komitetu wyborczego, który zarejestrował listy kandydatów w więcej niż jednym okręgu wyborczym.

2. Wysokość limitu jest wyznaczona kwotą 50 groszy przypadającą na każdego wyborcę w kraju ujętego w rejestrze wyborców, z tym że:

- 1) limit okręgowy oblicza się przez podzielenie liczby wszystkich zarejestrowanych wyborców w kraju przez ogólną liczbę wybieranych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej członków Parlamentu

Europejskiego i pomnożenie uzyskanego wyniku przez liczbę członków Parlamentu Europejskiego wybieranych w danym okręgu wyborczym, w którym komitet zarejestrował swoją listę kandydatów;

- 2) limit ponadokręgowy dla danego komitetu stanowi sumę kwoty limitów okręgowych, o których mowa w pkt 1.

3. Państwowa Komisja Wyborcza, w terminie 14 dni od dnia zarządzenia wyborów członków Parlamentu Europejskiego, ogłasza, w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” i podaje do wiadomości publicznej w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym, liczbę wyborców ujętych w rejestrach wyborców na terenie całego kraju, według stanu na koniec kwartału poprzedzającego dzień ogłoszenia postanowienia o zarządzeniu wyborów członków Parlamentu Europejskiego.

Art. 51. 1. W przypadku uzyskania nadwyżki pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami, komitet wyborczy partii politycznej przekazuje ją na stały fundusz wyborczy tej partii politycznej tworzony na podstawie przepisów ustawy o partiach politycznych. Informację o przekazaniu nadwyżki pełnomocnik finansowy podaje do wiadomości publicznej w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym najpóźniej w terminie 30 dni od dnia przyjęcia sprawozdania finansowego przez Państwową Komisję Wyborczą lub uwzględnienia skargi, o której mowa w art. 58 ust. 1.

2. W przypadku uzyskania nadwyżki pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami, koalicyjny komitet wyborczy przekazuje ją na tworzone na podstawie przepisów ustawy o partiach politycznych fundusze wyborcze partii politycznych wchodzących w skład koalicji, w proporcji ustalonej w umowie koalicyjnej; w razie braku stosownych postanowień w umowie środki przekazuje się na rzecz instytucji charytatywnej. Informację o przekazaniu nadwyżki pełnomocnik finansowy podaje do wiadomości publicznej w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym najpóźniej w terminie 30 dni od dnia przyjęcia sprawozdania finansowego przez Państwową Komisję Wyborczą lub uwzględnienia skargi, o której mowa w art. 58 ust. 1.

3. W przypadku uzyskania nadwyżki pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami, z uwzględnieniem dotacji, o której mowa w art. 61, komitet wyborczy wyborców jest obowiązany przekazać tę nadwyżkę na rzecz instytucji charytatywnej. Informację o przekazaniu nadwyżki pełnomocnik finansowy podaje do

wiadomości publicznej w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym najpóźniej w terminie 6 miesięcy od dnia przyjęcia sprawozdania finansowego przez Państwową Komisję Wyborczą lub uwzględnienia skargi, o której mowa w art. 58 ust. 1.

Art. 52. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, w drodze rozporządzenia, określi sposób i tryb prowadzenia rachunkowości przez komitety wyborcze, uwzględniając formy dokumentowania i ewidencji przychodów, wydatków i zobowiązań finansowych komitetu wyborczego, wzory sprawozdań finansowych komitetów wyborczych oraz szczegółowy zakres zawartych w nich informacji, a także wykaz rodzajów dokumentów, jakie należy załączyć do sprawozdania, tak aby umożliwiły one weryfikację podanych w sprawozdaniu informacji.

Art. 53. 1. Do finansowania komitetów wyborczych partii politycznych i koalicyjnych komitetów wyborczych, w sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy ustawy o partiach politycznych.

2. Partia polityczna, która samodzielnie utworzyła komitet wyborczy lub wchodzi w skład koalicji wyborczej, w okresie od dnia przyjęcia przez Państwową Komisję Wyborczą zawiadomień, o których mowa odpowiednio w art. 46 ust. 2 i ust. 3, do dnia wyborów, może prowadzić i finansować wszelką agitację na rzecz upowszechniania celów programowych partii politycznej, wyłącznie na zasadach, w formach, w czasie i w miejscach określonych niniejszą ustawą.

Art. 54. 1. Pełnomocnik finansowy, w terminie 3 miesięcy od dnia wyborów, przedstawia Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie finansowe o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, wraz z opinią biegłego rewidenta i raportem.

2. Biegłego rewidenta, o którym mowa w ust. 1, wybiera Państwowa Komisja Wyborcza spośród kandydatów zgłoszonych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w liczbie uzgodnionej z Państwową Komisją Wyborczą.

3. Koszty sporządzenia opinii i raportu, o których mowa w ust. 1, są pokrywane z budżetu państwa w części Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe.

4. Do wydatków komitetu wyborczego wlicza się wartość darowizn niepieniężnych pozyskanych przez komitet wyborczy oraz świadczonych na jego rzecz usług.

5. Wartość pozyskanych darowizn niepieniężnych oraz świadczonych na rzecz komitetu wyborczego usług podaje się w sprawozdaniu finansowym w wysokości możliwych do uzyskania cen ich sprzedaży netto, nie wyższych od cen nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacji.

6. Przepisu ust. 5 nie stosuje się do nieodpłatnych usług polegających na rozpowszechnianiu plakatów i ulotek wyborczych przez podmioty inne niż przedsiębiorcy.

Art. 55. 1. Sprawozdania finansowe komitetów wyborczych Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” w ciągu miesiąca od upływu terminu, o którym mowa w art. 54 ust. 1.

2. Wykaz wpłat od osób fizycznych na rzecz komitetu wyborczego wyborców Państwowa Komisja Wyborcza udostępnia do wglądu na wniosek, w trybie i na zasadach określonych przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 i Nr 153, poz. 1271).

3. Pozostałe rodzaje dokumentów załączone do sprawozdań finansowych są udostępniane do wglądu:

- 1) partiom politycznym;
- 2) komitetom wyborczym, które brały udział w danych wyborach;
- 3) stowarzyszeniom i fundacjom, które w swoich statutach przewidują działania związane z analizą finansowania kampanii wyborczych
— w okresie przewidzianym na złożenie zastrzeżenia do sprawozdań finansowych.

Art. 56. 1. Państwowa Komisja Wyborcza, w terminie 4 miesięcy od dnia złożenia sprawozdania finansowego:

- 1) przyjmuje sprawozdanie bez zastrzeżeń;
- 2) przyjmuje sprawozdanie, wskazując na jego uchybienia, albo
- 3) odrzuca sprawozdanie w wypadku stwierdzenia:

- a) pozyskania lub wydatkowania środków komitetu wyborczego z naruszeniem przepisów art. 46 albo limitu określonego w art. 50 ust. 1 i 2,
- b) przekazania komitetowi wyborczemu wyborców lub przyjęcia przez ten komitet środków finansowych lub wartości niepieniężnych z naruszeniem przepisów art. 47 ust. 3-5,
- c) przeprowadzania zbiórek publicznych wbrew zakazowi, o którym mowa w art. 48 ust. 2,
- d) przyjęcia przez komitet wyborczy partii politycznej albo koalicyjny komitet wyborczy środków finansowych pochodzących z innego źródła niż fundusz wyborczy tej partii.

2. W przypadku wątpliwości co do prawidłowości sprawozdania wyborczego Państwowa Komisja Wyborcza wzywa komitet wyborczy do usunięcia wad sprawozdania lub udzielenia wyjaśnień w określonym terminie.

3. Państwowa Komisja Wyborcza, badając sprawozdanie wyborcze, może zlecać sporządzenie ekspertyz lub opinii.

4. Państwowa Komisja Wyborcza, badając sprawozdanie wyborcze, może żądać od organów państwowych niezbędnej pomocy.

Art. 57. 1. W terminie 14 dni od dnia ogłoszenia sprawozdania wyborczego:

- 1) partie polityczne;
  - 2) komitety wyborcze, które brały udział w danych wyborach;
  - 3) stowarzyszenia i fundacje, które w swoich statutach przewidują działania związane z analizą finansowania kampanii wyborczych
- mogą zgłaszać do Państwowej Komisji Wyborczej umotywowane pisemne zastrzeżenia do sprawozdań wyborczych komitetów wyborczych.

2. Państwowa Komisja Wyborcza w terminie 60 dni od dnia zgłoszenia zastrzeżenia, o którym mowa w ust. 1, udziela pisemnej odpowiedzi na zastrzeżenie.

Art. 58. 1. W przypadku odrzucenia sprawozdania finansowego komitetu wyborczego przez Państwową Komisję Wyborczą pełnomocnik finansowy ma prawo, w terminie 7 dni od

dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu sprawozdania, wnieść do Sądu Najwyższego skargę na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia sprawozdania.

2. Sąd Najwyższy rozpatruje skargę i wydaje w tej sprawie orzeczenie w terminie 60 dni od dnia doręczenia skargi. Orzeczenie doręcza się pełnomocnikowi finansowemu i Państwowej Komisji Wyborczej.

3. Rozpatrzenie skargi przez Sąd Najwyższy następuje w składzie 7 sędziów, w postępowaniu nieprocesowym.

4. Od orzeczenia Sądu Najwyższego nie przysługuje środek prawny.

5. Jeżeli Sąd Najwyższy uzna skargę pełnomocnika finansowego za zasadną, Państwowa Komisja Wyborcza niezwłocznie postanawia o przyjęciu sprawozdania wyborczego.

Art. 59. Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” oraz podaje do wiadomości publicznej, w formie komunikatu, informację o przyjętych i odrzuconych sprawozdaniach wyborczych komitetów wyborczych.

Art. 60. 1. W razie niezłożenia sprawozdania finansowego albo odrzucenia przez Państwową Komisję Wyborczą sprawozdania finansowego lub odrzucenia skargi, o której mowa w art. 58 ust. 1, komitet wyborczy traci prawo do dotacji, o której mowa w art. 61.

2. Do sprawozdania złożonego po terminie stosuje się przepisy art. 54-58.

Art. 61. 1. Partii politycznej, której komitet wyborczy uczestniczył w wyborach, partii politycznej wchodzącej w skład koalicji wyborczej, a także komitetowi wyborczemu wyborców przysługuje prawo do dotacji z budżetu państwa, zwanej dalej „dotacją podmiotową”, za każdy uzyskany mandat członka Parlamentu Europejskiego. Wydatki związane z dotacją podmiotową są pokrywane z budżetu państwa w części Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe.

2. Wysokość dotacji podmiotowej oblicza się według wzoru:

W

$$D_p = \text{_____} \times M,$$

L

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

Dp – wysokość przysługującej dotacji podmiotowej,

W – kwotę złotych równą liczbie wyborców, którzy oddali głosy ważne,

L – liczbę wybieranych w Rzeczypospolitej Polskiej członków Parlamentu Europejskiego

M – liczbę mandatów uzyskanych przez dany komitet wyborczy.

3. Dotacja podmiotowa przysługuje wyłącznie do wysokości wydatków uwidocznionej w sprawozdaniu finansowym przyjętym przez Państwową Komisję Wyborczą.

4. Dotację podmiotową przysługującą partii politycznej wchodzącej w skład koalicji wyborczej dzieli się na rzecz partii wchodzących w skład tej koalicji w proporcjach określonych w umowie zawiązującej koalicję wyborczą. Proporcje określone w tej umowie nie mogą być zmienione. Jeżeli partie polityczne wchodzące w skład koalicji wyborczej nie określiły w umowie zawiązującej koalicję proporcji, to należną koalicji dotację podmiotową każdej z nich wypłaca się w równych częściach.

5. Przekazania dotacji podmiotowej na wskazany przez podmioty, o których mowa w ust. 1, rachunek bankowy dokonuje minister właściwy do spraw finansów publicznych na podstawie informacji Państwowej Komisji Wyborczej o uprawnionych do otrzymania dotacji podmiotowej oraz o liczbie mandatów uzyskanych przez dany komitet wyborczy. Dotacja podmiotowa jest wypłacana w terminie 6 miesięcy od dnia wyborów.

6. W przypadku podziału, połączenia albo likwidacji partii politycznych odnośnie do ich prawa do dotacji podmiotowej stosuje się odpowiednio przepisy art. 37 ustawy o partiach politycznych.

Art. 62. 1. Środki finansowe lub wartości niepieniężne przyjęte przez komitet wyborczy z naruszeniem przepisów art. 46 ust. 4, art. 47 ust. 1-5, art. 48 ust. 1 albo art. 49 podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli środki finansowe lub wartości niepieniężne zostały zużyte lub utracone, przepadkowi podlega ich równowartość.

2. Sądem właściwym do orzekania w sprawach przepadku środków finansowych lub wartości niepieniężnych, o których mowa w ust. 1, jest Sąd Okręgowy w Warszawie.

3. O orzeczenie przypadku środków finansowych lub wartości niepieniężnych występuje do sądu Państwowa Komisja Wyborcza.

4. Do postępowania w sprawie przypadku korzyści majątkowej stosuje się przepisy o postępowaniu procesowym.

Rozdział 11

Karty do głosowania

Art. 63. 1. Do kart do głosowania stosuje się odpowiednio przepisy art. 155–157 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.

2. Na każdej karcie do głosowania umieszcza się zwięzłą informację o sposobie głosowania także w języku roboczym.

Art. 64. 1. Jeżeli po wydrukowaniu kart do głosowania okręgowa komisja wyborcza skreśli z listy okręgowej nazwisko kandydata z przyczyn, o których mowa w art. 37 ust. 1, nazwisko tego kandydata pozostawia się na wydrukowanych kartach do głosowania. Informację o skreśleniu oraz o warunkach decydujących o ważności głosu oddanego na takiej karcie podaje się do wiadomości publicznej w formie obwieszczenia i zapewnia jego rozplakatowanie w lokalach wyborczych w dniu głosowania.

2. Informację, o której mowa w ust. 1, podaje się także w języku roboczym.

3. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli komisja unieważni rejestrację listy okręgowej z przyczyn, o których mowa w art. 37 ust. 3 lub ust. 4.

Rozdział 12

Głosowanie i warunki ważności głosu

Art. 65. Przebieg głosowania określają przepisy art. 61–64, art. 66, art. 68 ust. 1, 2, 4 i 5 oraz art. 69 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.

Art. 66. 1. Głosowanie odbywa się w lokalu obwodowej komisji wyborczej, zwanym dalej „lokałem wyborczym”, w ciągu jednego dnia, bez przerwy, między godziną 6.00 a 20.00.

2. Głosowanie w obwodach głosowania utworzonych w szpitalach i zakładach pomocy społecznej może rozpocząć się później niż o godzinie określonej w ust. 1. W przypadku oddania głosu przez wszystkich wyborców głosowanie może zakończyć się wcześniej niż o godzinie określonej w ust. 1. Skrócenie czasu głosowania zarządza obwodowa komisja wyborcza, po porozumieniu z kierownikiem szpitala lub zakładu pomocy społecznej, powiadamiając o tym wyborców, wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) oraz właściwą okręgową komisję wyborczą.

Art. 67. 1. Głosowanie odbywa się przy pomocy urzędowych kart do głosowania.

2. Treść karty do głosowania określają przepisy, o których mowa w art. 63 ust. 1.

Art. 68. 1. Wyborca głosuje tylko na jedną listę okręgową, stawiając na karcie do głosowania znak „x” w kratce z lewej strony obok nazwiska jednego z kandydatów z tej listy, przez co wskazuje jego pierwszeństwo do uzyskania mandatu.

2. Za nieważny uznaje się głos, jeżeli na karcie do głosowania postawiono znak „x” w kratce z lewej strony obok nazwisk dwóch lub większej liczby kandydatów z różnych list okręgowych albo nie postawiono tego znaku w kratce z lewej strony obok nazwiska żadnego kandydata z którejkolwiek z list.

3. Za nieważny uznaje się głos, jeżeli na karcie do głosowania znak „x” postawiono w kratce z lewej strony wyłącznie obok nazwiska kandydata umieszczonego na liście okręgowej, która została unieważniona.

4. Jeżeli na karcie do głosowania znak „x” postawiono w kratce z lewej strony wyłącznie obok nazwiska kandydata z jednej tylko listy okręgowej, a nazwisko tego kandydata zostało z tej listy skreślone, to głos taki uznaje się za ważny i oddany na tę listę.

5. Jeżeli na karcie do głosowania znak „x” postawiono w kratce z lewej strony obok nazwisk dwóch lub większej liczby kandydatów z tej samej listy okręgowej, to głos taki uważa się za głos ważnie oddany na wskazaną listę okręgową z przyznaniem pierwszeństwa do

uzyskania mandatu kandydatowi na członka Parlamentu Europejskiego, którego nazwisko na tej liście jest umieszczone w pierwszej kolejności.

6. Dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych nazwisk lub nazw albo poczynienie innych dopisków poza kratką nie wpływa na ważność głosu.

Art. 69. 1. W lokalu wyborczym umieszcza się tylko urzędowe obwieszczenia wyborcze.

2. W lokalu wyborczym oraz w miejscu zapewniającym tajność głosowania umieszcza się zwięzłą informację Państwowej Komisji Wyborczej o sposobie głosowania w wyborach.

3. Informację, o której mowa w ust. 2, podaje się także w języku roboczym.

Art. 70. 1. Głosować może tylko wyborca wpisany do spisu wyborców, a także wyborca dopisany do spisu zgodnie z przepisami ust. 2 i 3.

2. Obwodowa komisja wyborcza dopisuje w dniu głosowania do spisu wyborców:

- 1) osobę przedstawiającą zaświadczenie o prawie do głosowania, załączając zaświadczenie do spisu;
- 2) osobę pominiętą w spisie, jeżeli udokumentuje, że stale zamieszkuje na terenie danego obwodu głosowania, a urząd gminy potwierdzi, że nie otrzymał zawiadomienia o utracie przez nią prawa wybierania lub o objęciu spisem wyborców w innym obwodzie;
- 3) osobę skreśloną ze spisu dla danego obwodu głosowania w związku z umieszczeniem w spisie wyborców w szpitalu lub zakładzie pomocy społecznej, jeżeli udokumentuje, że opuściła szpital lub zakład pomocy społecznej w przeddzień wyborów.

3. Przepis ust. 2 stosuje się również w wypadku przybycia wyborcy do szpitala lub zakładu pomocy społecznej w przeddzień wyborów.

Rozdział 13

Ustalanie wyników głosowania w obwodach głosowania
i w okręgach wyborczych

Art. 71. Niezwłocznie po zakończeniu głosowania obwodowa komisja wyborcza ustala wyniki głosowania w obwodzie.

Art. 72. 1. Obwodowa komisja wyborcza ustala, na podstawie aktualnego spisu wyborców, liczbę osób uprawnionych do głosowania oraz liczbę wyborców, którym wydano karty do głosowania.

2. Komisja ustala liczbę niewykorzystanych kart do głosowania, a następnie karty te umieszcza w zapieczętowanych pakietach.

Art. 73. 1. Po dokonaniu przez obwodową komisję wyborczą czynności, o których mowa w art. 72, przewodniczący komisji w obecności jej członków otwiera urnę wyborczą, po czym komisja liczy znajdujące się w niej karty do głosowania.

2. Kart do głosowania przedartych całkowicie na dwie lub więcej części nie bierze się pod uwagę przy obliczeniach, o których mowa w ust. 1.

3. Jeżeli liczba kart do głosowania wyjętych z urny jest mniejsza lub większa od liczby kart wydanych, komisja podaje w protokole przypuszczalną przyczynę tej niezgodności.

Art. 74. Karty do głosowania inne niż urzędowo ustalone lub nieopatrzone pieczęcią obwodowej komisji wyborczej są nieważne.

Art. 75. Ustalając wyniki głosowania w obwodzie, obwodowa komisja wyborcza oblicza:

- 1) liczbę wyjętych z urny kart nieważnych, o których mowa w art. 74;
- 2) liczbę kart ważnych;

- 3) liczbę głosów nieważnych z ważnych kart do głosowania, o których mowa w przepisach art. 68 ust. 1 i 2;
- 4) łączną liczbę głosów ważnych z kart do głosowania ważnych oddanych łącznie na wszystkie okręgowe listy kandydatów;
- 5) liczbę głosów ważnych z kart do głosowania ważnych oddanych na poszczególne okręgowe listy kandydatów;
- 6) liczbę głosów ważnych z kart ważnych oddanych na poszczególnych kandydatów z tych list.

Art. 76. 1. Po wykonaniu czynności, o których mowa w art. 72–75, obwodowa komisja wyborcza sporządza, w dwóch egzemplarzach, protokół głosowania w obwodzie w wyborach członków Parlamentu Europejskiego.

2. W protokole, o którym mowa w ust. 1, wymienia się kolejno liczbę:

- 1) wyborców uprawnionych do głosowania;
- 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania;
- 3) niewykorzystanych kart do głosowania;
- 4) wyjętych z urny kart nieważnych;
- 5) wyjętych z urny kart ważnych,
- 6) głosów nieważnych z ważnych kart do głosowania;
- 7) głosów ważnych z ważnych kart do głosowania;
- 8) głosów ważnych z ważnych kart do głosowania oddanych na poszczególne okręgowe listy kandydatów;
- 9) głosów ważnych z ważnych kart do głosowania oddanych na poszczególnych kandydatów z tych list.

3. W protokole podaje się także czas rozpoczęcia i zakończenia głosowania oraz omawia zarządzenia i inne podjęte decyzje, jak również inne istotne okoliczności związane z przebiegiem głosowania.

4. Protokół podpisują i każdą ze stron parafują wszystkie osoby wchodzące w skład obwodowej komisji wyborczej obecne przy jego sporządzaniu. Protokół opatruje się pieczęcią komisji.

5. Mężom zaufania przysługuje prawo wniesienia do protokołu uwag, z wymienieniem konkretnych zarzutów. Adnotację o wniesieniu uwag zamieszcza się w protokole.

6. Przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio do członków obwodowej komisji wyborczej, z tym że nie zwalnia ich to z obowiązku podpisania protokołu głosowania w obwodzie.

7. Wzór protokołu, o którym mowa w ust. 1, ustala Państwowa Komisja Wyborcza.

Art. 77. 1. Kopię protokołu głosowania w obwodzie, o którym mowa w art. 76 ust. 2, obwodowa komisja wyborcza niezwłocznie przekazuje, wyznaczonemu przez właściwą okręgową komisję wyborczą pełnomocnikowi, o którym mowa w art. 47 ust. 1 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.

2. Pełnomocnik, o którym mowa w ust. 1, sprawdza pod względem zgodności arytmetycznej poprawność ustalenia wyników głosowania w obwodzie i potwierdza obwodowej komisji wyborczej poprawność ustalonych wyników bądź wskazuje na niezgodność arytmetyczną danych w protokole, którą obwodowa komisja wyborcza jest obowiązana wyjaśnić i odpowiednio poprawić oraz podać do publicznej wiadomości w trybie określonym w art. 78.

3. Tryb przekazywania i przyjmowania oraz sposób postępowania z kopią protokołu, o której mowa w ust. 1, określa Państwowa Komisja Wyborcza.

Art. 78. 1. Obwodowa komisja wyborcza podaje do wiadomości publicznej, przez wywieszenie w lokalu wyborczym w miejscu łatwo dostępnym dla wyborców, wyniki głosowania obejmujące dane, o których mowa w art. 76 ust. 2.

2. Podanie do wiadomości publicznej wyników, o których mowa w ust. 1, nie może nastąpić przed zakończeniem głosowania w innych państwach Unii Europejskiej.

3. Państwowa Komisja Wyborcza w celu realizacji wymogów wynikających z ust. 2, może wyznaczyć dokładną godzinę, od której będzie można podawać do wiadomości publicznej wyniki, o których mowa w ust. 1.

Art. 79. 1. Przewodniczący obwodowej komisji wyborczej niezwłocznie przekazuje do właściwej okręgowej komisji wyborczej, w zapieczętowanej kopercie, jeden egzemplarz protokołu głosowania w obwodzie wraz z wyjaśnieniami komisji do zgłoszonych zarzutów, o których mowa w art. 76 ust. 5 i 6. Mężowie zaufania mają prawo uczestniczyć przy przekazywaniu protokołu.

2. Tryb przekazywania i przyjmowania protokołów, o których mowa w ust. 1, określi Państwowa Komisja Wyborcza.

3. Państwowa Komisja Wyborcza może określić zasady i tryb wcześniejszego przekazywania danych z protokołu głosowania, o którym mowa w art. 76 ust. 1, za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej użytku publicznego lub systemu elektronicznego przesyłania danych.

Art. 80. Po wykonaniu czynności, o których mowa w art. 79, przewodniczący obwodowej komisji wyborczej niezwłocznie, w sposób ustalony przez Państwową Komisję Wyborczą, przekazuje w depozyt odpowiednio wójtowi lub burmistrzowi (prezydentowi miasta) dokumenty z głosowania oraz pieczęć komisji.

Art. 81. Niezwłocznie po otrzymaniu protokołu głosowania w obwodzie okręgowa komisja wyborcza dokonuje sprawdzenia prawidłowości ustalenia wyników głosowania w obwodzie. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w ustaleniu wyników głosowania komisja zarządza ponowne ich ustalenie przez obwodową komisję wyborczą i powiadamia o tym Państwową Komisję Wyborczą. Przepisy art. 72–75 stosuje się odpowiednio.

Art. 82. 1. Okręgowa komisja wyborcza na podstawie protokołów głosowania w obwodach ustala wyniki głosowania na poszczególne listy okręgowe i sporządza w dwóch egzemplarzach protokół wyników głosowania w okręgu wyborczym.

2. W protokole wymienia się sumy liczb, o których mowa w art. 76 ust. 2.

3. Protokół podpisują wszystkie osoby wchodzące w skład komisji obecne przy jego sporządzaniu. Protokół opatruje się pieczęcią komisji.

4. Przy ustalaniu wyników głosowania i sporządzaniu protokołu mogą być obecne osoby zgłaszające listę, którym przysługuje prawo wniesienia do protokołu uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów.

5. Przewodniczący okręgowej komisji wyborczej przekazuje niezwłocznie dane z protokołu dotyczące liczby głosów ważnych i głosów ważnych oddanych na każdą z list okręgowych oraz głosów ważnych oddanych na poszczególnych kandydatów każdej z tych list do Państwowej Komisji Wyborczej, w sposób przez nią ustalony, za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej użytku publicznego lub elektronicznego przesyłania danych. Mężowie zaufania mają prawo uczestniczyć przy przekazywaniu danych z protokołu.

6. Protokół wyników głosowania w okręgu wyborczym przewodniczący okręgowej komisji wyborczej przesyła niezwłocznie do Państwowej Komisji Wyborczej w trybie przez nią ustalonym.

7. Wzór protokołu wyników głosowania w okręgu wyborczym określi Państwowa Komisja Wyborcza.

Art. 83. 1. Państwowa Komisja Wyborcza może ustalić obowiązek przekazania do okręgowej komisji wyborczej danych liczbowych, o których mowa w art. 72 ust. 1, niezwłocznie po ich ustaleniu przez komisję obwodową.

2. Okręgowa komisja wyborcza, po otrzymaniu danych ze wszystkich obwodowych komisji wyborczych, ustala dane liczbowe, o których mowa w art. 72 ust. 1, w odniesieniu do całego okręgu wyborczego i przesyła je niezwłocznie do Państwowej Komisji Wyborczej.

3. Państwowa Komisja Wyborcza, po otrzymaniu danych liczbowych, o których mowa w ust. 2, ze wszystkich okręgowych komisji wyborczych, podaje do wiadomości publicznej nieoficjalne dane o frekwencji wyborczej w całym kraju.

Rozdział 14

Ustalanie wyników wyborów przez Państwową Komisję Wyborczą oraz ich ogłaszanie

Art. 84. Po otrzymaniu protokołów wyników głosowania ze wszystkich okręgów wyborczych, Państwowa Komisja Wyborcza ustala wyniki głosowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i stwierdza, których komitetów wyborczych listy okręgowe spełniają warunki uprawniające do uczestniczenia w podziale mandatów, a następnie dokonuje podziału wszystkich mandatów między komitety wyborcze, odpowiednio do łącznej liczby głosów ważnie oddanych na listy okręgowe danego komitetu wyborczego, oraz przystępuje do ustalenia liczby mandatów przypadających dla poszczególnych list okręgowych każdego z komitetów wyborczych, które uzyskały mandaty i przyznania tych mandatów konkretnym kandydatom.

Art. 85. 1. W podziale mandatów w okręgach wyborczych uwzględnia się wyłącznie okręgowe listy kandydatów tych komitetów wyborczych, które otrzymały co najmniej 5% ważnie oddanych głosów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie danych, o których mowa w art. 82 ust. 1, ustala liczbę głosów ważnych oraz głosów ważnych oddanych na listy okręgowe poszczególnych komitetów wyborczych we wszystkich okręgach na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustala wykaz komitetów wyborczych, których listy kandydatów spełniają warunek, o którym mowa w ust. 1, i są uprawnione do uczestniczenia w podziale mandatów.

Art. 86. 1. Po ustaleniu wykazu komitetów wyborczych, których listy kandydatów spełniają warunek uprawniający do uczestniczenia w podziale mandatów Państwowa Komisja Wyborcza dokonuje podziału wszystkich mandatów pomiędzy uprawnione komitety wyborcze w sposób następujący:

- 1) liczbę głosów ważnych oddanych na listy każdego z komitetów wyborczych dzieli się kolejno przez: 1, 2, 3, 4, 5 i dalej aż do chwili, gdy z otrzymanych w ten sposób ilorazów da się uszeregować tyle kolejno największych liczb, ilu członków Parlamentu Europejskiego jest wybieranych w Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) każdemu komitetowi wyborczemu przyznaje się tyle mandatów, ile spośród ustalonego w powyższy sposób szeregu ilorazów przypada mu liczb kolejno największych.

2. Jeżeli kilka komitetów wyborczych uzyskało ilorazy równe ostatniej liczbie z liczb uszeregowanych w podany sposób, a komitetów tych jest więcej niż mandatów

do rozdzielenia, pierwszeństwo mają komitety wyborcze w kolejności ogólnej liczby oddanych na nie głosów. Gdyby na dwa lub więcej komitetów wyborczych oddano równą liczbę głosów, o pierwszeństwie rozstrzyga liczba okręgów wyborczych, w których na listy danego komitetu oddano większą liczbę głosów.

Art. 87. 1. Po wykonaniu czynności określonych w art. 85 i 86 Państwowa Komisja Wyborcza sporządza protokół ogólnego podziału mandatów między komitety wyborcze.

2. W protokole wymienia się liczby:

- 1) wyborców uprawnionych do głosowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania;
- 3) kart wyjętych z urny, w tym kart nieważnych i kart ważnych;
- 4) głosów nieważnych;
- 5) głosów ważnych oddanych łącznie na listy okręgowe każdego komitetu wyborczego;
- 6) mandatów przypadających każdemu komitetowi wyborczemu uprawnionemu do uczestniczenia w podziale mandatów.

3. W protokole wymienia się również komitety wyborcze, które nie spełniają warunku uprawniającego do uczestniczenia w podziale mandatów.

Art. 88. 1. Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu ile mandatów uzyskał każdy z komitetów wyborczych, sporządza zestawienie obejmujące:

- 1) łączną liczbę głosów ważnie oddanych na wszystkie listy okręgowe poszczególnych komitetów wyborczych, których listy kandydatów spełniają warunek uprawniający do uczestniczenia w podziale mandatów, oraz
- 2) liczby głosów ważnie oddanych na poszczególne listy okręgowe każdego z tych komitetów wyborczych.

2. Na podstawie zestawienia, o którym mowa w ust. 1, Państwowa Komisja Wyborcza przystępuje do ustalenia liczby mandatów przypadających dla poszczególnych list okręgowych. W tym celu, odrębnie dla każdego komitetu wyborczego, liczbę głosów ważnie oddanych na listę okręgową danego komitetu wyborczego kolejno w każdym okręgu mnoży się za każdym razem przez liczbę przypadających danemu komitetowi mandatów, a następnie tak otrzymany iloczyn dzieli się przez liczbę głosów ważnie oddanych we wszystkich okręgach na listy okręgowe tego komitetu wyborczego. Uzyskany w ten sposób iloraz w wartości liczby całkowitej (przed przecinkiem) oznacza liczbę mandatów przypadających danej okręgowej liście kandydatów.

3. Jeżeli po przeprowadzeniu postępowania, o którym mowa w ust. 2, w odniesieniu do wszystkich okręgowych list kandydatów danego komitetu wyborczego nie zostały rozdzielone wszystkie mandaty przypadające temu komitetowi, to pozostałe jeszcze do podziału mandaty przydziela się tym okręgowym listom kandydatów tego komitetu, dla których wyliczone ilorazy wykazują po przecinku kolejno najwyższe wartości, uwzględniając także i te listy okręgowe, które nie uzyskały jeszcze żadnego mandatu.

Art. 89. 1. Mandaty przypadające danej liście okręgowej uzyskują kandydaci w kolejności otrzymanej liczby głosów.

2. Jeżeli dwóch lub więcej kandydatów otrzymało równą liczbę głosów uprawniającą do uzyskania mandatu z danej listy, o pierwszeństwie rozstrzyga kolejność umieszczenia ich nazwisk na liście.

Art. 90. Po ustaleniu wyników wyborów dla każdego okręgu wyborczego Państwowa Komisja Wyborcza sporządza protokół wyborów członków Parlamentu Europejskiego w okręgach wyborczych.

Art. 91. W protokole, o którym mowa w art. 90, wymienia się wykaz list okręgowych zarejestrowanych w okręgu oraz wykaz list, które uczestniczyły w podziale mandatów w okręgu, a także liczby:

- 1) wyborców uprawnionych do głosowania w okręgu wyborczym;
- 2) wyborców, którym wydano karty do głosowania;

- 3) kart wyjętych z urny, w tym kart nieważnych i kart ważnych;
- 4) głosów nieważnych;
- 5) głosów ważnych oddanych na każdą z list okręgowych;
- 6) mandatów przypadających każdej liście okręgowej;
- 7) głosów ważnych oddanych na poszczególnych kandydatów każdej z list zarejestrowanych w okręgu oraz nazwiska i imiona wybranych członków Parlamentu Europejskiego z poszczególnych list.

Art. 92. Państwowa Komisja Wyborcza podaje do wiadomości publicznej zbiorcze wyniki głosowania i wyniki wyborów z uwzględnieniem informacji, o których mowa w art. 87 ust. 2 i art. 91.

Art. 93. Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” w formie obwieszczenia oraz podaje do wiadomości publicznej wyniki wyborów członków Parlamentu Europejskiego. W obwieszczeniu zamieszcza się podstawowe informacje zawarte w protokołach wyborów członków Parlamentu Europejskiego w okręgach wyborczych.

Art. 94. Państwowa Komisja Wyborcza wręcza członkom Parlamentu Europejskiego sporządzone także w języku roboczym zaświadczenia o wyborze.

Art. 95. 1. Państwowa Komisja Wyborcza przesyła Prezydentowi Rzeczypospolitej i Marszałkowi Sejmu sprawozdanie z wyborów nie później niż 14 dnia po ogłoszeniu obwieszczenia, o którym mowa w art. 93.

2. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, sporządza się także w języku roboczym.

3. Marszałek Sejmu niezwłocznie po otrzymaniu sprawozdania, o którym mowa w ust. 1, przesyła zawiadomienie o wyborze członków Parlamentu Europejskiego i inne wymagane przez Parlament Europejski dokumenty, Przewodniczącemu Parlamentu Europejskiego.

Rozdział 15

Protesty wyborcze. Ważność wyborów

Art. 96. Przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi członka Parlamentu Europejskiego może być wniesiony protest:

- 1) z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom określonego w rozdziale XXXI ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 i Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729 i Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 58, poz. 548, Nr 93, poz. 1027 i Nr 116, poz. 1216 oraz z 2001 r. Nr 98, poz. 1071), mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów lub
- 2) naruszenia przepisów niniejszej ustawy dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów.

Art. 97. Do protestów wyborczych stosuje się odpowiednio przepisy art. 78 ust. 2-4, art. 79 ust. 1 i 3, art. 80 oraz art. 81 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.

Art. 98. 1. Sąd Najwyższy w składzie całej Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych, na podstawie opinii wydanych w wyniku rozpoznania protestów, rozstrzyga o ważności wyborów oraz o ważności wyboru członka Parlamentu Europejskiego, przeciwko któremu wniesiono protest.

2. Rozstrzygnięcie, o którym mowa w ust. 1, Sąd Najwyższy podejmuje, w formie uchwały, nie później niż w 90 dniu po dniu wyborów, na posiedzeniu z udziałem Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej.

3. Sąd Najwyższy, podejmując uchwałę o nieważności wyborów lub nieważności wyboru członka Parlamentu Europejskiego, stwierdza utratę mandatów w zakresie unieważnienia oraz postanawia o przeprowadzeniu wyborów ponownych lub o podjęciu niektórych czynności wyborczych, wskazując czynność, od której należy ponowić postępowanie wyborcze.

4. Uchwałę Sądu Najwyższego, o której mowa w ust. 3, przedstawia się niezwłocznie Prezydentowi Rzeczypospolitej oraz Marszałkowi Sejmu, a także przesyła Państwowej Komisji Wyborczej.

5. Uchwałę Sądu Najwyższego, o której mowa w ust. 1, ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

6. Utrata mandatów, o których mowa w ust. 3, następuje w dniu ogłoszenia uchwały Sądu Najwyższego.

Art. 99. 1. W przypadku podjęcia przez Sąd Najwyższy uchwały o nieważności wyborów w okręgu lub o nieważności wyboru członka Parlamentu Europejskiego wybory ponowne lub wskazane czynności wyborcze przeprowadza się na zasadach i w trybie przewidzianym w niniejszej ustawie.

2. Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej o wyborach ponownych lub podjęciu wskazanych czynności wyborczych podaje się do wiadomości publicznej i ogłasza się w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej najpóźniej w 5 dniu od dnia ogłoszenia uchwały Sądu Najwyższego, o której mowa w art. 98 ust. 3. Przepisy art. 11 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

3. Wyniki wyborów ponownych albo wyniki przeprowadzonych czynności wyborczych Państwowa Komisja Wyborcza podaje w obwieszczeniu. W obwieszczeniu wymienia się ponadto osoby, które w wyniku wyborów ponownych albo przeprowadzonych czynności wyborczych utraciły mandat, ze wskazaniem numeru okręgu wyborczego, a w wypadku utraty mandatu członka Parlamentu Europejskiego – także numer i nazwę listy kandydatów.

4. Obwieszczenie, o którym mowa w ust. 3, ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” oraz podaje się do wiadomości publicznej, a także przesyła się niezwłocznie Marszałkowi Sejmu.

Rozdział 16

Wygaśnięcie mandatu. Utrata mandatu

Art. 100. 1. Wygaśnięcie mandatu członka Parlamentu Europejskiego następuje wskutek:

- 1) śmierci;
- 2) zrzeczenia się mandatu.

2. Wygaśnięcie mandatu członka Parlamentu Europejskiego stwierdza Przewodniczący Parlamentu Europejskiego.

Art. 101. 1. Utrata mandatu członka Parlamentu Europejskiego następuje wskutek:

- 1) utraty prawa wybieralności;
- 2) powołania w czasie kadencji na stanowisko lub powierzenia funkcji, o których mowa w art. 5 i art. 6 ust. 2;
- 3) wyboru na posła albo senatora;
- 4) unieważnienia wyboru członka Parlamentu Europejskiego.

2. Utrata mandatu członka Parlamentu Europejskiego zajmującego w dniu wyborów stanowisko lub funkcję, o których mowa w ust. 1 pkt 2 następuje, jeżeli nie złoży on Marszałkowi Sejmu, w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia przez Państwową Komisję Wyborczą wyników wyborów członków Parlamentu Europejskiego lub powołania na stanowisko lub funkcję, o których mowa w art. 5 i 6 ust. 2 ustawy, oświadczenia o złożeniu rezygnacji z zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji.

3. Poseł lub senator wybrany w czasie kadencji na członka Parlamentu Europejskiego, jeżeli nie złoży Marszałkowi Sejmu lub Marszałkowi Senatu w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia przez Państwową Komisję Wyborczą wyników wyborów do Parlamentu Europejskiego, oświadczenia o zrzeczeniu się mandatu posła albo senatora, traci mandat członka Parlamentu Europejskiego.

4. Członek Parlamentu Europejskiego wybrany w czasie kadencji na posła albo senatora traci mandat członka Parlamentu Europejskiego z dniem ogłoszenia przez Państwową Komisję Wyborczą wyników wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej albo do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Jeżeli członek Parlamentu Europejskiego uzyskał mandat posła na podstawie art. 179 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu traci mandat członka Parlamentu Europejskiego z dniem wydania przez Marszałka Sejmu postanowienia o obsadzeniu mandatu posła.

Art. 102. 1. Utratę mandatu członka Parlamentu Europejskiego stwierdza Marszałek Sejmu w drodze postanowienia.

2. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

3. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, doręcza się niezwłocznie Państwowej Komisji Wyborczej.

4. O utracie mandatu członka Parlamentu Europejskiego Marszałek Sejmu niezwłocznie zawiadamia Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego.

Art. 103. 1. W przypadku wygaśnięcia albo utraty mandatu członka Parlamentu Europejskiego Marszałek Sejmu zawiadamia, na podstawie informacji Państwowej Komisji Wyborczej, kolejnego kandydata z tej samej listy okręgowej, który w wyborach otrzymał kolejno największą liczbę głosów, o przysługującym mu pierwszeństwie do mandatu. Przy równej liczbie głosów o pierwszeństwie rozstrzyga kolejność umieszczenia kandydata na tej liście okręgowej.

2. Kandydat może zrzec się pierwszeństwa do obsadzenia mandatu na rzecz kandydata z tej samej listy, który otrzymał kolejno największą liczbę głosów. Oświadczenie o ustąpieniu pierwszeństwa powinno być złożone Marszałkowi Sejmu w terminie 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1.

3. Jeżeli obsadzenie mandatu członka Parlamentu Europejskiego w trybie określonym w ust. 1 byłoby niemożliwe z powodu braku kandydatów, którym mandat można przydzielić, to wówczas Marszałek Sejmu o przysługującym pierwszeństwie do mandatu zawiadamia, na podstawie informacji Państwowej Komisji Wyborczej, kandydata z innej listy okręgowej tego samego komitetu wyborczego, który w wyborach otrzymał największą liczbę głosów.

4. O obsadzeniu mandatu postanawia Marszałek Sejmu. Przepisy art. 102 ust. 2-4 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 17

Finansowanie wyborów z budżetu państwa

Art. 104. 1. Wydatki związane z organizacją i przeprowadzeniem wyborów członków Parlamentu Europejskiego są pokrywane z budżetu państwa.

2. Przepisy art. 129 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu stosuje się odpowiednio.

Rozdział 18

Archiwizacja dokumentów z wyborów

Art. 105. 1. Dokumenty z wyborów członków Parlamentu Europejskiego są przekazywane do Archiwów Państwowych i mogą być udostępniane.

2. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej złożony po porozumieniu z Naczelnym Dyrektorem Archiwów Państwowych, określi, w drodze rozporządzenia, sposób przekazywania, przechowywania i udostępniania dokumentów z wyborów członków Parlamentu Europejskiego, ze szczególnym uwzględnieniem okresu, przez jaki muszą być przechowywane dokumenty, potrzeby ochrony przekazywanych materiałów i zawartych w nich danych, podmiotów, którym dokumenty mogą być udostępniane.

Rozdział 19

Przepisy karne

Art. 106. Kto, w ramach kampanii wyborczej do Parlamentu Europejskiego, narusza zakaz agitacji wyborczej:

- 1) w siedzibach urzędów administracji rządowej lub administracji samorządu terytorialnego bądź sądów lub prokuratury;
  - 2) na terenie zakładów pracy w sposób i w formach zakłócających ich normalne funkcjonowanie;
  - 3) na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej albo oddziałów obrony cywilnej bądź skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych;
  - 4) w lokalu wyborczym lub na terenie budynku, w którym lokal się znajduje;
  - 5) na terenie szkoły podstawowej lub gimnazjum wobec uczniów nieposiadających prawa wybierania
- podlega karze grzywny.

Art. 107. 1. Kto, w związku z wyborami do Parlamentu Europejskiego, zbiera podpisy osób popierających zgłoszenie list kandydatów, stosując groźbę, podstęp lub jakąkolwiek inną formę nacisków zmierzających do uzyskania podpisów – podlega grzywnie od 1000 do 10 000 złotych.

2. Tej samej karze podlega, kto zbiera podpisy osób popierających zgłoszenie listy kandydatów na terenie jednostek wojskowych lub innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej albo oddziałów obrony cywilnej lub skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

3. Kto udziela wynagrodzenia pieniężnego w zamian za zbieranie lub złożenie podpisu pod zgłoszeniem listy kandydatów – podlega grzywnie od 10 000 do 50 000 złotych.

Art. 108. 1. Kto, w celu prowadzenia kampanii wyborczej do Parlamentu Europejskiego:

- 1) umieszcza plakat lub hasło wyborcze na ścianie budynku, ogrodzeniu, latarni, urządzeniu energetycznym, telekomunikacyjnym lub innym urządzeniu bez zgody właściciela lub zarządcy nieruchomości;
- 2) przy ustawianiu własnego urządzenia ogłoszeniowego narusza obowiązujące przepisy porządkowe;
- 3) umieszcza plakat lub hasło wyborcze w taki sposób, że nie można ich usunąć bez spowodowania szkód

– podlega karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega pełnomocnik wyborczy lub osoba przez niego upoważniona, jeśli w terminie nie dopełni obowiązku usunięcia plakatu lub hasła wyborczego lub urządzenia ogłoszeniowego ustawionego w celu prowadzenia kampanii wyborczej do Parlamentu Europejskiego.

Art. 109. 1. Kto, w ramach kampanii wyborczej do Parlamentu Europejskiego, nie umieszcza w materiałach wyborczych oznaczenia od kogo one pochodzą – podlega karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega osoba będąca redaktorem w rozumieniu prawa prasowego, która nie dopuszcza do wykonania obowiązku umieszczenia w informacji, komunikacie, apelu lub haśle wyborczym ogłoszonych w prasie drukowanej lub w telewizji bądź radiu na koszt komitetu wyborczego, partii politycznej lub organizacji popierającej kandydata, a także na koszt samego kandydata, wskazania przez kogo są opłacane i od kogo pochodzą.

Art. 110. Kto, w ramach kampanii wyborczej do Parlamentu Europejskiego, bez uprzedniej zgody pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego prowadzi agitację wyborczą, polegającą na organizowaniu wieców wyborczych kandydatów, rozpowszechnianiu programów wyborczych kandydatów albo komitetów wyborczych lub ich materiałów propagandowych o charakterze reklamy rozpowszechnianej do celów kampanii wyborczej za pomocą środków masowego przekazu, plakatów, broszur lub ulotek o masowym nakładzie, lub za pośrednictwem infolinii o bezpłatnym dostępie – podlega karze grzywny.

Art. 111. Kto, w związku z wyborami do Parlamentu Europejskiego w okresie od zakończenia kampanii wyborczej aż do zakończenia głosowania, zwołuje zgromadzenia, organizuje pochody lub manifestacje, wygłasza przemówienia, rozdaje ulotki lub w jakikolwiek inny sposób prowadzi agitację na rzecz kandydatów lub list kandydatów – podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 112. Kto, w ramach kampanii wyborczej do Parlamentu Europejskiego, prowadząc agitację wyborczą na rzecz komitetów wyborczych lub kandydatów organizuje podczas kampanii wyborczej loterie fantowe lub innego rodzaju gry losowe albo konkursy, w których wygranymi są nagrody pieniężne lub przedmioty o wartości wyższej niż wartość przedmiotów zwyczajowo używanych w celach reklamowych lub promocyjnych – podlega grzywnie od 5 000 do 50 000 złotych.

Art. 113. Kto, w ramach kampanii wyborczej do Parlamentu Europejskiego, wbrew zakazowi sprzedaje lub podaje napoje alkoholowe – podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 114. Kto, w związku z wyborami członków Parlamentu Europejskiego, w okresie od zakończenia kampanii wyborczej aż do zakończenia głosowania, podaje do wiadomości publicznej wyniki przedwyborczych badań (sondaży) opinii publicznej dotyczących przewidywanych zachowań wyborczych lub przewidywanych wyników wyborów, lub wyniki sondaży wyborczych przeprowadzanych w dniu głosowania w Unii Europejskiej – podlega grzywnie od 500 000 do 1 000 000 złotych.

Art. 115. Wyborca, który więcej niż jeden raz uczestniczył w głosowaniu w tych samych wyborach do Parlamentu Europejskiego – podlega karze grzywny.

Art. 116. Kto, w związku z wyborami do Parlamentu Europejskiego, organizuje zbiórkę publiczną na cele kampanii wyborczej – podlega grzywnie od 1 000 do 100 000 złotych.

Art. 117. Kto, w związku z wyborami do Parlamentu Europejskiego, przekazuje środki finansowe lub wartości niepieniężne jednego komitetu na rzecz innego komitetu wyborczego – podlega karze aresztu albo grzywny albo obu tym karom łącznie.

Art. 118. 1. Pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego, który w związku z wyborami do Parlamentu Europejskiego nie dopełnia obowiązku gromadzenia środków finansowych na rachunku bankowym – podlega karze aresztu albo grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto nie wprowadza zastrzeżenia do umowy rachunku bankowego zawartej przez niego w imieniu komitetu wyborczego o wymaganym ustawą sposobie dokonywania wpłat na rzecz komitetu wyborczego.

Art. 119. Kto, w związku z wyborami do Parlamentu Europejskiego:

- 1) pozyskuje środki finansowe lub wartości niepieniężne na rzecz komitetu wyborczego lub wydatkuje środki finansowe komitetu wyborczego na cele inne niż związane z wyborami;
  - 2) pozyskuje środki finansowe lub wartości niepieniężne na rzecz komitetu wyborczego lub wydatkuje środki finansowe komitetu wyborczego przed dniem, od którego zezwala na to ustawa;
  - 3) pozyskuje środki finansowe lub wartości niepieniężne na rzecz komitetu wyborczego po dniu wyborów;
  - 4) wydatkuje środki finansowe komitetu wyborczego po dniu złożenia sprawozdania finansowego;
  - 5) wydatkuje środki finansowe komitetu wyborczego z naruszeniem limitów wydatków określonych dla komitetów wyborczych;
  - 6) przekazuje komitetowi wyborczemu wyborców lub przyjmuje w imieniu komitetu środki finansowe lub wartości niepieniężne pochodzące z innych źródeł niż od osób fizycznych
- podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 120. Kto, w związku z wyborami do Parlamentu Europejskiego, po uzyskaniu informacji, z jakich źródeł pochodzą, przyjmuje i przeznacza na kampanię wyborczą środki finansowe lub wartości niepieniężne pochodzące:

- 1) od osoby fizycznej niemającej miejsca zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli polskich zamieszkałych w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej;
  - 2) od cudzoziemca mającego miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, niebędącego obywatelem Unii Europejskiej;
  - 3) z innego źródła niż z funduszu wyborczego partii politycznej tworzącej komitet wyborczy partii politycznej lub z funduszków wyborczych partii politycznych tworzących koalicyjny komitet wyborczy partii politycznych
- podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 121. 1. Pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego, który w związku z wyborami do Parlamentu Europejskiego, nie dopełnia w wymaganym terminie:

- 1) obowiązku przekazania przez komitet wyborczy na rzecz instytucji charytatywnej nadwyżki pozyskanych środków finansowych nad poniesionymi wydatkami;
  - 2) obowiązku sporządzenia i przedstawienia w terminie Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdania finansowego albo podaje w tym sprawozdaniu dane nieprawdziwe lub niepełne
- podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2. Tej samej karze podlega, kto udaremnia lub utrudnia wykonanie obowiązku, o którym mowa w ust. 1.

Art. 122. Kto, w związku z wyborami do Parlamentu Europejskiego, udaremnia lub utrudnia biegłemu rewidentowi wykonanie obowiązku sporządzenia opinii lub raportu

dotyczącego sprawozdania finansowego – podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności, albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 123. 1. W przypadku skazania za wykroczenie określone w art. 108 sąd orzeka przepadek przedmiotów stanowiących przedmiot wykroczenia lub nawiązkę w wysokości do 1 500 złotych.

2. W przypadku skazania za wykroczenia określone w art. 112, art. 116, art. 119, art. 120, oraz art. 121 ust. 1 pkt 1 sąd orzeka przepadek przedmiotów stanowiących przedmiot wykroczenia.

3. Przepadek przedmiotów, o którym mowa w ust. 1 i 2, orzeka się chociażby przedmioty te nie były własnością sprawcy.

4. Jeżeli orzeczenie przepadku, o którym mowa w ust. 2, nie jest możliwe, sąd zasądza przepadek ich równowartości.

Art. 124. Orzekanie w sprawach o czyny, o których mowa w art. 106, art. 108–111, art. 113, art. 115, art. 117–120 i art. 123, następuje w trybie ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2001 r. Nr 106, poz. 1148).

Rozdział 20

Przepisy szczególne

Art. 125. Wszelkie pisma oraz postępowanie sądowe i administracyjne w sprawach wyborczych są wolne od opłat administracyjnych i kosztów sądowych.

Art. 126. Ilekroć w ustawie jest mowa o postępowaniu nieprocesowym przed sądami, stosuje się w nim przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

Art. 127. 1. Ilekroć w ustawie jest mowa o upływie terminu do wniesienia skargi lub odwołania do sądu albo organu wyborczego, należy przez to rozumieć dzień złożenia skargi lub odwołania w sądzie lub organowi wyborczemu.

2. Jeżeli koniec terminu wykonania czynności określonej w ustawie przypada na dzień ustawowo wolny od pracy, termin upływa pierwszego roboczego dnia po tym dniu.

3. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, czynności wyborcze określone kalendarzem wyborczym oraz czynności, o których mowa w ust. 1, są dokonywane w godzinach urzędowania sądów i organów wyborczych.

Art. 128. Ilekroć w ustawie jest mowa o numerze ewidencyjnym PESEL, należy przez to rozumieć, w odniesieniu do obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi, numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość.

Art. 129. W przypadku zbiegu terminu wyborów członków Parlamentu Europejskiego z wyborami do Sejmu i Senatu, wybory członków Parlamentu Europejskiego przeprowadzają komisje wyborcze powołane dla wyborów do Sejmu. Państwowa Komisja Wyborcza określi okręgowe komisje wyborcze właściwe do wykonywania czynności dla okręgów wyborczych do Parlamentu Europejskiego.

Art. 130. 1. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, w drodze rozporządzenia, podwyższy kwotę, o której mowa w art. 50 ust. 2, w przypadku wzrostu wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem o ponad 5%, w stopniu odpowiadającym wzrostowi tych cen.

2. Wskaźnik wzrostu cen, o którym mowa w ust. 1, ustala się na podstawie komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" do 20 dnia pierwszego miesiąca każdego kwartału.

Rozdział 21

Zmiany przepisów obowiązujących, przepisy przejściowe
i przepisy końcowe

Art. 131. W ustawie z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271 oraz z 2003 r. Nr 57, poz. 507) po art. 9 dodaje się art. 9a w brzmieniu:

- „Art. 9a. 1. W przypadku zbiegu terminu wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z wyborami członków Parlamentu Europejskiego, wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej komisje wyborcze powołane dla wyborów członków Parlamentu Europejskiego.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, sporządza się oddzielne protokoły głosowania w obwodach oraz protokoły głosowania i wyników wyborów.”.

Art. 132. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. — Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 i Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729, Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027, Nr 116, poz. 1216 oraz z 2001 r. Nr 98, poz. 1071) art. 248 otrzymuje brzmienie:

- „Art. 248. Kto w związku z wyborami do Sejmu, Senatu, wyborem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborami członków do Parlamentu Europejskiego i organów samorządu terytorialnego lub referendum:
- 1) sporządza listę kandydujących lub głosujących, z pominięciem uprawnionych lub wpisaniem nieuprawnionych,
  - 2) używa podstępu celem nieprawidłowego sporządzenia listy wyborczej,

- 3) uszkadza, ukrywa, przerabia lub podrabia protokoły lub inne dokumenty wyborcze,
- 4) dopuszcza do nadużycia przy przyjmowaniu lub obliczaniu głosów,
- 5) odstępuje innej osobie przed zakończeniem głosowania niewykorzystaną kartę do głosowania lub pozyskuje od innej osoby w celu wykorzystania w głosowaniu niewykorzystaną kartę do głosowania,
- 6) dopuszcza się nadużycia w sporządzaniu list z podpisami obywateli zgłaszających kandydatów w wyborach lub inicjujących referendum

– podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.”.

Art. 133. W ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857 i Nr 154, poz. 1802, z 2002 r. Nr 127, poz. 1089 oraz z 2003 r. Nr 57, poz. 507) w art. 35 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Partia polityczna tworzy stały Fundusz Wyborczy w celu finansowania udziału partii politycznej w wyborach do Sejmu i do Senatu, w wyborach na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w wyborach do Parlamentu Europejskiego, w wyborach organów samorządu terytorialnego, a także udziału w kampaniach referendalnych.”.

Art. 134. W ustawie z dnia 12 kwietnia 2001 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499, Nr 74, poz. 786 i Nr 154, poz. 1802, z 2002 r. Nr 14, poz. 128, Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1089 i Nr 153, poz. 1271 oraz z 2003 r. Nr 57, poz. 507) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 11 otrzymuje brzmienie:

"Art. 11. 1. Stały rejestr wyborców obejmuje osoby stale zamieszkałe na obszarze gminy, którym przysługuje prawo wybierania.

2. Można być ujętym tylko w jednym rejestrze wyborców.
3. Rejestr wyborców służy do sporządzania spisów wyborców dla wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej, dla wyborów do Sejmu i do Senatu, dla wyboru członków Parlamentu Europejskiego, dla wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, dla wyboru wójta, burmistrza i prezydenta miasta, a także do sporządzania spisów osób uprawnionych do udziału w referendum ogólnokrajowym oraz lokalnym.
4. Rejestr wyborców dzieli się na część A i część B.
5. Część A rejestru wyborców obejmuje obywateli polskich. W tej części rejestru wyborców wymienia się nazwisko i imiona, imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL i adres zamieszkania wyborcy.
6. Część B rejestru wyborców obejmuje obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi, stale zamieszkałych na obszarze gminy i uprawnionych, na podstawie i w zakresie określonym w innych ustawach, do korzystania z praw wyborczych w Rzeczypospolitej Polskiej. W tej części rejestru wyborców wymienia się nazwisko i imiona, imię ojca, datę urodzenia, obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej, numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość, adres zamieszkania wyborcy oraz nazwę i oznaczenie deklaracji stwierdzającej, że przysługuje mu prawo wybierania w państwie, którego jest obywatelem.
7. Wyborcę, o którym mowa w ust. 6, wpisuje się do rejestru wyborców, na jego wniosek, nie później

niż 30 dnia po zarządzeniu wyborów, w których, na podstawie i w zakresie określonym w innych ustawach, zamierza uczestniczyć.

8. Do wniosku, o którym mowa w ust. 7, muszą być załączone:

1) kserokopia ważnego dokumentu stwierdzającego tożsamość wnioskodawcy oraz

2) pisemna deklaracja, w której wnioskodawca podaje:

a) swoje obywatelstwo i adres stałego zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

b) nazwę okręgu wyborczego albo miejscowości, w państwie członkowskim swego pochodzenia, gdzie jest umieszczony w rejestrze wyborców,

c) oświadczenie, że zamierza korzystać z czynnego prawa wyborczego tylko na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

d) oświadczenie, że w państwie członkowskim swego pochodzenia nie został pozbawiony czynnego prawa wyborczego.

9. Rejestr wyborców prowadzi na bieżąco gmina jako zadanie zlecone.

10. Rejestr wyborców jest udostępniany, na pisemny wniosek, do wglądu w urzędzie gminy.";

2) w art. 12 ust. 1 i ust. 4, art. 17 ust. 4, art. 18 ust. 2, art. 19 ust. 3 i art. 21 ust. 1 wyrazy „w art. 11 ust. 4” zastępuje się wyrazami „w art. 11 ust. 5”;

3) art. 16 otrzymuje brzmienie:

„Art. 16. Minister właściwy do spraw administracji publicznej, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób prowadzenia rejestru wyborców, ustalając:
  - a) wzór rejestru,
  - b) metody jego aktualizacji i sposób udostępniania,
  - c) wzór wniosku o udostępnienie rejestru,
  - d) wzór wniosku o wpisanie wyborcy do rejestru,
  - e) wzór zawiadomienia o wpisaniu do rejestru wyborców,
- 2) wzór pisemnej deklaracji, o której mowa w art. 11 ust. 8 pkt 2,
- 3) sposób przekazywania przez urzędy gmin właściwym organom wyborczym okresowych informacji o liczbie wyborców objętych rejestrem wyborców, a także
- 4) tryb i zasady wymiany między Rzeczpospolitą Polską a innymi państwami Unii Europejskiej informacji dotyczących praw wyborczych obywateli innych państw członkowskich Unii Europejskiej zamierzających korzystać z tych praw w wyborach na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak również obywateli polskich chcących korzystać z praw wyborczych na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, uwzględniając w szczególności formę i terminy wymiany tych informacji, a także konieczność zapewnienia ochrony danych osobowych.”;

4) w art. 215 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. W razie zbiegu terminu wyborów uzupełniających do Senatu z wyborami członków Parlamentu Europejskiego, wybory

uzupełniające do Senatu przeprowadzają komisje wyborcze powołane dla wyborów członków Parlamentu Europejskiego.”.

Art. 135. W ustawie z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 240, poz. 2052) w art. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) rozpoznawanie protestów wyborczych w wyborach członków Parlamentu Europejskiego;”.

Art. 136. W ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. Nr 57, poz. 507) po art. 90 dodaje się art. 90a w brzmieniu:

- „Art. 90a. 1. W przypadku przeprowadzania referendum w tym samym dniu, w którym odbywają się wybory członków Parlamentu Europejskiego, zadania komisarzy wyborczych i komisji obwodowych wykonują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej odpowiednio okręgowe i obwodowe komisje wyborcze powołane do przeprowadzenia wyborów członków Parlamentu Europejskiego.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, sporządza się oddzielnie protokoły głosowania w obwodach oraz protokoły głosowania i wyników wyborów.

Art. 137. W wyborach do Parlamentu Europejskiego odbywających się w 2004 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wybiera się 54 członków Parlamentu Europejskiego.

Art. 138. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 marca 2004 r.

---

1) ustawa zmienia również następujące ustawy:

- a) ustawę z dnia z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271 oraz z 2003 r. Nr 57, poz. 507),
- b) ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 i Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729, Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027, Nr 116, poz. 1216 oraz z 2001 r. Nr 98, poz. 1071),

- c) ustawę z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. Nr z 2001 r. Nr 79, poz. 857 i Nr 154, poz. 1802, z 2002 r. Nr 127, poz. 1089 oraz z 2003 r. Nr 57, poz. 507),
- d) ustawę z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499, Nr 74, poz. 786 i Nr 154, poz. 1802, z 2002 r. Nr 14, poz. 128, Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1089 i Nr 153, poz. 1271 oraz z 2003 r. Nr 57, poz. 507),
- e) ustawę z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 240, poz. 2052),
- f) ustawę z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. Nr 57, poz. 507)

Ustawa implementuje Dyrektywę Rady 93/109/WE z dnia 6 grudnia 1993 r., ustanawiającą szczegółowe zasady korzystania przez obywateli Unii zamieszkałych w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami, z prawa do głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego.

Załącznik
do ustawy

Wykaz okręgów wyborczych i siedzib okręgowych komisji wyborczych

- Okręg nr 1 obejmuje obszar województwa pomorskiego.
Siedziba okręgowej komisji wyborczej – Gdańsk.
- Okręg nr 2 obejmuje obszar województwa kujawsko-pomorskiego.
Siedziba okręgowej komisji wyborczej – Bydgoszcz.
- Okręg nr 3 obejmuje obszar województw warmińsko-mazurskiego i podlaskiego.
Siedziba okręgowej komisji wyborczej – Olsztyn.
- Okręg nr 4 obejmuje obszar części województwa mazowieckiego: m. st. Warszawy oraz powiatów: grodziskiego, legionowskiego, nowodworskiego, otwockiego, piaseczyńskiego, pruszkowskiego, warszawskiego zachodniego i wołomińskiego.
Siedziba okręgowej komisji wyborczej – Warszawa.
- Okręg nr 5 obejmuje obszar części województwa mazowieckiego: powiatów – ciechanowskiego, gostynińskiego, mławskiego, plockiego, płońskiego, przasnyskiego, sierpeckiego, sochaczewskiego, żuromińskiego, żyrardowskiego, białobrzeskiego, grójeckiego, kozienickiego, lipskiego, przysuskiego, radomskiego, szydlowieckiego, zwolenńskiego, garwolińskiego, łosickiego, makowskiego, mińskiego, ostrołęckiego, ostrowskiego, pułtuskiego, siedleckiego, sokołowskiego, węgrowskiego, wyszkowskiego oraz miast na prawach powiatu – Płock, Radom, Ostrołęka i Siedlce.
Siedziba okręgowej komisji wyborczej – Warszawa.
- Okręg nr 6 obejmuje obszar województwa łódzkiego.

- Siedziba okręgowej komisji wyborczej – Łódź.
- Okręg nr 7 obejmuje obszar województwa wielkopolskiego.
Siedziba okręgowej komisji wyborczej – Poznań.
- Okręg nr 8 obejmuje obszar województwa lubelskiego.
Siedziba okręgowej komisji wyborczej – Lublin.
- Okręg nr 9 obejmuje obszar województwa podkarpackiego.
Siedziba okręgowej komisji wyborczej – Rzeszów.
- Okręg nr 10 obejmuje obszar województw małopolskiego i świętokrzyskiego.
Siedziba okręgowej komisji wyborczej – Kraków.
- Okręg nr 11 obejmuje obszar województwa śląskiego.
Siedziba okręgowej komisji wyborczej – Katowice.
- Okręg nr 12 obejmuje obszar województw dolnośląskiego i opolskiego.
Siedziba okręgowej komisji wyborczej – Wrocław.
- Okręg nr 13 obejmuje obszar województw lubuskiego i zachodnio-pomorskiego.
Siedziba okręgowej komisji wyborczej – Gorzów Wielkopolski.

UZASADNIENIE

Przystąpienie Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej pociąga za sobą konieczność uchwalenia ustawy umożliwiającej przeprowadzenie w Polsce w 2004 r. wyborów do Parlamentu Europejskiego.

Zgodnie z art. 190 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, przedstawiciele narodów państw zjednoczonych we Wspólnocie są wybierani do Parlamentu Europejskiego w bezpośrednich wyborach powszechnych. Członkowie Parlamentu Europejskiego są wybierani na 5-letnią kadencję. Rada Unii Europejskiej, działając na wniosek Parlamentu Europejskiego i po uzyskaniu jego zgody, określa wspólne dla wszystkich państw członkowskich zasady, których przyjęcie zaleca im zgodnie z właściwymi regułami konstytucyjnymi. W Traktacie z Nicei w 2001 r. przyznano 50 mandatów członków Parlamentu Europejskiego wybieranych w Polsce i tę liczbę wymienia się w art. 2 projektu ustawy. Stosownie jednak do postanowień Traktatu akcesyjnego przejściowo w wyborach 2004 r. liczba ta została zwiększona do 54 mandatów. I dlatego w projekcie ustawy przewidziano, że w postanowieniu o zarządzeniu wyborów Prezydent Rzeczypospolitej podaje aktualną dla danych wyborów liczbę członków Parlamentu Europejskiego wybieranych w Polsce, a w odniesieniu do wyborów odbywających się w 2004 r. – art. 137 projektu przewiduje, że w wyborach tych zostanie wybranych 54 członków Parlamentu Europejskiego.

Przedstawiany projekt ustawy o wyborze członków Parlamentu Europejskiego uwzględnia obowiązujące w Unii Europejskiej uregulowania traktatowe, a w szczególności wspólne zasady przeprowadzania wyborów do Parlamentu Europejskiego określone w Akcie z 1976 roku w sprawie wyborów członków Parlamentu Europejskiego w bezpośrednich i powszechnych wyborach. Akt ten ustanowiony był Decyzją Rady z 20 września 1976 r. (76/787/ECSC, EEC, Euratom – Dz. Urz. WE 1976, Nr L 278, 8.10.1976), a następnie znowelizowany został Decyzją Rady Unii Europejskiej z 25 czerwca i 23 września 2002 r. (2002/772/EC, Euratom – Dz. Urz. WE 2002, Nr L 283, 21.10.2002).

We wskazanym Akcie z 1976 r. – w brzmieniu nadanym po nowelizacji dokonanej w 2002 r. (dalej cytowany jako Akt 1976/2002 r.) – są ustanowione następujące zasady wspólne dotyczące wyborów do Parlamentu Europejskiego, które bezwzględnie wiążą państwa członkowskie. Tymi zasadami są przede wszystkim:

- 1) powszechność i bezpośredniość wyborów,
- 2) tajność głosowania w wolnych wyborach oraz
- 3) nakaz oparcia systemu wyborczego na zasadzie proporcjonalności.

Akt z 1976/2002 r. dopuszcza możliwość ustanowienia progu wyborczego nie wyższego niż 5% oddanych głosów.

Państwa członkowskie mają swobodę decyzji w sprawie tworzenia okręgów wyborczych – z tym jednak zastrzeżeniem, aby struktura i wielkość okręgów nie podważała istoty reprezentacji proporcjonalnej.

W 2002 r. Rada Unii Europejskiej rozstrzygnęła też definitywnie, że mandatu członka Parlamentu Europejskiego nie wolno łączyć z mandatem członka parlamentu krajowego w państwie członkowskim.

Tym podstawowym założeniem wpływającym z prawa Unii Europejskiej są podporządkowane rozwiązania zawarte w projekcie ustawy.

Projekt ustawy stanowi transpozycję Dyrektywy Rady 93/109/WE z dnia 6 grudnia 1993 r. ustanawiającej szczegółowe zasady korzystania przez obywateli Unii zamieszkałych w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami, z prawa do głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego.

Równocześnie, rozwiązania przyjęte w projekcie przedstawianej ustawy nawiązują do uregulowań zawartych w ustawie z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499, z późn. zm.). W bardzo szerokim zakresie w projekcie ustawy proponuje się odesłania do konkretnych przepisów Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu, zamiast powtarzania jej przepisów. W szczególności są to przepisy dotyczące: organów wyborczych, spisów wyborców, komitetów wyborczych, zasad prowadzenia i finansowania kampanii wyborczej, zasad i techniki głosowania.

Przepisy karne zaś są w swej treści w znaczącej mierze kalką przepisów Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu, lecz sformułowane – zgodnie z przyjętymi w tym zakresie zasadami techniki prawodawczej – w odniesieniu do wyborów do Parlamentu Europejskiego. Jednocześnie czyny zabronione i zachowania związane z prowadzeniem kampanii wyborczej i jej finansowaniem zostały uznane za wykroczenia.

Wyjątek jedynie stanowi zbieranie podpisów popierających zgłoszenie list kandydatów przy zastosowaniu groźby, podstępny lub jakichkolwiek innych form nacisków oraz wynagradzanie pieniężne w zamian za zbieranie lub złożenie podpisu pod zgłoszeniem tych list kandydatów, a także naruszenie zakazu publikowania sondaży w czasie tzw. ciszy wyborczej. To uznano za występki.

Zachodzi jednak też konieczność nowelizacji art. 248 Kodeksu karnego, w którym w obecnym brzmieniu nie są wymienione wybory do Parlamentu Europejskiego. Propozycję nowelizacji ww. przepisu zawiera art. 132 projektu.

Projekt ustawy o wyborze członków Parlamentu Europejskiego powtarza lub wprost odwołuje się do ugruntowanych w praktyce przepisów stanowiących swego rodzaju części ogólnej prawa wyborczego.

Projekt ustawy ma na celu uregulowanie całokształtu zasad i trybu przeprowadzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyborów członków Parlamentu Europejskiego – w tym w szczególności:

- 1) zasad i trybu zgłaszania kandydatów oraz sposobu przeprowadzania wyborów,
- 2) zasad uczestniczenia w nich obywateli polskich jak i innych obywateli Unii Europejskiej,
- 3) zasad prowadzenia i finansowania kampanii wyborczej,
- 4) warunków ważności wyborów, a także
- 5) warunków sprawowania mandatu członka Parlamentu Europejskiego.

W art. 1 projektu została określona materia regulowana przepisami ustawy o wyborze członków Parlamentu Europejskiego, z wyraźnym uwypukleniem, że są to przepisy prawa wyborczego obowiązujące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i odnoszą się do udziału w tych wyborach zarówno obywateli Rzeczypospolitej Polskiej jak i innych obywateli Unii Europejskiej.

Treść art. 2 i art. 3 projektu jest wyrazem implementacji odpowiednich przepisów prawa obowiązującego w Unii Europejskiej. Określają one liczbę członków Parlamentu Europejskiego wybieranych w Polsce oraz zasady wspólne, na jakich mają być przeprowadzane powszechne i bezpośrednie wybory do Parlamentu Europejskiego we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej. Zostały one ustalone w art. 190 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE) oraz w Akcie z 1976 r. w sprawie wyborów członków Parlamentu Europejskiego w bezpośrednich i powszechnych wyborach w brzmieniu nadanym po jego nowelizacji Decyzją Rady Unii Europejskiej z 2002 r.

W art. 4 przedstawianego projektu ustawy został określony status polityczny i prawny członka Parlamentu Europejskiego. Stosownie do wspólnych zasad obowiązujących w Unii Europejskiej, członkowie Parlamentu Europejskiego nie mogą być związani żadnymi instrukcjami i nie mogą otrzymywać mandatu wiążącego (*mandat impératif*). W przedstawianym projekcie ustawy o wyborze członków Parlamentu Europejskiego podjęto jednocześnie próbę prawnej definicji politycznego mandatu członków Parlamentu Europejskiego, stanowiąc, że są oni "przedstawicielami społeczności obywateli Unii Europejskiej". W ten sposób zostało

uwypuklone, że polski ustawodawca traktuje Parlament Europejski jako przedstawicielstwo społeczeństwa obywatelskiego Unii Europejskiej.

Przepisy art. 5 projektu są powtórzeniem zasad wspólnych obowiązujących w Unii Europejskiej ustanawiających reguły niepołączalności (*incompatibilitas*) mandatu członka Parlamentu Europejskiego. Mandatu tego nie można łączyć z piastowaniem stanowisk w organach i instytucjach Unii Europejskiej wskazanych w art. 5 projektu ustawy.

W projekcie ustawy implementuje się również na grunt polskiego prawa wyborczego obowiązującą w Unii Europejskiej od 2002 r. zasadę niepołączalności mandatu członka Parlamentu Europejskiego ze sprawowaniem mandatu członka parlamentu krajowego. W projekcie ustawy obowiązujący w Unii Europejskiej zakaz łączenia mandatu członka Parlamentu Europejskiego z jednoczesnym piastowaniem stanowiska w rządzie państwa członkowskiego został przystosowany do polskich uwarunkowań konstytucyjnych. Wyraźnie więc precyzuje się, że członek Parlamentu Europejskiego nie może być jednocześnie członkiem polskiego rządu, tj. zasiadać w Radzie Ministrów ani piastować stanowiska sekretarza stanu. Członek Parlamentu Europejskiego nie może także zajmować stanowisk lub funkcji, których, stosownie do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej albo ustaw, nie można łączyć z mandatem posła lub senatora. Mandatu członka Parlamentu Europejskiego nie można zatem łączyć m.in. z funkcją Prezesa Narodowego Banku Polskiego, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, Rzecznika Praw Obywatelskich, członka Rady Polityki Pieniężnej, członka Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, ambasadora oraz z zatrudnieniem w Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej lub z zatrudnieniem w administracji rządowej. Akt z 1976/2002 r. w sprawie wyborów członków Parlamentu Europejskiego w bezpośrednich i powszechnych wyborach dopuszcza możliwość rozszerzenia zasady niepołączalności mandatu członka Parlamentu Europejskiego z jednoczesnym piastowaniem stanowisk i funkcji w państwie członkowskim (art. 6 ust. 2).

W odniesieniu do praw wyborczych obywateli Unii Europejskiej, zachodzi konieczność wdrożenia do polskiego ustawodawstwa Dyrektywy Unii Europejskiej nr 93/109/WE z 6 grudnia 1993 r.

Na mocy art. 19 (dawny 8 b) § 2 TWE, każdy obywatel Unii Europejskiej zamieszkały w którymkolwiek z państw członkowskich, którego nie jest obywatelem, ma prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego na tych samych warunkach co obywatele tego państwa. Wykonaniu tego postanowienia służy przyjęta przez Radę Unii Europejskiej 6 grudnia 1993 r. Dyrektywa nr 93/109/WE o szczegółowych postanowieniach dotyczących prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego dla obywateli Unii zamieszkałych w państwach członkowskich, których nie są obywatelami (Dz. Urz. WE 1993, Nr L 329, 30.12.1993).

Projekt ustawy transponuje do polskiego porządku prawnego postanowienia zawarte w tej Dyrektywie. I tak w szczególności:

- 1) zapisano rozszerzenie zakresu podmiotowego ustawy na obywateli Unii Europejskiej,
- 2) przyznano prawa wybierania (czynne prawo wyborcze) obywatelom Unii niebędącym obywatelami polskimi, pod warunkiem stałego zamieszkiwania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i umieszczenia ich w stałym rejestrze wyborców. Aby umożliwić obywatelom Unii, o których mowa wyżej, pełne korzystanie z przysługujących im praw, w projekcie ustawy w art. 134 proponuje się stosowne znowelizowanie ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w części dotyczącej rejestru wyborców, tworząc możliwość umieszczania w rejestrze, w jego części B, także obywateli Unii,
- 3) zapisano, że nie ma czynnego prawa wyborczego obywatel Unii pozbawiony praw wyborczych w państwie pochodzenia, czyli w państwie którego jest obywatelem,

4) przyznano prawo kandydowania obywatelom Unii niebędącym obywatelami polskimi, z zastrzeżeniem 5-letniego okresu stałego zamieszkiwania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej (domicyl). Obywatel Unii Europejskiej, niebędący obywatelem polskim, który chce kandydować w wyborach do Parlamentu Europejskiego, może w ciągu tego 5-letniego okresu mieszkać w różnych państwach członkowskich Unii Europejskiej, a okresy zamieszkiwania w tych państwach podlegają sumowaniu. Zastrzeżenie to dotyczy także obywateli polskich. Przedstawiany projekt ustawy zakłada, że wybory do Parlamentu Europejskiego odbywające się na podstawie tej ustawy są przeprowadzane wyłącznie w kraju. Obywatele polscy bowiem mogą głosować w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej, tak jak obywatele innych państw członkowskich UE mogą głosować w Polsce.

W projekcie ustawy zrezygnowano również z tworzenia obwodów głosowania na statkach morskich, ponieważ coraz mniej statków odpowiada kryteriom ustalonym w art. 31 Ordynacji wyborczej do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Akt z 1976/2002 r. w sprawie wyboru członków Parlamentu Europejskiego w bezpośrednich i powszechnych wyborach w art. 11 ust. 3 przewiduje, że Parlament kolejnej kadencji zbiera się z mocy prawa po upływie miesiąca od zakończenia wyborów. Uregulowanie to nakłada na państwa członkowskie obowiązek szybkiego i sprawnego ustalenia wyników wyborów oraz przeprowadzenia ich weryfikacji. W tym celu w projekcie ustawy proponuje się skrócenie terminów procedur związanych z ustalaniem wyników wyborów. W projekcie ustawy przyjęto zasadę domniemania ważności wyborów. Nie ma więc potrzeby stwierdzania ważności wyborów przez Sąd Najwyższy. Do Sądu Najwyższego kierowane zaś mogą być protesty wyborcze, w wyniku których w skrajnym przypadku może być orzeczone unieważnienie wyboru określonego członka Parlamentu Europejskiego, co oznacza utratę mandatu w Parlamencie Europejskim. Zgodnie z wymaganiami Aktu z 1976/2002 r. w sprawie wyborów członków Parlamentu Europejskiego w bezpośrednich i powszechnych wyborach, system wyborczy zaproponowany w projekcie ustawy jest oparty o zasadę proporcjonalności. W związku z tym, tworzy się wielomandatowe okręgi wyborcze.

W projekcie ustawy proponuje się utworzenie 13 okręgów wyborczych, których obszar określa załącznik.

Przyjęto system wyborczy wzorowany na niemieckim systemie wyborczym do Parlamentu Europejskiego. Jego istota polega na tym, że w skali globalnej o podziale mandatów między komitety wyborcze decyduje wynik głosowania w całym kraju, a jednocześnie mandaty przydziela się w okręgach wyborczych, stosownie do liczby głosów oddanych na listy okręgowe komitetów wyborczych, które uczestniczą w globalnym podziale mandatów.

W każdym okręgu mogą być zarejestrowane listy kandydatów, obejmujące od 3 do 9 kandydatów.

Zgodnie z utrwaloną od 1990 r. w polskim prawie wyborczym techniką głosowania na listy otwarte, każdy wyborca ma możliwość wskazania swoich preferencji personalnych, oddając głos na konkretnego kandydata w ramach zarejestrowanej listy kandydatów, na którą głosuje.

Podział mandatów między poszczególne komitety wyborcze (partie polityczne), które zarejestrowały listy, będzie dokonywany w dwóch fazach.

W pierwszej fazie wszystkie 50 (bądź 54) mandaty będą dzielone globalnie między komitety wyborcze (partii lub ich koalicji) proporcjonalnie do liczby głosów oddanych w

całym kraju na listy poszczególnych komitetów wyborczych. Tu ma zastosowanie metoda d'Hondta.

W podziale mandatów będą uwzględnione wyłącznie listy kandydatów tych komitetów wyborczych, które otrzymały co najmniej 5% ważnie oddanych głosów w okręgach wyborczych na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Próg ten odnosi się również do koalicji wyborczych. Podwyższenie progu w stosunku do koalicji wyborczych, znane polskiemu prawu wyborczemu, na poziom wyższy niż 5% stałoby w sprzeczności z art. 3 Aktu z 1976/2002 r. w sprawie wyborów członków Parlamentu Europejskiego w bezpośrednich i powszechnych wyborach.

Następnie – w drugiej fazie – uzyskane mandaty przez dany komitet wyborczy (partię lub koalicję partii) będą rozdzielane, metodą Hare-Niemeyera, między listy okręgowe tego komitetu wyborczego proporcjonalnie do oddanych na nie głosów w poszczególnych okręgach wyborczych.

Uzyskane zaś przez komitety wyborcze w okręgu mandaty będą przyznawane tym kandydatom, którzy otrzymali najwięcej głosów na danej liście okręgowej, której mandaty (mandat) przysługują.

Zasady tworzenia komitetów wyborczych i zgłaszania okręgowych list kandydatów są analogiczne do rozwiązań przyjętych w Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.

Podobnie rzecz się przedstawia ze sprawami finansowania kampanii wyborczej i badania sprawozdań finansowych komitetów wyborczych.

W projekcie przewidziano dotację z budżetu państwa tytułem zwrotu dla komitetów wyborczych kosztów kampanii wyborczej, lecz wyliczanej na innej zasadzie niż w wyborach do Sejmu i do Senatu.

Wzorem ustaw wyborczych do Parlamentu Europejskiego przyjętych w innych krajach w projekcie ustawy są zawarte nakazy publikowania niektórych urzędowych obwieszczeń lub informacji w tzw. języku roboczym, za który uznano język angielski. Odpowiada to zaleceniom Dyrektywy Rady Unii Europejskiej nr 93/109/WE.

W projekcie ustawy przewiduje się, że postanowienie o zarządzeniu w Polsce wyborów do Parlamentu Europejskiego będzie wydawać Prezydent Rzeczypospolitej. Jednakże w kwestii wyznaczenia daty wyborów jest on skrupowany prawem unijnym i decyzją Rady Unii Europejskiej w sprawie wyznaczania okresu wyborczego. To nowe dla polskiego prawa wyborczego pojęcie, którym jest "okres wyborczy", oznacza 4 dni – od czwartku rano do niedzieli wieczorem – tego samego tygodnia, w którym odbywają się wybory do Parlamentu Europejskiego jednocześnie we wszystkich państwach członkowskich.

W projekcie ustawy przyjęto założenie, że w Polsce dniem wyborów będzie jeden dzień wolny od pracy, którym zwyczajowo jest niedziela – co odpowiada naszej utrwalonej tradycji przeprowadzania wyborów.

Zgodnie z zobowiązaniami Rzeczypospolitej Polskiej poczynionymi w trakcie negocjacji akcesyjnych, prawo regulujące zasady i tryb przeprowadzenia wyborów członków Parlamentu Europejskiego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej powinno wejść w życie wraz z datą wstąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej. Przesunięcie na maj 2004 r. terminu akcesji, w połączeniu z czerwcową (w 2004 r.) datą kolejnych wyborów do Parlamentu Europejskiego, powoduje potrzebę przyspieszenia daty wejścia w życie ustawy, tak aby zachować wszystkie przewidziane w projekcie terminy wyborcze. W celu ich zachowania ustawa powinna wejść w życie nie później niż na 90 dni przed dniem wyborów.

W przedstawianym projekcie ustawy proponuje się jako datę wejścia w życie ustawy dzień 1 marca 2004 r., czyli o dwa miesiące wcześniej przed dniem planowanego wstąpienia Polski do Unii Europejskiej.

Ocena skutków regulacji

do projektu ustawy o wyborze członków Parlamentu Europejskiego

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana regulacja

Projekt odnosi się do obywateli polskich oraz do obywateli innych państw członkowskich UE przebywających stale na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Reguluje zasady (korzystania z prawa do głosowania i kandydowania w wyborach), na jakich będą przeprowadzane wybory do Parlamentu Europejskiego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Szacuje się, że orientacyjny koszt przeprowadzenia wyborów członków Parlamentu Europejskiego, liczony w cenach z 2003 r., wyniesie ok. 91 966 tys.zł. Wydatki związane z organizacją i przeprowadzeniem wyborów członków Parlamentu Europejskiego będą pokrywane z budżetu państwa, z części „Rezerwy celowe”. Planowane w rezerwach celowych kwoty wydatków będą przenoszone do właściwej części i, w ramach części do której zostały przeniesione, będą podejmowane przez dysponenta części decyzje o dokonaniu wydatku.

W szacowaniu kosztów wyborów przyjęto orientacyjną liczbę obywateli Unii Europejskiej, którzy stale zamieszkują w Polsce – 100 tys. osób, opierając się na danych Komisji Europejskiej z 2000 r., według których w Austrii zamieszkiwało 95 tys. takich obywateli, a w Hiszpanii 133 tys. Krajowe Biuro Wyborcze nie dysponuje danymi dotyczącymi Polski.

Szacowany koszt wyborów uwzględnia m.in.:

- podawanie do publicznej wiadomości wyborcom danego okręgu wyborczego, w tym także w języku roboczym, informacji o okręgu wyborczym, obejmującej podział na okręgi wyborcze, ich numery i granice, a także siedziby okręgowych komisji wyborczych (art. 23 projektu),
- druk kart do głosowania, z zamieszczaniem na tych kartach informacji o sposobie głosowania także w języku roboczym,
- umieszczanie w lokalach wyborczych zwięzłej informacji państwowej Komisji Wyborczej o sposobie głosowania w wyborach, w tym także w języku roboczym.

Orientacyjny koszt przeprowadzenia wyborów obejmuje także koszty audytów sprawozdań finansowych komitetów wyborczych (opinii i raportów biegłych rewidentów), które szacuje się na kwotę ok. 150 tys. zł, jak również dotacje podmiotowe dla komitetów wyborczych z tytułu uzyskanych mandatów, których łączną wartość szacuje się na kwotę ok. 15 059 tys. zł.

3. Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie projektowanej ustawy nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

4. Wpływ na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Projektowana regulacja nie wpłynie na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

5. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój gospodarczy.

UZASADNIENIE DOSTOSOWAWCZEGO CHARAKTERU PROJEKTU USTAWY O WYBORZE CZŁONKÓW PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Celem projektu ustawy jest uregulowanie zasad, na jakich będą przeprowadzane wybory do Parlamentu Europejskiego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Projekt implementuje do polskiego porządku prawnego Dyrektywę Rady Nr 93/109/WE z 6 grudnia 1993 r. ustanawiającą szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w Państwie Członkowskim, którego nie są obywatelami (Dz. Urz. WE Nr L 329, 30.12.1993). Uwzględnia również wymagania zawarte w Decyzji Rady Nr 76/787/EWWS, EWG, Euratom, wprowadzającej Akt dotyczący wyborów przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich (Dz. Urz. EWG Nr L 278, 8.10.1976) oraz Decyzji Rady Nr 2002/772/WE, Euroatom z 25 czerwca i 23 września 2002r. zmieniającej Akt dotyczący wyborów przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich (Dz. Urz. WE nr L 283, 21.10.2002).

Należy zauważyć, iż czynne i bierne prawo wyborcze przy wyborach do Parlamentu Europejskiego, wykonywane w państwie członkowskim miejsca zamieszkania, stanowi realizację zasady niedyskryminacji osób posiadających i nie posiadających obywatelstwa danego państwa członkowskiego, a zarazem dopełnienie prawa do swobodnego poruszania się i pobytu, o którym mowa w TWE.

W art. 1 projektu ustawy określono jej zakres podmiotowy i przedmiotowy, stwierdzając, że odnosi się ona do obywateli polskich oraz do obywateli innych państw członkowskich UE. Zgodnie z postanowieniami Dyrektywy 93/109/WE, uregulowania odnoszące się do własnych obywateli, w tym do obywateli zamieszkujących poza terytorium kraju są pozostawione w kompetencji danego państwa.

Projektowana ustawa w sposób odpowiadający szczegółowym przepisom ww. dyrektywy, reguluje zakres realizacji czynnego i biernego prawa wyborczego przez obywateli innych państw członkowskich Unii Europejskiej zamieszkałych na terytorium RP. Ograniczenie ww. praw zostało zawarte w art. 8 ust. 2 projektu, zgodnie z którym prawa wybierania nie ma osoba pozbawiona praw wyborczych w państwie członkowskim Unii Europejskiej, którego jest obywatelem. Powyższy przepis jest

zgodny z postanowieniami Dyrektywy 93/109/WE. W myśl art. 7 dyrektywy, państwo członkowskie miejsca zamieszkania może sprawdzić, czy obywatel Unii, który wyraził chęć wykonywania prawa głosowania w tym państwie, nie został pozbawiony tego prawa w wyniku odrębnego wyroku lub orzeczenia wydanego na gruncie prawa cywilnego lub karnego państwa członkowskiego jego pochodzenia. Analogiczny przepis został zawarty w art. 6 dyrektywy, który odnosi się do wykonywania biernego prawa wyborczego. W myśl powyższego artykułu dyrektywy, każdy obywatel Unii mający miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie jest obywatelem, który został w wyniku odrębnego wyroku lub orzeczenia wydanego na gruncie prawa karnego lub cywilnego państwa członkowskiego zamieszkania lub pochodzenia, pozbawiony prawa do kandydowania w wyborach, nie może wykonywać tego prawa w wyborach do Parlamentu Europejskiego w państwie członkowskim miejsca zamieszkania.

Zgodnie z art. 9 projektowanej regulacji, prawo kandydowania (biernie prawo wyborcze) do Parlamentu Europejskiego przysługuje osobie mającej prawo wybierania, która najpóźniej w dniu głosowania kończy 21 lat i od 5 lat zamieszkuje na terytorium RP lub innego państwa członkowskiego UE. Powyższy przepis, wprowadzający wymóg 5-letniego domicylu, nie powoduje sprzeczności z art. 5 Dyrektywy 93/109/WE, zgodnie z którym „jeżeli, w celu głosowania lub kandydowania w wyborach, obywatele państwa członkowskiego, w którym zamieszkują, muszą przez pewien minimalny okres mieszkać na terytorium wyborczym tego państwa, uznaje się, że wyborcy z państw Wspólnoty i obywatele Wspólnoty uprawnieni do kandydowania w wyborach spełniają ten warunek, jeżeli zamieszkiwali przez równorzędny okres czasu w innych państwach członkowskich”.

Projektowana regulacja jest zgodna z prawem Unii Europejskiej również w zakresie szczegółowych danych dotyczących wpisywania do rejestru wyborców obywateli Unii Europejskiej nie będących obywatelami polskimi, stale zamieszkałych na obszarze gminy i posiadających prawa wyborcze w wyborach członków Parlamentu Europejskiego.

Zgodnie z art. 17 Dyrektywy 93/109/WE, przy przyjmowaniu przepisów niezbędnych do jej implementacji, powinno znaleźć się odesłanie do omawianej dyrektywy lub takie odesłanie powinno towarzyszyć aktowi w momencie jego publikacji. Wymóg ten został zrealizowany w projektowanej regulacji.

W konkluzji należy stwierdzić, iż wyżej przedstawiona analiza pozwala uznać projekt ustawy o wyborze członków Parlamentu Europejskiego za dostosowujący prawo polskie do wspólnotowego prawa wyborczego.

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH**

Prof. dr hab. Danuta Hübner
Sekt. Min. DH/ 1975 /2003/DPE/kg

Warszawa, 24 czerwca 2003 r.

**Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów**

Opinia o zgodności projektu ustawy o wyborze członków Parlamentu Europejskiego oraz o zmianie innych ustaw, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej

W związku z przedłożonym projektem ustawy o wyborze członków Parlamentu Europejskiego oraz o zmianie innych ustaw (pismo nr RM-10-57-03), pozwalam sobie zgłosić następujące uwagi:

- I. Projektowana ustawa ma na celu uregulowanie zasad, na jakich będą przeprowadzane wybory do Parlamentu Europejskiego na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Projekt implementuje do polskiego porządku prawnego Dyrektywę Rady Nr 93/109/WE z 6 grudnia 1993 r. ustanawiającą szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w Państwie Członkowskim, którego nie są obywatelami (Dz. Urz. WE Nr L 329, 30.12.1993). Uwzględnia również wymagania zawarte w Decyzji Rady Nr 76/787/EWWS, EWG, Euratom, wprowadzającej Akt dotyczący wyborów przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich (Dz. Urz. EWG Nr L 278, 8.10.1976) oraz Decyzji Rady Nr 2002/772/WE, Euroatom z 25 czerwca i 23 września 2002r. zmieniającej Akt dotyczący wyborów przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich (Dz. Urz. WE nr L 283, 21.10.2002).
- II. Obywatelstwo Unii Europejskiej ustanowione zostało na mocy art. 17 (d. art. 8) Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (EWG). Zgodnie z art. 19 ust. 2, *z zastrzeżeniem postanowień art. 19 ust. 4 i przepisów zastosowanych do wprowadzenia go w życie, każdy obywatel Unii zamieszkały na terenie Państwa Członkowskiego, nie będący jego obywatelem, posiada prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w tym*

Państwie Członkowskim, na terenie którego przebywa, na takich samych zasadach, jak obywatele tego Państwa (...).

W celu uszczegółowienia tych zapisów, Rada na mocy art. 19 ust. 2 TWE, wydała ww. dyrektywę, która obecnie ma być implementowana do polskiego porządku prawnego.

Czynne i bierne prawo wyborcze przy wyborach do Parlamentu Europejskiego, wykonywane w państwie członkowskim miejsca zamieszkania, stanowi realizację zasady niedyskryminacji osób posiadających i nie posiadających obywatelstwa danego państwa członkowskiego, a zarazem dopełnienie prawa do swobodnego poruszania się i pobytu, o którym mowa w TWE.

III. W art. 1 opiniowanego projektu ustawy określono jej zakres podmiotowy i przedmiotowy, stwierdzając, że odnosi się ona do obywateli polskich oraz do obywateli innych państw członkowskich UE. Zgodnie z postanowieniami Dyrektywy 93/109/WE, uregulowania odnoszące się do własnych obywateli, w tym do obywateli zamieszkujących poza terytorium kraju są pozostawione w kompetencji danego państwa. Z punktu widzenia zgodności z prawem UE należy zatem badać postanowienia przedstawionego projektu, odnoszące się do obywateli innych niż Rzeczpospolita Polska państw członkowskich UE. Zauważyć należy również, że dyrektywa nie zakłada konieczności harmonizacji ordynacji wyborczych.

IV. Art. 17 ust. 2 TWE zmierza do sytuacji, w której wszyscy obywatele Unii będą mogli wykonywać swoje czynne i bierne prawo wyborcze przy wyborach do Parlamentu Europejskiego na tych samych warunkach. Dyrektywa nakazuje zatem zapewnienie, aby warunki te, zwłaszcza w odniesieniu do długości okresu zamieszkania były takie same dla osób o innym obywatelstwie, jak dla osób posiadających obywatelstwo danego państwa członkowskiego.

Zgodnie z art. 3 ww. dyrektywy, osoba, która w dniu spełnienia wymogu:

- jest obywatelem Unii w znaczeniu ustalonym w punkcie 2 art. 8 (1) Traktatu,
- nie jest obywatelem państwa członkowskiego, w którym znajduje się jej miejsce zamieszkania, lecz spełnia te same warunki w zakresie prawa do głosowania i kandydowania w wyborach, jakie to państwo stawia swoim obywatelom w przepisach swojego prawa,

ma prawo do głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w państwie członkowskim, gdzie znajduje się jej miejsce zamieszkania, chyba że została pozbawiona tych praw zgodnie z postanowieniami artykułów 6 i 7.

Odnosząc się do powyższych wymogów wynikających z przepisów dyrektywy, należy stwierdzić, iż regulacje zawarte w art. 7-9 projektu ustawy co do zasady w prawidłowy sposób implementują postanowienia przedmiotowej dyrektywy, przyznając obywatelom innych państw członkowskich czynne i bierne prawo wyborcze w wyborach do Parlamentu

Europejskiego. Ograniczenie ww. praw zostało zawarte w art. 8 ust. 2 projektu, zgodnie z którym prawa wybierania nie ma osoba pozbawiona praw wyborczych w państwie członkowskim Unii Europejskiej, którego jest obywatelem. Powyższy przepis jest zgodny z postanowieniami Dyrektywy 93/109/WE (art. 6 i 7), która nie wprowadza wymogu posiadania prawa wyborczego w swoim państwie, z wyjątkiem sytuacji pozbawienia na podstawie odrębnego wyroku lub przepisów.

- V. Zgodnie z art. 9 projektowanej regulacji, prawo kandydowania (bierne prawo wyborcze) do Parlamentu Europejskiego przysługuje osobie mającej prawo wybierania, która najpóźniej w dniu głosowania kończy 21 lat i od 5 lat zamieszkuje na terytorium RP lub innego państwa członkowskiego UE. Powyższy przepis, wprowadzający wymóg 5-letniego domicylu, nie powoduje sprzeczności z art. 5 Dyrektywy 93/109/WE, zgodnie z którym „jeżeli, w celu głosowania lub kandydowania w wyborach, obywatele państwa członkowskiego, w którym zamieszkują, muszą przez pewien minimalny okres mieszkać na terytorium wyborczym tego państwa, uznaje się, że wyborcy z państw Wspólnoty i obywatele Wspólnoty uprawnieni do kandydowania w wyborach spełniają ten warunek, jeżeli zamieszkiwali przez równorzędny okres czasu w innych państwach członkowskich”.
- VI. W art. 10 ust. 2 (Rozdział III Zarządzanie wyborów) przedłożonego projektu ustawy mowa jest o zarządzeniu wyborów przez Prezydenta RP co najmniej na 90 dni przed dniem wyborów. W myśl ust. 1 ww. artykułu, wybory członków Parlamentu Europejskiego odbywają się w okresie wyborczym ustalonym zgodnie z przepisami prawa obowiązującego w Unii Europejskiej. Zgodnie z art. 9 ww. Aktu, data wyborów ustalana jest przez każde państwo członkowskie, ale powinna ona wypadać w tym samym okresie pomiędzy czwartkiem rano a kolejną niedzielą. Przepis projektowanej ustawy, mówiący o odniesieniu do prawa Unii Europejskiej, jest zgodny z zapisami Aktu.
- VII. Projektowana regulacja wprowadza szczegółowe przepisy dotyczące wpisywania do rejestru wyborców obywateli Unii Europejskiej nie będących obywatelami polskimi, stale zamieszkałych na obszarze gminy i posiadających prawa wyborcze w wyborach członków Parlamentu Europejskiego. Zgodnie z art. 134 ust. 1 projektu, wprowadzającym zmiany w art. 11 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001r. Ordynacja wyborcza do Sejmu RP i Senatu RP, w części B rejestru wyborców wymienia się: nazwisko i imiona, imię ojca, datę urodzenia, obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej, numer paszportu lub numer innego dokumentu potwierdzającego tożsamość, adres zamieszkania wyborcy oraz nazwę i oznaczenie deklaracji stwierdzającej, że przysługuje mu prawo wybierania w państwie, którego jest obywatelem.

Wymóg wskazania przez obywatela innego państwa członkowskiego UE adresu zamieszkania nie budzi wątpliwości co do zgodności z dyspozycją zawartą w art. 9 ust. 1 ww. dyrektywy, zgodnie z którą państwo członkowskie zamieszkania może wymagać formalnego oświadczenia o obywatelstwie oraz adresie na obszarze wyborczym w państwie członkowskim zamieszkania.

Analogicznie, nie budzi wątpliwości wpisywanie do części B rejestru wyborców oznaczenia deklaracji stwierdzającej, że przysługuje mu prawo wybierania w państwie, którego jest obywatelem. Zgodnie bowiem z art. 9 ust. 3 dyrektywy, państwo miejsca zamieszkania może żądać od wyborcy z państwa Wspólnoty, oficjalnego oświadczenia, że nie został on pozbawiony prawa głosowania w swoim państwie członkowskim. Państwo członkowskie miejsca zamieszkania może sprawdzić, czy obywatel Unii, który wyraził chęć wykonania prawa wyborczego nie był pozbawiony tego prawa w państwie członkowskim pochodzenia. W tym celu państwo członkowskie zamieszkania może zgłosić państwu członkowskiemu pochodzenia ww. oświadczenie, zaś państwo pochodzenia może, w odpowiednim czasie i odpowiedni sposób, przekazać państwu zamieszkania, informację konieczną do implementacji niniejszego artykułu (art. 7 ust. 1 i 3 dyrektywy).

Odnosząc się do wymogu podania numeru paszportu lub numeru innego dokumentu potwierdzającego tożsamość obywatela innego państwa członkowskiego UE, zauważyć należy, iż powyższy wymóg nie budzi wątpliwości co do zgodności, zarówno ze szczegółowymi przepisami dotyczącymi swobodnego przepływu osób, jak i nie stanowi przeszkody w realizacji praw wyborczych. Zgodnie z art. 3 ust. 1 Dyrektywy Rady Nr 68/360/EWG z dnia 15 października 1968r. dotyczącej zniesienia ograniczeń w zakresie przepływu i pobytu stałego na obszarze Wspólnoty pracowników państw członkowskich i ich rodzin, państwa członkowskie zezwolą obywatelom państw członkowskich i członkom ich rodzin na wjazd na ich terytorium za okazaniem ważnego dowodu tożsamości lub paszportu. Ponadto, zgodnie z art. 10 ust. 3 Dyrektywy 93/109/WE, państwo członkowskie, w którym obywatel państwa Wspólnoty uprawniony do kandydowania w wyborach zamieszkuje, może żądać, aby przedstawił on ważny dokument tożsamości. Odpowiednio, powyższe uwagi mają zastosowanie do przepisu zawartego w art. 22 projektu, w myśl którego ilekroć w ustawie jest mowa o numerze ewidencyjnym PESEL, należy przez to rozumieć, w odniesieniu do obywateli Unii Europejskiej nie będących obywatelami polskimi numer paszportu lub numer innego dokumentu potwierdzającego tożsamość obywatela innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

- VIII. W myśl art. 32 projektu ustawy, w przypadku zgłoszenia kandydatury obywatela Unii, nie będącego obywatelem polskim, kandydat, do pisemnie wyrażonej zgody na kandydowanie obowiązany jest on dołączyć m.in. zaświadczenie właściwych władz, że nie został

pozbawiony prawa wybieralności w państwie członkowskim Unii swego pochodzenia lub, że organ ten nie posiada informacji o ewentualnym pozbawieniu go tego prawa. Powyższy przepis odzwierciedla wymóg zawarty w art. 10 ust. 2 dyrektywy, w którym stwierdza się, że obywatel innego państwa członkowskiego w celu kandydowania musi przedstawić zaświadczenie od kompetentnych władz administracyjnych jego państwa pochodzenia poświadczające, że nie został pozbawiony prawa do kandydowania w tym państwie lub że taka dyskwalifikacja nie jest znana tym władzom.

- IX. Dodatkowo zauważyć należy, iż projektowana regulacja, wprowadzając ograniczenie praw wyborczych związane z pozbawieniem tych praw w państwie pochodzenia, pomija, sformułowaną w ww. przepisach dyrektywy, procedurę ustalania, czy dany obywatel UE został pozbawiony praw wyborczych w swoim państwie. Należy jednak przyjąć, iż powyższe kwestie, zgodnie z art. 134 projektu ustawy, będą przedmiotem aktu wykonawczego do ustawy, w którym minister właściwy do spraw administracji publicznej określi tryb i zasady wymiany informacji między RP a innymi państwami UE, dotyczących praw wyborczych obywateli innych państw członkowskich UE zamierzających korzystać z tych praw w wyborach na terytorium RP.

Odnosząc się do powyższego przepisu projektowanej ustawy, należy zauważyć, iż stanowi on również realizację przepisu zawartego w art. 7 dyrektywy, w którym jest mowa o przekazywaniu informacji państwu członkowskiemu, którego obywatelstwo dana osoba posiada. Ponadto wymóg wymiany, między państwem członkowskim zamieszkania i państwem członkowskim pochodzenia, informacji dotyczących korzystania przez daną osobę z prawa wyborczego, wynika z dyspozycji art. 13 Dyrektywy 93/109/WE, stanowiącego, iż państwa członkowskie będą wymieniać informacje wymagane do implementacji art. 4 ww. dyrektywy, zgodnie z którym z czynnego i biernego prawa wyborczego można skorzystać tylko jednokrotnie w trakcie tych samych wyborów. W tym celu, zgodnie z brzmieniem art. 13, państwo członkowskie zamieszkania, kierując się oświadczeniem osoby zamierzającej skorzystać z czynnego lub biernego prawa wyborczego, przekazuje państwu członkowskiemu pochodzenia, w odpowiednim terminie przed dniem wyborów, informacje o obywatelach tego państwa występujących w spisie wyborców lub kandydatów. Państwo członkowskie pochodzenia, zgodnie z porządkiem prawnym tego państwa, podejmie odpowiednie środki, aby zapewnić, że jego obywatele nie skorzystają z czynnego lub biernego prawa wyborczego w więcej niż jednym państwie członkowskim.

- X. Pozostałe przepisy projektowanej ustawy nie są objęte zakresem ww. dyrektywy i są zgodne z art. 7 ust. 2 ww. Aktu, w którym mówi się, że do czasu przyjęcia jednolitej ordynacji (co

jeszcze nie nastąpiło), procedura wyborcza jest regulowana według postanowień poszczególnych państw.

- XI. Zgodnie z art. 17 Dyrektywy 93/109/WE, przy przyjmowaniu przepisów niezbędnych do jej implementacji, powinno znaleźć się odesłanie do omawianej dyrektywy lub takie odesłanie powinno towarzyszyć aktowi w momencie jego publikacji. Wymóg ten został zrealizowany w projektowanej regulacji.

W konkluzji pozwalam sobie stwierdzić, że przedłożony projekt ustawy o wyborze członków Parlamentu Europejskiego jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

D.Hubner

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Krzysztof Janik

Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI¹⁾

z dnia   2003 r.

**w sprawie rejestru wyborców oraz wymiany informacji między Rzeczpospolitą
Polską a innymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej o korzystaniu przez
obywateli tych państw z przysługujących im praw wyborczych w wyborach
lokalnych i wyborach do Parlamentu Europejskiego**

Na podstawie art. 16 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499 i Nr 74, poz. 786 i Nr 154, poz. 1802, z 2002 r. Nr 14, poz. 128, Nr 127, poz. 1089, Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1089 i Nr 153, poz. 1271 oraz z 2003 r. Nr 57, poz. 507, Nr....., poz. ....) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rozporządzenie określa:

- 1) sposób prowadzenia rejestru wyborców, w tym:
  - a) jego wzór,
  - b) metody aktualizacji,
  - c) sposób udostępniania,
  - d) wzór wniosku o udostępnienie rejestru wyborców,
  - e) wzór wniosku o wpisanie wyborców do rejestru wyborców,
  - f) wzór zawiadomienia o wpisaniu wyborcy do rejestru wyborców,
- 2) wzór pisemnej deklaracji, o której mowa w art. 11 ust. 8 pkt 2 ustawy,

- 3) sposób przekazywania przez urzędy gmin właściwym organom wyborczym okresowych informacji o liczbie wyborców objętych rejestrem wyborców,
- 4) zasady i tryb wymiany między Rzeczpospolitą Polską a innymi państwami Unii Europejskiej informacji dotyczących praw wyborczych:
  - a) obywateli innych państw członkowskich Unii Europejskiej, zamierzających korzystać z tych praw w wyborach na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
  - b) obywateli polskich chcących korzystać z praw wyborczych na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) „ustawie” - należy przez to rozumieć ustawę z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) „rejestrze wyborców” - należy przez to rozumieć stały rejestr wyborców, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy.

§ 2. 1. Rejestr wyborców dzieli się na część A i część B.

2. Część A rejestru obejmuje obywateli polskich.

3. Część B rejestru obejmuje obywateli państw Unii Europejskiej, o których mowa w art. 11 ust. 6 ustawy.

§ 3. 1. Część A rejestru wyborców prowadzi się w oparciu o istniejącą w gminach ewidencję ludności, o której mowa w ustawie z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2001 r. Nr 87, poz. 960 i Nr 110, poz. 1189 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 78, poz. 716).

2. Część B rejestru prowadzi się w oparciu o wnioski obywateli Unii Europejskiej, niebędących obywatelami polskimi, o których mowa w art. 11 ust. 6 ustawy.

3. Część A rejestru wyborców, w stosunku do danych zgromadzonych w ewidencji ludności, jest ograniczona i obejmuje wyłącznie informacje, o których mowa w art. 11 ust. 5 ustawy.

4. Część B rejestru obejmuje wyłącznie informacje, o których mowa w art. 11 ust. 6 ustawy.

5. W części A i B rejestru wyborców uwzględnia się również informacje zawarte na kartach dodatkowych w kolorze różowym lub zielonym, o których mowa w § 5 ust. 3 i 4.

§ 4. 1. Rejestr wyborców jest prowadzony:

- 1) w systemie informatycznym albo
- 2) w formie kartoteki

- w zależności od sposobu prowadzenia ewidencji ludności w danej gminie.

2. Rejestr wyborców prowadzony w formie kartoteki stanowią w części A:

- 1) zbiór indywidualnych kart osobowych mieszkańców, założonych i prowadzonych na podstawie przepisów o ewidencji ludności, dotyczących mieszkańców, którzy ukończyli 18 lat i zameldowanych na obszarze gminy na pobyt stały, z zastrzeżeniem pkt 2,
- 2) zbiór kart dodatkowych rejestru wyborców w kolorze zielonym założonych na podstawie decyzji wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) o wpisaniu obywatela do rejestru w miejscu stałego zamieszkania, wydanej w trybie art. 13 ust. 1 ustawy.

3. Rejestr wyborców prowadzony w formie kartoteki stanowią w części B zbiór kart rejestru wyborców w kolorze niebieskim założonych na podstawie wniosków, o których mowa w § 3 ust. 2.

4. Ze zbiorów, o którym mowa w ust. 2 i ust. 3, wyłącza się karty osobowe mieszkańców pozbawionych prawa wybierania oraz mieszkańców wpisanych na ich wnioski do rejestru wyborców pod innym adresem niż adres zameldowania na pobyt stały, poprzez dołączenie do indywidualnej karty osobowej mieszkańca karty dodatkowej rejestru wyborców, w kolorze różowym, założonej po otrzymaniu zawiadomienia, o którym mowa w art. 13 ust. 2 lub art. 14 ust. 1 ustawy.

5. W przypadku, gdy rejestr wyborców jest prowadzony w systemie informatycznym, uwzględnia się w nim informacje zawarte na kartach dodatkowych, o których mowa w § 5 ust. 3 i 4, z tym że karty te, jak również dokumenty stanowiące podstawę ich założenia, są przechowywane. Przepis § 5 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

§ 5. 1. Rejestr wyborców w części A obejmuje następujące dane:

- 1) dla wyborców zameldowanych na obszarze gminy na pobyt stały - nazwisko i imiona, imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL i adres zamieszkania,
  - 2) dla wyborców stale zamieszkałych na obszarze gminy bez zameldowania na pobyt stały - nazwisko i imiona, imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL, adres zameldowania na pobyt stały lub adres ostatniego zameldowania na pobyt stały oraz adres zamieszkania na obszarze gminy, w której wyborca został wpisany do rejestru wyborców na swój wniosek,
  - 3) dla wyborców nigdzie niezamieszkałych, przebywających stale na obszarze gminy - nazwisko i imiona, imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL, adres zameldowania na pobyt stały lub adres ostatniego zameldowania na pobyt stały oraz adres wskazany przez wyborcę umożliwiający kontakt z nim na obszarze gminy, w której został wpisany do rejestru wyborców na własny wniosek,
  - 4) dla wyborców stale zamieszkałych na obszarze gminy pod innym adresem aniżeli adres ich zamieszkania na pobyt stały w tej gminie - nazwisko i imiona, imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL, adres zameldowania na pobyt stały oraz adres stałego zamieszkania w tej gminie, pod którym wyborca został wpisany do rejestru wyborców na własny wniosek.
2. Rejestr wyborców w części B obejmuje – nazwisko i imiona, imię ojca, datę urodzenia, obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej, numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość, adres zamieszkania wyborcy oraz nazwę i oznaczenie deklaracji stwierdzającej, że przysługuje mu prawo wybierania w państwie, którego jest obywatelem.
3. Dane dotyczące wyborców:
- 1) stale zamieszkałych na obszarze gminy bez zameldowania na pobyt stały,

- 2) nigdzie niezamieszkałych, stale przebywających na obszarze gminy,
- 3) zamieszkałych na obszarze gminy pod innym adresem niż adres ich zameldowania na pobyt stały,

zamieszcza się na kartach dodatkowych rejestru wyborców w kolorze zielonym - w gminie, w której wyborca faktycznie zamieszkuje.

4. Dane dotyczące:

- 1) osób, co do których otrzymano zawiadomienie o pozbawieniu prawa wybierania, z zastrzeżeniem pkt 2,
- 2) osób, co do których otrzymano informację o pozbawieniu prawa wybierania, zgodnie z przepisami odpowiedniego państwa –członka UE,
- 3) wyborców wpisanych do rejestru wyborców w innej gminie,
- 4) wyborców wpisanych do rejestru wyborców w tej samej gminie, ale zamieszkałych pod innym adresem niż adres ich zameldowania na pobyt stały,

zamieszcza się na kartach dodatkowych rejestru wyborców w kolorze różowym - w gminie, w której te osoby lub wyborcy są zameldowani na pobyt stały.

5. Po ustaniu przyczyn uzasadniających założenie kart dodatkowych rejestru wyborców, dokumenty stanowiące podstawę ich założenia opatrywane są odpowiednią adnotacją i włączane do odrębnego zbioru przejściowego. Dokumenty te przechowuje się przez okres 1 roku od daty ich wyłączenia.

6. Wzór kart dodatkowych rejestru wyborców stanowi załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 6. 1. Rejestr wyborców w gminie mającej status miasta prowadzi się według ulic wymienionych w porządku alfabetycznym, w obrębie ulicy - według kolejnych numerów domów, a w obrębie domów - według kolejnych numerów mieszkań.

2. Rejestr wyborców w gminie innej niż określona w ust. 1 prowadzi się według poszczególnych miejscowości, a w nich - według kolejnych numerów domów; jeżeli w miejscowości są ulice - także według ulic wymienionych w porządku alfabetycznym i kolejnych numerów domów oraz mieszkań.

§ 7. 1. Wyborców zameldowanych na obszarze gminy na pobyt stały wpisuje się do rejestru wyborców z urzędu z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3.

2. Wyborców stale zamieszkałych na obszarze gminy bez zameldowania na pobyt stały albo zamieszkałych na obszarze tej gminy pod innym adresem niż adres ich zameldowania na pobyt stały, albo nigdzie niezamieszkałych, stale przebywających na obszarze gminy wpisuje się do rejestru wyborców w tej gminie na ich wniosek.

3. Na wniosek wpisuje się także wyborców stale zamieszkałych na obszarze gminy, będących obywatelami Unii Europejskiej, o których mowa w art. 11 ust. 6 ustawy.

4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 3 dołącza się deklarację, o której mowa w art. 11 ust. 8 pkt 2 ustawy.

5. Wzór wniosku o wpisanie wyborcy do rejestru wyborców, w tym wyborców, o których mowa w art. 11 ust. 6 ustawy stanowi załącznik nr 2 do rozporządzenia.

6. Wzór deklaracji, o której mowa w ust. 4 stanowi załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 8. 1. O wpisaniu wyborcy, na jego wniosek, do rejestru wyborców wójt lub burmistrz (prezydent miasta) zawiadamia bezzwłocznie urząd gminy, na której obszarze wyborca jest zameldowany na pobyt stały, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. O wpisaniu wyborcy, o którym mowa w art. 11 ust. 6 ustawy, na jego wniosek do rejestru wyborców wójt lub burmistrz (prezydent miasta) zawiadamia także, bezzwłocznie Państwową Komisję Wyborczą oraz wojewódzkiego komisarza wyborczego, za pośrednictwem właściwej delegatury Krajowego Biura Wyborczego.

3. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, stanowi podstawę dla urzędu gminy, na której obszarze wyborca jest zameldowany na pobyt stały, do założenia karty dodatkowej rejestru wyborców w kolorze różowym. Zawiadomienie przechowuje się w odrębnym zbiorze przejściowym.

4. Jeżeli wyborca wpisany do rejestru wyborców na własny wniosek został następnie - na skutek zmiany okoliczności - wpisany do rejestru wyborców w innej gminie w trybie art. 12 ust. 2 ustawy, urząd gminy w miejscu zameldowania wyborcy na pobyt stały zawiadamia o tym urząd gminy, w którym wyborca był poprzednio wpisany do rejestru wyborców na swój wniosek, w celu wyłączenia karty dodatkowej rejestru wyborców.

5. Wyborca wpisany do rejestru wyborców w innej gminie, który złoży w gminie, w której jest zameldowany na pobyt stały, oświadczenie, iż ponownie stale zamieszkał na jej obszarze pod adresem zameldowania na pobyt stały, wpisywany jest do rejestru wyborców w tej gminie. Wpis polega na wyłączeniu do odrębnego zbioru przejściowego karty dodatkowej rejestru wyborców w kolorze różowym oraz powiadomieniu o tym urzędu gminy, w której wyborca był wpisany do rejestru wyborców na własny wniosek.

6. Jeżeli wyborca wpisany do rejestru wyborców w tej samej gminie pod innym adresem niż adres zameldowania na pobyt stały złoży w urzędzie gminy oświadczenie, że ponownie zamieszkał w tej gminie pod adresem zameldowania na pobyt stały, założone dla niego karty dodatkowe rejestru wyborców koloru różowego i zielonego wyłącza się do odrębnego zbioru przejściowego.

7. Zameldowanie wyborcy na pobyt stały w gminie, w której wyborca był wpisany do rejestru wyborców na własny wniosek, powoduje ujęcie wyborcy w rejestrze wyborców z urzędu. Kartę dodatkową rejestru wyborców w kolorze zielonym, wcześniej założoną, wyłącza się do odrębnego zbioru przejściowego.

8. Karty dodatkowe rejestru wyborców, wyłączone do odrębnego zbioru przejściowego, o którym mowa w ust. 3, 5-6, przechowuje się przez okres 1 roku od daty wyłączenia.

9. Wzór zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, stanowi załącznik nr 4 do rozporządzenia.

10. Wzór zawiadomienia, o którym mowa w ust. 2 stanowi załącznik nr 5 do rozporządzenia.

§ 9. Urząd gminy, w której wyborca jest zameldowany na pobyt stały lub ostatnio był zameldowany na taki pobyt, w przypadku:

- 1) zameldowania się wyborcy na pobyt stały na obszarze innej gminy - przesyła do urzędu tej gminy zawiadomienie, według wzoru określonego w załączniku nr 6 do rozporządzenia, załączając do niego, będące w jego posiadaniu, zawiadomienia uzyskane w trybie art. 13 ust. 2 lub na podstawie art. 14 ustawy,

- 2) zmiany danych, o których mowa w art. 11 ust. 5 ustawy, lub zgonu wyborcy, jeżeli wyborca został wpisany do rejestru wyborców w innej gminie - przesyła do urzędu tej gminy zawiadomienie według wzoru określonego w załączniku nr 7 do rozporządzenia; kartę dodatkową rejestru wyborców, dotyczącą zmarłego wyborcy, wyłącza się do odrębnego zbioru przejściowego i przechowuje przez okres 1 roku od daty wyłączenia,
- 3) otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy, że wyborca wpisany do rejestru wyborców w innej gminie utracił prawo wybierania - przesyła kopię tego zawiadomienia do urzędu tej gminy, w celu skreślenia tej osoby z rejestru wyborców, stosując wzór określony w załączniku nr 8 do rozporządzenia.

§ 10. 1. Rejestr wyborców jest aktualizowany poprzez:

- 1) uwzględnienie zmian dokonanych na podstawie przepisów o aktach stanu cywilnego lub ewidencji ludności,
- 2) dokonywanie zmian wynikających z decyzji wydanych po rozpatrzeniu reklamacji, o której mowa w art. 15 ustawy,
- 3) dokonywanie zmian wynikających z zawiadomień, o których mowa w art. 13 ust. 2 i art. 14 ust. 1 i 2 ustawy,
- 4) dostosowywanie rejestru wyborców do wprowadzonych przez radę gminy zmian w nazwach miejscowości, ulic i oznaczeniu numerów domów,
- 5) przekazywanie do właściwego urzędu gminy odpowiedniej części rejestru wyborców - w wypadku zmiany granic lub utworzenia nowej gminy,
- 6) uwzględnienie zmian powstałych w wyniku złożenia wniosków, o których mowa w § 3 ust. 2 oraz otrzymywania informacji, o których mowa w § 5 ust. 4 pkt 2.

2. Dokumenty stanowiące podstawę do wprowadzenia zmian, o których mowa w ust. 1, przechowywane są w odrębnym zbiorze przejściowym przez okres 1 roku.

§ 11. 1. Rejestr wyborców udostępnia się do wglądu w urzędzie gminy na pisemny wniosek, zawierający dane umożliwiające ustalenie tożsamości wyborcy w rejestrze.

2. Udostępnienie rejestru wyborców polega na okazaniu indywidualnej karty osobowej mieszkańca, którego dotyczy wniosek, z jednoczesnym zasłonięciem danych

osobowych mieszkańców niepodanych we wniosku lub na okazaniu w ten sam sposób karty dodatkowej rejestru wyborców i udzieleniu informacji w zakresie niezbędnym do wniesienia reklamacji, o której mowa w art. 15 ust. 1 ustawy.

3. Udostępnienie rejestru wyborców prowadzonego w formie elektronicznej polega na okazaniu wydruku danych wyborcy, którego dotyczy wniosek, w zakresie określonym w ust. 2.

4. Wzór wniosku o udostępnienie rejestru wyborców stanowi załącznik nr 9 do rozporządzenia.

§ 12. 1. Wójt lub burmistrz (prezydent miasta) przekazuje Państwowej Komisji Wyborczej oraz wojewódzkiemu komisarzowi wyborczemu, za pośrednictwem właściwej delegatury Krajowego Biura Wyborczego, nie później niż do 10 dnia miesiąca następującego po zakończeniu kwartału, okresową informację o liczbie wyborców objętych rejestrem wyborców w gminie, zawierającą:

- 1) liczbę wyborców objętych rejestrem wyborców z urzędu,
- 2) liczbę wyborców wpisanych do rejestru wyborców na własny wniosek, o których mowa w § 7 ust. 2 i 3,
- 3) liczbę wyborców skreślonych z rejestru wyborców, o których mowa w § 5 ust. 3,
- 4) liczbę mieszkańców.

2. Informację, o której mowa w ust. 1, sporządza się dla gminy z uwzględnieniem liczby mieszkańców i liczby wyborców objętych rejestrem wyborców według stałych okręgów wyborczych dla wyboru rady gminy i stałych obwodów głosowania utworzonych na obszarze gminy na podstawie ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060, z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971 oraz z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 68, poz. 632, Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1089 i Nr 214, poz. 1806), wykorzystując program informatyczny udostępniony w tym celu przez Krajowe Biuro Wyborcze.

§ 13. Informację, o której mowa w § 12 ust. 1 pkt 2, w części dotyczącej obywateli innych państw-członków UE, o których mowa w art. 11 ust. 6 ustawy, Państwowa

Komisja Wyborcza przekazuje właściwym organom państw Unii Europejskiej nie później niż 30 dni przed dniem wyborów.

§ 14. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 od dnia ogłoszenia.

---

¹⁾ Zgodnie z § 1 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 marca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. Nr 35, poz. 325 z późn.zm.) Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracja publiczna.

ZAŁĄCZNIKI**ZAŁĄCZNIK Nr 1****WZÓR KARTY DODATKOWEJ REJESTRU WYBORCÓW***

Nr decyzji o wpisaniu do rejestru wyborców .....
Data decyzji o wpisaniu do rejestru wyborców .....
Dane osobowe wyborcy
Nr ewidencyjny PESEL
Nazwisko
Imiona Imię ojca
Data urodzenia
Adres stałego zamieszkania (stałego pobytu) wyborcy na obszarze gminy, w której został wpisany do rejestru wyborców .....
Adres zameldowania wyborcy na pobyt stały .....
Adnotacje

* Dane dotyczące wyborców, o których mowa w § 5 ust. 3 rozporządzenia, zamieszcza się na karcie w kolorze zielonym, natomiast dane osób, o których mowa w § 5 ust. 4 rozporządzenia - na karcie w kolorze różowym.

ZAŁĄCZNIK Nr 2**WZÓR WNIOSKU O WPISANIE WYBORCY DO REJESTRU WYBORCÓW**

.....
 (nazwisko i imiona)

Wójt Gminy/Burmistrz/Prezydent Miasta*

w .....

WNIOSEK O WPISANIE DO REJESTRU WYBORCÓW

1. Na podstawie art. 12 ust. 2 oraz art. 11 ust. 7 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499 i Nr 74, poz. 786) wnoszę o wpisanie mnie do rejestru wyborców

pod adresem stałego zamieszkania na obszarze gminy w:

- a) miejscowość .....
- b) ulica .....
- c) nr domu .....
- d) nr mieszkania .....

2. Nazwisko .....

3. Imiona .....

4. Imię ojca .....

5. Data urodzenia .....

6. Nr ewidencyjny PESEL albo numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość** .....

7. Nazwa i oznaczenie deklaracji stwierdzającej przysługujące prawo wyborcze w państwie obywatelstwa*** .....

8. Adres zameldowania na pobyt stały****:

- a) nazwa gminy (miasta, dzielnicy) .....
- b) miejscowość .....
- c) ulica .....
- d) nr domu .....
- e) nr mieszkania .....

Data .....

(podpis)

* - Niepotrzebne skreślić.

** - Wpisuje wnioskodawca lub urząd gminy.

*** - Wpisuje wnioskodawca, o którym mowa w § 3 ust. 2

****- W przypadku wyborcy nigdzie niezamieszkałego lub

wymeldowanego na podstawie decyzji administracyjnej, należy podać datę ostatniego zameldowania na pobyt stały.

ZAŁĄCZNIK Nr 3

WZÓR DEKLARACJI DOŁĄCZANEJ DO WNIOSKU O WPISANIE WYBORCY INNEGO NIŻ OBYWATEL POLSKI DO REJESTRU WYBORCÓW

..... dnia.....
Imię nazwisko

Na podstawie art. 11 ust. 8 pkt 2 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r.- Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499 i Nr 74, poz. 786) deklaruje, że:

posiadam obywatelstwo.....
(nazwa kraju)

legitymuje się dokumentem.....
(nr paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość)

przebywam stale w .....
(adres)

okręg wyborczy i/lub miejscowość pochodzenia .....
.....
(nazwa i adres)

i oświadczam, że zamierzam w wyborach do Parlamentu Europejskiego korzystać z czynnego prawa wyborczego tylko na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz że w państwie swojego pochodzenia nie jestem pozbawiony czynnego prawa wyborczego

Powyższe przekazuję w celu dołączenia do wniosku o wpisanie do rejestru wyborców w części B

.....
(podpis)

ZAŁĄCZNIK Nr 4**WZÓR ZAWIADOMIENIA O WPISANIU WYBORCY DO REJESTRU
WYBORCÓW**

..... dnia.....

Wójt Gminy/
Burmistrz/Prezydent
Miasta*w ..... **Wójt Gminy/Burmistrz/Prezydent Miasta***
Nr ..... w .....

Na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499 i Nr 74, poz. 786) zawiadamiam, że:

Pan/Pani .....
(nazwisko i imiona)syn/córka ..... ur. ....
(imię ojca) (data urodzenia).....
(nr ewidencyjny PESEL albo nr paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość)*zameldowany/a na pobyt stały w lub przebywający stale w*.....
(adres).....
został/a wpisany/a na własny wniosek dnia .....
do tegoż rejestru wyborców pod adresem stałego zamieszkania na obszarze naszej
gminy/miasta w
.....
(adres)

Powyższe przekazuję w celu uwzględnienia w rejestrze wyborców.

.....
(pieczęć i podpis)

* Niepotrzebne skreślić.

ZAŁĄCZNIK Nr 5

**WZÓR ZAWIADOMIENIA O WPISANIU WYBORCY INNEGO NIŻ
OBYWATEL POLSKI DO REJESTRU WYBORCÓW**

..... dnia.....

Wójt Gminy/
Burmistrz/Prezydent
Miasta*

w ..... **Wójt Gminy/Burmistrz/Prezydent Miasta***
Nr ..... w .....

Pan/Pani .....
(nazwisko i imiona)

syn/córka ..... ur. ....
(imię ojca) (data urodzenia)

.....
(nr paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość)

przebywający stale w .....
(adres)

.....
został/a wpisany/a na własny wniosek dnia .....

do tutejszego rejestru wyborców pod adresem stałego zamieszkania na obszarze naszej
gminy/miasta w

.....
(adres)

Powyższe przekazuję w celu uwzględnienia w rejestrze wyborców.

.....
(pieczęć i podpis)

* Niepotrzebne skreślić.

ZALĄCZNIK Nr 6

**WZÓR ZAWIADOMIENIA PRZEKAZUJĄCEGO ZAWIADOMIENIE O
WPISANIU WYBORCY, NA JEGO WNIOSEK, DO REJESTRU WYBORCÓW
W GMINIE W MIEJSCU STAŁEGO ZAMIESZKANIA ALBO
ZAWIADOMIENIE O UTRACIE PRZEZ OBYWATELA PRAW
WYBORCZYCH**

..... dnia .....

Wójt Gminy/
Burmistrz/Prezydent
Miasta*

w ..... **Wójt Gminy/Burmistrz/Prezydent Miasta***
Nr .....

w .....

W związku z zameldowaniem się na pobyt stały na terenie Waszej gminy /miasta pod
adresem .....

(miejscowość - adres)

Pana/Pani .....

(nazwisko i imiona)

syna/córki ..... ur. ....

(imię ojca)   (data urodzenia)

przesyłam:

- zawiadomienie nadesłane na podst. art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r.
- Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499 i Nr 74, poz. 786) o wpisaniu wyborcy, na jego wniosek, do rejestru wyborców

w gminie w miejscu stałego zamieszkania .....

.....
(adres stałego zamieszkania)

- zawiadomienie Sądu ..... z dnia ..... o utracie przez ww. praw wyborczych nadesłane w trybie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499 i Nr 74, poz. 786)*.

Powyższe przekazuję w celu uwzględnienia w rejestrze wyborców.

.....
(pieczęć i podpis)

* Niepotrzebne skreślić.

ZAŁĄCZNIK Nr 7

WZÓR ZAWIADOMIENIA O ZMIANIE DANYCH WYBORCY LUB ZGONIE WYBORCY

..... dnia .....

Wójt Gminy/
Burmistrz/Prezydent
Miasta*

w ..... **Wójt Gminy/Burmistrz/Prezydent Miasta***
Nr ..... w .....

W związku z art. 11 ust. 1-4 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r.

- Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499 i Nr 74, poz. 786) zawiadamiam, że wpisany/a do rejestru wyborców w Waszej gminie/mieście na własny wniosek

Pan/Pani.....
(nazwisko i imiona)

syn/córka ..... ur. ....
(imię ojca) (data urodzenia)

stale zamieszkały/a na terenie Waszej gminy /miasta

w .....
(miejscowość i adres)

1) zmienił/a*:

- nazwisko na* .....
(nowe nazwisko)

- adres stałego zameldowania na* .....
(nowy adres)

2) zmarł/a* - akt zgonu nr .... sporządzony przez USC .....

Powyższe przekazuję w celu uwzględnienia w rejestrze wyborców.

.....
pieczęć i podpis)

* Niepotrzebne skreślić.

ZAŁĄCZNIK Nr 8

WZÓR ZAWIADOMIENIA INFORMUJĄCEGO O OTRZYMANIU ZAWIADOMIENIA O UTRACIE PRAW WYBORCZYCH WYBORCY WPISANEGO DO REJESTRU WYBORCÓW W INNEJ GMINIE

..... dnia .....

Wójt Gminy/
Burmistrz/Prezydent
Miasta*

w ..... **Wójt Gminy/Burmistrz/Prezydent Miasta***
Nr ..... w .....

Zawiadamiam, że w trybie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499 i Nr 74, poz. 786) otrzymałem zawiadomienie

.....
(nazwa i siedziba sądu)

o utracie praw wyborczych przez wpisanego/ą na własny wniosek do Waszego rejestru wyborców

Pana/Panią .....
(nazwisko i imiona)

syna/córkę ..... ur. ....
(imię ojca) (data urodzenia)

stale zamieszkałego/ą na obszarze Waszej gminy/miasta

w .....
(miejscowość i adres)

Powyższe przekazuję w celu uwzględnienia w rejestrze wyborców.

Załącz.: kopia zawiadomienia sądu.

.....
(pieczęć i podpis)

* Niepotrzebne skreślić.

ZAŁĄCZNIK Nr 9

WZÓR WNIOSKU O UDOSTĘPNIENIE REJESTRU WYBORCÓW

..... dnia .....

.....
(nazwisko i imiona wnioskodawcy)

.....
(adres wnioskodawcy
- miejscowość,

**Wójt Gminy/Burmistrz/
Prezydent Miasta***

w .....

.....
ulica, nr domu i nr lokalu)

WNIOSEK O UDOSTĘPNIENIE REJESTRU WYBORCÓW

Na podstawie art. 11 ust. 6 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499 i Nr 74, poz. 786) proszę o potwierdzenie, czy w rejestrze wyborców figuruje

Pani/Pan

.....
(nazwisko i imię - imiona)

.....
(adres zamieszkania)

.....
(ewentualnie inne dane)

.....
(podpis wnioskodawcy)

Wyjaśnienie:

Każdy może wnieść do wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) reklamację na nieprawidłowości w rejestrze wyborców, a w szczególności w sprawie: pominięcia wyborcy w rejestrze, wpisania do rejestru osoby, która nie ma prawa wybierania, niewłaściwych danych o osobach wpisanych do rejestru, ujęciu w rejestrze osoby, która nie zamieszkuje stale na obszarze gminy. Reklamację wnosi się pisemnie lub ustnie do protokołu (art. 15 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej).

* Niepotrzebne skreślić.

Uzasadnienie

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie rejestru wyborców oraz wymiany informacji między Rzeczpospolitą Polską a innymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej o korzystaniu przez obywateli tych państw z przysługujących im praw wyborczych w wyborach lokalnych i wyborach do Parlamentu Europejskiego stanowi wykonanie delegacji ustawowej zawartej w art. 16 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499 z późn. zm.), zmienionego zgodnie z brzmieniem art. 134 pkt 3 ustawy z dnia ..... 2003 r. o wyborze członków Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr... poz....). Stosownie do delegacji zawartej w przedmiotowym przepisie projekt reguluje kwestie związane z rejestrem wyborców, sposób jego prowadzenia, metody aktualizacji, sposób udostępniania, wzór wniosku o udostępnienie, wzór wniosku o wpisanie wyborców do rejestru wyborców, wzór zawiadomienia o wpisaniu wyborcy do rejestru wyborców, wzór pisemnej deklaracji, o której mowa w art. 11 ust. 9 pkt 2 Ordynacji wyborczej (...), sposób przekazywania przez urzędy gmin właściwym organom wyborczym okresowych informacji o liczbie wyborców objętych rejestrem wyborców. Ponadto, projekt zawiera podstawowe postanowienia dotyczące zasad i trybu wymiany między Rzeczpospolitą Polską a innymi państwami Unii Europejskiej informacji dotyczących praw wyborczych obywateli innych państw członkowskich Unii Europejskiej, zamierzających korzystać z tych praw w wyborach na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz obywateli polskich chcących korzystać z praw wyborczych na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, a także formę i terminy wymiany wspomnianych informacji.

Rozwiązania zwarte w projekcie w zasadniczym stopniu stanowią odzwierciedlenie obowiązujących na gruncie aktualnego rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 sierpnia 2001 r. w sprawie

rejestr wyborców (Dz. U. Nr 88, poz. 962 z późn. zm.) dodatkowo poszerzając przedmiotową materię przepisami regulującymi sytuację wyborców – obywateli państw Unii Europejskiej, nie będących obywatelami polskimi, którzy zgodnie z postanowieniami odpowiednich Dyrektyw UE mogą wziąć udział w wyborach lokalnych i do Parlamentu Europejskiego, na tych samych zasadach, co obywatele polscy. W związku z powyższym, w celu uniknięcia ewentualnych nieprawidłowości w głosowaniu i kandydowaniu we wspomnianych wyborach, istnieje konieczność zapewnienia sprawnego przepływu informacji dotyczących praw wyborczych obywateli innych państw członkowskich Unii Europejskiej, zamierzających korzystać z tych praw w wyborach na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz obywateli polskich chcących korzystać z praw wyborczych na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej. Ze względu jednak, na fakt, iż kwestie dotyczące zasad przekazywania informacji o obywatelach polskich chcących korzystać z praw wyborczych na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej pozostają w zakresie uregulowań tego państwa –członka UE, ograniczono się w przedmiotowym zakresie jedynie do ogólnikowych stwierdzeń o charakterze porządkująco-informacyjnym. Jednocześnie, odnośnie obowiązku przekazywania informacji o obywatelach innych państw członkowskich Unii Europejskiej, zamierzających korzystać z praw wyborczych w wyborach na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przyjęto, iż wspomniane informacje przekazywane będą odpowiednim organom wyborczym państw UE przez Państwową Komisję Wyborczą, do której będą napływać bieżące informacje z poszczególnych gmin, za pośrednictwem odpowiednich delegatur Krajowego Biura Wyborczego. Przyjęto, że wzmiankowaną informację Państwowa Komisja Wyborcza przekazuje właściwym organom państw Unii Europejskiej nie później niż 30 dni przed dniem wyborów.

Z uwagi na fakt, iż rozwiązania projektu ustawy o wyborze członków Parlamentu Europejskiego przewidują wprowadzenie części B rejestru wyborców oraz nakładają na polskie organy państwowe obowiązek przekazywania odpowiednich informacji o korzystaniu z praw wyborczych przez obywateli państw-członków

UE na terenie Polski należy spodziewać się określonych skutków dla budżetu państwa, które jednakże będą bezpośrednio związane z wejściem w życie ustawy, a nie projektowanej regulacji o charakterze wykonawczym. Stąd też szczegółowych obliczeń dotyczących skutków finansowych wejścia w życie ustawy należy się spodziewać ze strony projektodawców wspomnianej ustawy.

Wejście w życie niniejszego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na dziedziny, o których mowa w § 10 ust. 6 uchwały nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. Nr 13, poz. 221 ze zm.), tj. rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionalny.

Przedmiot projektowanej regulacji jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej – przede wszystkim stanowiąc wykonanie ustawy wdrażającej zasady wyborów do Parlamentu Europejskiego, ale także implementującej na gruncie polskiego porządku prawnego Dyrektywy Unii Europejskiej nr 93/109/EC oraz 94/80/EC - w sprawie warunków wykonywania czynnego i biernego prawa wyborczego przez obywateli Unii Europejskiej nie będących obywatelami RP w wyborach lokalnych oraz do Parlamentu Europejskiego.

Rozporządzenie
Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji¹⁾
z dnia ..... r.

w sprawie sposobu sporządzania spisu wyborców w wyborach członków
Parlamentu Europejskiego.

Na podstawie art. 21 ustawy z dnia ..... r. o wyborze członków Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr ..., poz. ...) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1
Przepisy ogólne

§ 1.

Rozporządzenie określa:

- 1) sposób sporządzenia i udostępniania spisu wyborców, ustalając w szczególności:
  - a) wzór spisu,
  - b) metody aktualizacji spisu,
  - c) wzór wniosku o udostępnienie spisu,
  - d) wzory wykazów osób przebywających w szpitalach, zakładach opieki społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych, w których utworzono obwody głosowania,

---

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji rządowej – administracja publiczna, na podstawie §1 ust.2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 marca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. Nr 35, poz.325 i Nr 58, poz. 533).

- e) wzór zawiadomienia o dopisaniu lub wpisaniu wyborcy do spisu wyborców w innym obwodzie głosowania;
- 2) wzór oraz sposób wydawania zaświadczenia o prawie do głosowania.

§ 2.

Ilekróć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) „ustawie” - należy przez to rozumieć ustawę z dnia ..... r. o wyborze członków Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr ..., poz. ...);
- 2) „Ordynacji wyborczej” - należy przez to rozumieć ustawę z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499, z późn. zm.)²⁾;
- 3) „spisie” - należy przez to rozumieć spis wyborców w wyborach członków Parlamentu Europejskiego;
- 4) „kierowniku zakładu” - należy przez to rozumieć dyrektora szpitala, dyrektora lub kierownika zakładu pomocy społecznej, zakładu karnego, aresztu śledczego, oddziału zewnętrznego takiego zakładu lub aresztu, w którym utworzono obwód głosowania;
- 5) „numerze domu” - należy przez to rozumieć numer, którym oznacza się dom (budynek) zgodnie z przepisami o numeracji nieruchomości.

Rozdział 2

Sposób sporządzania spisu i jego wzór

---

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. Nr 74, poz. 786 i Nr 154, poz. 1802, z 2002 r. Nr 14, poz. 128, Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1089 i Nr 153, poz. 1271 oraz z 2003 r. Nr 57, poz. 507 i Nr ..., poz. ... .

§ 3.

Spis sporządza się w urzędzie gminy na podstawie stałego rejestru wyborców w gminie.

§ 4.

1. Spis sporządza się dla każdego obwodu głosowania w dwóch egzemplarzach.
2. Formularz spisu zapisuje się dwustronnie.
3. Wzór spisu wyborców w wyborach członków Parlamentu Europejskiego stanowi załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 5.

1. Spis sporządza się pismem maszynowym lub w formie wydruku komputerowego.
2. W przypadku sporządzenia spisu w formie wydruku komputerowego:
  - 1) można przyjąć układ formularza odmienny od określonego we wzorze, o którym mowa w § 4 ust. 3, pod warunkiem zamieszczenia wszystkich danych przewidzianych w tym wzorze;
  - 2) nie stosuje się warunku określonego w § 4 ust. 2.

§ 6.

1. Spis w gminie mającej status miasta sporządza się według ulic wymienionych w porządku alfabetycznym: w obrębie ulic – według kolejnych numerów domów – a w obrębie domów – według kolejnych numerów mieszkań.
2. Spis w gminie innej niż określona w ust. 1 sporządza się według poszczególnych miejscowości wymienionych w porządku alfabetycznym, a w obrębie miejscowości według kolejnych numerów domów i mieszkań;

jeżeli w miejscowości są ulice – także według ulic wymienionych w porządku alfabetycznym oraz kolejnych numerów domów i mieszkań.

§ 7.

1. Spis dla obwodu utworzonego w szpitalu, zakładzie pomocy społecznej, zakładzie karnym, areszcie śledczym, a także oddziale zewnętrznym takiego zakładu lub aresztu, zwanych dalej zakładem, sporządza się w kolejności alfabetycznej nazwisk wyborców, na podstawie wykazu osób, które przebywać będą w tym zakładzie w dniu wyborów.
2. Wykaz, o którym mowa w ust. 1, sporządza kierownik zakładu, w którym utworzono obwód głosowania, i doręcza właściwemu miejscowo urzędowi gminy nie później niż na 10 dni przed dniem wyborów.
3. Kierownik zakładu, w którym utworzono obwód głosowania, powiadamia osoby objęte wykazem, że zostaną skreślone ze spisu w miejscu stałego zamieszkania i będą mogły głosować w wyborach wyłącznie w obwodzie głosowania utworzonym w zakładzie, a w innym obwodzie głosowania - jedynie po uprzednim uzyskaniu zaświadczenia o prawie do głosowania z urzędu gminy, na której terenie położony jest zakład.
4. W przypadku konieczności dopisania do spisu, o którym mowa w ust. 1, osób przybyłych do zakładu, po sporządzeniu wykazu, ale nie później niż dwa dni przed dniem wyborów, kierownik zakładu niezwłocznie doręcza właściwemu urzędowi gminy dodatkowy wykaz tych osób. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio.
5. Wzór wykazu, o którym mowa w ust. 1 i 4, stanowi załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 8.

1. Spis, o którym mowa w § 6, sporządza się najpóźniej w 14. dniu przed dniem wyborów.

2. Spis, o którym mowa w § 7, sporządza się najpóźniej w 5. dniu przed dniem wyborów.

Rozdział 3 Aktualizowanie spisu

§ 9.

1. Spis jest aktualizowany do dnia przekazania go przewodniczącym właściwych obwodowych komisji wyborczych, przez wpisanie osoby uprawnionej na dodatkowym formularzu spisu lub skreślenie osób ze spisu.
2. Przepis § 5 stosuje się odpowiednio.

§ 10.

1. Po sporządzeniu spisu, na dodatkowym formularzu spisu wpisuje się osoby, które:
  - 1) zostały wpisane do rejestru wyborców w trybie art. 12 ust. 2-4 lub art. 14 ust. 2 Ordynacji wyborczej;
  - 2) złożyły wniosek o dopisanie do spisu na podstawie art. 18 ust. 1 Ordynacji wyborczej;
  - 3) złożyły wniosek o dopisanie do spisu podstawie art. 19 ust. 1 lub 2 Ordynacji wyborczej;
  - 4) złożyły wniosek o dopisanie do spisu na podstawie art. 21 ust. 1 lub 2 Ordynacji wyborczej;
  - 5) przybyły do szpitala, zakładu pomocy społecznej, zakładu karnego albo aresztu śledczego lub oddziału zewnętrznego zakładu karnego lub aresztu śledczego;

- 6) zostały pominięte w rejestrze wyborców lub spisie, jeżeli reklamacja w sprawie ich wpisania została uwzględniona przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub właściwy sąd rejonowy;
  - 7) zostały pominięte w spisie w wyniku oczywistej omyłki.
2. W przypadku wpisania osoby uprawnionej na dodatkowym formularzu spisu w rubryce „Uwagi” zamieszcza się adnotację określającą przyczynę wpisania. Stosownie do okoliczności wpisuje się „wpis do rejestru wyborców”, „art. 18 ust.1”, „art. 19 ust. 1”, „art. 19 ust. 2”, „art. 21 ust. 1”, „art. 21 ust. 2”, „przybycie do zakładu”, „reklamacja”, „omyłka”.
  3. Dodatkowy formularz spisu, o którym mowa w ust. 1, sporządza się w dwóch egzemplarzach.

§ 11.

1. O wpisaniu osób, o których mowa w § 10 ust. 1 pkt 3-5, do spisu lub dopisaniu ich na dodatkowym formularzu spisu zawiadamia się urząd gminy właściwy odpowiednio ze względu na miejsce stałego zamieszkania tych osób lub miejsce ostatniego ich zameldowania na pobyt stały.
2. Wzór zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, stanowi załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 12.

1. Ze spisu skreśla się osoby:
  - 1) które zostały skreślone z rejestru wyborców w związku ze zmianami dokonanymi w trybie przepisów o aktach stanu cywilnego lub ewidencji ludności;
  - 2) wobec których wójt (burmistrz, prezydent miasta) wydał w wyniku reklamacji prawomocną decyzję albo właściwy sąd rejonowy – postanowienie, o skreśleniu z rejestru wyborców lub ze spisu;
  - 3) które zostały umieszczone w spisie w wyniku oczywistej omyłki;

- 4) które nie mają prawa wybierania w rozumieniu art. 7 ust. 2 albo art. 8 ust. 2 ustawy, po otrzymaniu odpowiednio: zawiadomienia właściwego sądu albo informacji o pozbawieniu praw wyborczych w państwie członkowskim Unii Europejskiej, którego są obywatelami, w trybie określonym odrębnymi przepisami;
  - 5) w odniesieniu do których otrzymano urzędowe zawiadomienie o wpisaniu do rejestru wyborców lub o wpisaniu do spisu w innym obwodzie głosowania;
  - 6) które, na podstawie art. 18 ust. 1 Ordynacji wyborczej, wpisano w spisie w innym obwodzie głosowania;
  - 7) którym wydano zaświadczenie o prawie do głosowania, o którym mowa w art. 23 ust. 1 Ordynacji wyborczej.
2. W przypadku skreślenia osoby ze spisu w rubryce „Uwagi” zamieszcza się adnotację określającą przyczynę skreślenia. Stosownie do okoliczności wpisuje się „skreślenie z rejestru wyborców”, „reklamacja”, „omyłka”, „art. 7 ust. 2”, „art. 8 ust. 2”, „art. 18 ust. 1”, „§ 11” lub „zaświadczenie”.
  3. Skreśleń, o których mowa w ust. 1, dokonuje się na obydwu egzemplarzach spisu.
  4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio do dodatkowego formularza spisu, o którym mowa w § 10.

Rozdział 4

Udostępnianie spisu osób uprawnionych

§ 13.

1. Spis jest udostępniany do wglądu w urzędzie gminy w miejscu i czasie podanym do wiadomości publicznej przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) niezwłocznie po sporządzeniu spisu.

2. Udostępnianie spisu następuje na pisemny wniosek zainteresowanego, zawierający dane umożliwiające ustalenie tożsamości osoby w spisie.
3. Wzór wniosku, o którym mowa w ust. 2, stanowi załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 14.

Udostępnianie do wglądu spisu polega na udzieleniu informacji potwierdzającej, iż osoba wskazana we wniosku jest ujęta w spisie lub nie figuruje w spisie, w tym również z powodu skreślenia ze spisu, albo że dane wpisane we wniosku różnią się od danych osoby wpisanej do spisu. Na żądanie wnioskodawcy udzielona informacja jest potwierdzana na piśmie.

Rozdział 5

Sposób wydawania oraz wzór zaświadczenia o prawie do głosowania

§ 15.

1. Na żądanie wyborcy zmieniającego miejsce pobytu przed dniem głosowania urząd gminy, który sporządził spis, wydaje zaświadczenie o prawie do głosowania, skreślając tę osobę ze spisu.
2. Przed sporządzeniem spisu zaświadczenie, o którym mowa w ust. 1, urząd gminy wydaje na podstawie rejestru wyborców. Wyborcy, który otrzymał takie zaświadczenie, nie umieszcza się w spisie.
3. Wzór zaświadczenia, o którym mowa w ust. 1, stanowi załącznik nr 5 do rozporządzenia.

§ 16.

Zaświadczenie o prawie do głosowania wyborca odbiera, za pokwitowaniem, osobiście albo przez upoważnioną pisemnie osobę, jeżeli w upoważnieniu wskazano numer ewidencyjny PESEL osoby, której dotyczyć ma zaświadczenie.

§ 17.

Zaświadczenia o prawie do głosowania urząd gminy wydaje do chwili przekazania spisu wyborców przewodniczącemu właściwej obwodowej komisji wyborczej.

Rozdział 6

Przepis końcowy

§ 18.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister

Spraw Wewnętrznych i Administracji:

.....
(podpis, z podaniem imienia, nazwiska
i stanowiska służbowego)

---

1) Numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość wpisuje się tylko w przypadku wyborcy posiadającego obywatelstwo Unii Europejskiej, a niebędącego obywatelem polskim.
2) Stosownie do okoliczności wpisuje się: „wpisać do spisu wyborców”, „dopisać na dodatkowym formularzu spisu wyborców”, „skreślić ze spisu wyborców”.

Załącznik nr 3

WZÓR ZAWIADOMIENIA O DOPISANIU LUB WPISANIU WYBORCY DO SPISU WYBORCÓW W INNYM OBWODZIE GŁOSOWANIA

Pieczczę nagłówkowa
organu sporządzającego spis

....., dnia .....

Do .....

W .....

Zawiadamia się, że .....

(nazwisko i imiona)

.....
(imię ojca, data urodzenia, nr ewidencyjny PESEL albo nr paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość¹⁾)

wpisany(a) do rejestru wyborców /spisu wyborców²⁾ w

Waszej gminie/mieście pod adresem:.....

.....
(miejscowość, ulica, nr domu, nr mieszkania)

został(a) wpisany(a) do spisu wyborców w miejscowości .....
gmina.....woj. ....

Powyższe przekazuję w celu skreślenia ww. osoby ze spisu wyborców sporządzonego dla wyborów członków Parlamentu Europejskiego.

.....
(podpis, z podaniem imienia, nazwiska
i stanowiska służbowego)

-
- 1) Numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość wpisuje się tylko w przypadku wyborcy posiadającego obywatelstwo Unii Europejskiej, a niebędącego obywatelem polskim.
2) Niepotrzebne skreślić.

Załącznik nr 4

WZÓR WNIOSKU O UDOSTĘPNIENIE SPISU WYBORCÓW

....., dnia .....

Wójt/Burmistrz/Prezydent Miasta*)

.....
(nazwisko i imiona wnioskodawcy)

.....
(adres zamieszkania)

WNIOSEK O UDOSTĘPNIENIE SPISU WYBORCÓW

Na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia ..... r. o wyborze członków Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr ..., poz. ...)

.....
(nazwisko i imię – imiona)

.....
(adres zamieszkania)

.....
(ewentualne inne dane)

.....
(podpis wnioskodawcy)

Wyjaśnienie

Każdy może wnieść do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) reklamację na nieprawidłowości w spisie wyborców, a w szczególności w sprawie pominięcia wyborcy w spisie wyborców, wpisania do spisu osoby, która nie ma prawa wybierania, niewłaściwych danych o osobach wpisanych do spisu

wyborców, ujęcia w spisie osoby, która nie zamieszkuje stale na obszarze gminy. Reklamację wnosi się pisemnie lub ustnie do protokołu (art. 20 ustawy o wyborze członków Parlamentu Europejskiego).

*) Niepotrzebne skreślić

Załącznik nr 5

WZÓR ZAŚWIADCZENIA O PRAWIE DO GŁOSOWANIA

Pieczęć nagłówkowa urzędu gminy

....., dnia .....

ZAŚWIADCZENIE O PRAWIE DO GŁOSOWANIA Nr .....

Niniejsze zaświadczenie uprawnia .....

.....
(imię – imiona i nazwisko, imię ojca, data urodzenia, nr ewidencyjny PESEL albo nr paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość *), adres zamieszkania)

do głosowania w obwodzie miejsca pobytu w wyborach członków Parlamentu Europejskiego
w dniu .....
(podać datę)

.....
(podpis, z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego)

*) Numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość wpisuje się tylko w przypadku wyborcy posiadającego obywatelstwo Unii Europejskiej, a niebędącego obywatelem polskim.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie upoważnienia dla ministra właściwego do spraw administracji publicznej zawartego w art. 21 ustawy z dnia ..... r. o wyborze członków Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr ..., poz. ...).

Stosownie do wytycznych zawartych w upoważnieniu, projekt reguluje :

1) sposób sporządzenia i udostępniania spisu wyborców, ustalając w szczególności:

- a) wzór spisu,
- b) metody aktualizacji spisu,
- c) wzór wniosku o udostępnienie spisu,
- d) wzory wykazów osób przebywających w szpitalach, zakładach opieki społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych, w których utworzono obwody głosowania,
- e) wzór zawiadomienia o dopisaniu lub wpisaniu wyborcy do spisu wyborców w innym obwodzie głosowania,

2) wzór oraz sposób wydawania zaświadczenia o prawie do głosowania,

uwzględniając przy tym również: odrębności przy sporządzaniu spisu dla gmin mających status miasta oraz dla obwodów utworzonych w szpitalu, zakładzie opieki społecznej, zakładzie karnym lub areszcie śledczym; przypadki w których następuje dopisanie lub wykreślenie ze spisu wyborców; jak i miejsce, czas i formę udostępnienie spisu.

Pewną wskazówką przy opracowywaniu projektu były – obowiązujące już akty wykonawcze dotyczące analogicznej materii spraw [np. wydane w oparciu o upoważnienie zawarte w ustawie z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499, z późn. zm.) – rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 8 sierpnia 2001 r. w sprawie spisu wyborców w wyborach do Sejmu i do Senatu (Dz. U. Nr 84, poz.922)]. Zharmonizowanie tych rozwiązań uzasadnione było także szeregiem odesłań zawartych w ustawie z dnia ..... r. o wyborze członków Parlamentu Europejskiego, przewidujących szerokie stosowanie w poszczególnych kwestiach przepisów ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, w tym również w sprawach dotyczących spisów osób uprawnionych do głosowania.

Oczywistym przy tym pozostawało zamieszczenie w projekcie odpowiednich regulacji dotyczących sytuacji wyborców – obywateli państw Unii Europejskiej, nie będących obywatelami

polakimi, którzy zgodnie z postanowieniami odpowiedniej Dyrektywy UE mogą wziąć udział w wyborach do Parlamentu Europejskiego, na tych samych zasadach, co obywatele polscy.

Przewiduje się, iż projektowane rozporządzenie wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Wejście w życie niniejszego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na dziedziny, o których mowa w § 10 ust. 6 uchwały nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. Nr 13, poz. 221 ze zm.), tj. rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionalny.

Wstępna opinia o zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej.

Przedmiot projektowanej regulacji jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej – przede wszystkim stanowiąc wykonanie ustawy wdrażającej zasady wyborów do Parlamentu Europejskiego, ale także implementującej na gruncie polskiego porządku prawnego Dyrektywę Unii Europejskiej nr 93/109/EC - w sprawie warunków wykonywania czynnego i biernego prawa wyborczego przez obywateli Unii Europejskiej nie będących obywatelami RP w wyborach do Parlamentu Europejskiego.

Projektowana regulacja jest zgodna z ww. regulacjami prawnymi Unii Europejskiej. .

DYREKTYWA RADY 93/109/WE

z dnia 6 grudnia 1993 r.

ustanawiająca szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w Państwie Członkowskim, którego nie są obywatelami

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 8b ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego¹,

a także mając na uwadze, co następuje:

Traktat o Unii Europejskiej oznacza nowy etap w procesie tworzenia coraz silniejszych związków między narodami Europy, a jednym z celów Traktatu jest tworzenie, w sposób spójny i solidarny, związków między narodami Państw Członkowskich; do jego podstawowych celów należy wzmocnienie ochrony praw i interesów obywateli Państw Członkowskich poprzez wprowadzenie obywatelstwa Unii;

tym celu w tytule II Traktatu o Unii Europejskiej, zmieniającego Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą w celu ustanowienia Wspólnoty Europejskiej, wprowadza się obywatelstwo Unii dla wszystkich obywateli Państw Członkowskich oraz przyznaje się im w związku z tym szereg praw;

przewidziane w art. 8b ust. 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Państwie Członkowskim, w którym dana osoba ma miejsce zamieszkania jest zastosowaniem zasady niedyskryminacji między osobami mającymi obywatelstwo danego państwa a osobami będącymi obywatelami innego państwa oraz uzupełnieniem, zagwarantowanego w art. 8a wspomnianego Traktatu, prawa do swobodnego przemieszczania się i przebywania;

art. 8a ust. 2 Traktatu o WE określa jedynie możliwość wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego, bez uszczerbku dla przepisów art. 138 ust. 3 Traktatu o WE, który przewiduje wprowadzenie jednolitej procedury wyborczej we wszystkich Państwach Członkowskich; dąży on przede wszystkim do zniesienia wymogu obywatelstwa, który obecnie musi być spełniony w większości Państw Członkowskich w celu wykonywania tych praw;

stosowanie art. 8b ust. 2 Traktatu o WE nie zakłada harmonizacji ordynacji wyborczych Państw Członkowskich; ponadto, aby uwzględnić zasadę proporcjonalności, wymienionej w

---

¹ Dz.U. nr C329 z 6.12.1993.

art. 3b ust. 3 Traktatu o WE, treść wspólnotowej legislacji w tej dziedzinie nie powinna wykraczać poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia celów art. 8b ust. 1 Traktatu o WE;

zamiarem art. 8b ust. 2 Traktatu o WE jest zapewnienie wszystkim obywatelom Unii, bez względu na to, czy są obywatelami Państwa Członkowskiego miejsca zamieszkania czy nie, możliwości wykonywania w tym państwie swojego prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego na takich samych warunkach; z tego względu wobec obywateli Unii niemających obywatelstwa odnośnego państwa, w szczególności dotyczące okresu zamieszkania i dowodu miejsca zamieszkania, powinny być takie same, jak warunki stawiane obywatelom tego Państwa Członkowskiego, jeśli takie warunki są w ogóle stawiane;

art. 8b ust. 2 Traktatu o WE przewiduje prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Państwie Członkowskim miejsca zamieszkania, przy czym prawo to nie zastępuje prawa głosowania i kandydowania w Państwie Członkowskim, którego obywatelem jest dany obywatel Unii; należy szanować przysługujące obywatelom Unii prawo wyboru Państwa Członkowskiego, w którym chcą oni uczestniczyć w wyborach europejskich, przy czym należy zapobiec nadużywaniu tego prawa przez głosowanie lub kandydowanie w więcej niż jednym państwie;

zgodnie z art. 8b ust. 2 Traktatu o WE wszelkie odstępstwa od ogólnych zasad niniejszej dyrektywy muszą być uzasadnione specyficznymi problemami danego Państwa Członkowskiego, przy czym każde takie odstępstwo musi podlegać sprawdzeniu co do jego wyjątkowego charakteru;

takie specyficzne problemy mogą powstawać w Państwie Członkowskim, w którym odsetek obywateli Unii w wieku uprawniającym do udziału w wyborach, mających miejsce zamieszkania w tym państwie, lecz niebędących jego obywatelami znacznie przekracza średnią; odstępstwo jest uzasadnione w przypadku gdy tacy obywatele Unii stanowią ponad 20% ogółu wyborców, przy czym jego punktem odniesienia musi być kryterium okresu zamieszkania;

obywatelstwo Unii ma na celu umożliwienie obywatelom Unii lepszej integracji w państwie przyjmującym; w związku z tym, zgodnie z intencją autorów Traktatu, należy unikać wszelkiego różnicowania między listami kandydatów będących własnymi obywatelami a kandydatami zagranicznymi;

ryzyko takiego różnicowania dotyczy w szczególności Państwa Członkowskiego, w którym odsetek obywateli Unii w wieku uprawniającym do udziału w wyborach mających miejsce zamieszkania w tym państwie, lecz niebędących jego obywatelami przekracza 20% ogólnej liczby mających tam miejsce zamieszkania obywateli Unii w wieku uprawniającym do głosowania; z tego względu ważne jest, aby takie Państwo Członkowskie mogło ustanowić, zgodnie z art. 8b Traktatu, szczególne przepisy dotyczące składu list kandydatów;

w niektórych Państwach Członkowskich mający tam miejsce zamieszkania obywatele innych Państw Członkowskich mają prawo głosowania w wyborach do parlamentów narodowych; niektóre przepisy niniejszej dyrektywy nie muszą więc być stosowane w takich Państwach Członkowskich,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

1. Niniejsza dyrektywa ustanawia szczegółowe warunki, według których obywatele Unii mający miejsce zamieszkania w Państwie Członkowskim, którego nie są obywatelami, wykonują prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego.
2. Przepisy niniejszej dyrektywy nie naruszają przepisów Państw Członkowskich dotyczących prawa głosowania i kandydowania w wyborach ich obywateli, mających miejsce zamieszkania poza ich terytorium wyborczym.

Artykuł 2

Do celów niniejszej dyrektywy:

1. „wybory do Parlamentu Europejskiego” oznaczają bezpośrednie i powszechne wybory przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego zgodnie z Aktem z dnia 20 września 1976 r.²;
2. „terytorium wyborcze” oznacza terytorium Państwa Członkowskiego, na którym, zgodnie z wyżej wymienionym Aktem i w którego ramach zgodnie z ordynacją wyborczą tego Państwa Członkowskiego, jego mieszkańcy wybierają przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego;
3. „Państwo Członkowskie miejsca zamieszkania” oznacza Państwo Członkowskie, w którym obywatel Unii ma miejsce zamieszkania, lecz którego nie jest obywatelem;
4. „Państwo Członkowskie pochodzenia” oznacza Państwo Członkowskie, którego obywatelem jest dany obywatel Unii;
5. „wyborca Wspólnoty uprawniony do głosowania” oznacza obywatela Unii uprawnionego, zgodnie z niniejszą dyrektywą, do głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Państwie Członkowskim miejsca zamieszkania;
6. „wyborca Wspólnoty uprawniony do kandydowania w wyborach” oznacza obywatela Unii uprawnionego, zgodnie z niniejszą dyrektywą, do kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Państwie Członkowskim miejsca zamieszkania;
7. „lista wyborców” oznacza oficjalny spis wszystkich wyborców uprawnionych do głosowania w danym okręgu wyborczym lub wspólnocie, sporządzony i uaktualniany przez właściwy organ zgodnie z ordynacją wyborczą Państwa Członkowskiego miejsca zamieszkania, względnie rejestr meldunkowy, o ile zawiera on informacje o uprawnieniu do udziału w wyborach;
8. „dzień spełnienia wymogu” oznacza dzień lub dni, w których obywatele Unii muszą spełnić przesłanki, zgodnie z prawem Państwa Członkowskiego miejsca zamieszkania, aby w tym państwie wybierać lub być wybieranym;

---

² Dz.U. nr L 278 z 8.10.1976, str. 5.

9. „formalne oświadczenie” oznacza złożone przez zainteresowaną osobę oświadczenie, jeżeli nieścisłości w nim zawarte powodują, że osoba je składająca podlega karze zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa krajowego.

Artykuł 3

Osoba, która w dniu spełnienia wymogu:

- a) jest obywatelem Unii w rozumieniu art. 8 ust. 1 drugi akapit Traktatu,
- b) nie będąc obywatelem Państwa Członkowskiego miejsca zamieszkania, spełnia pozostałe warunki prawa głosowania i kandydowania w wyborach, jakie odnośnie państwo stawia swoim obywatelom,

ma prawo głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Państwie Członkowskim miejsca zamieszkania, chyba że została pozbawiona tych praw na podstawie art. 6 i 7.

Jeżeli obywatele Państwa Członkowskiego miejsca zamieszkania mogą kandydować w wyborach jedynie pod warunkiem, że posiadali jego obywatelstwo przez pewien minimalny okres, to uznaje się, że obywatele Unii spełniają ten warunek, o ile przez wymagany minimalny okres byli oni obywatelami jednego z Państw Członkowskich.

Artykuł 4

1. Każdy wyborca Wspólnoty uprawniony do głosowania wykonuje prawo do głosowania w Państwie Członkowskim miejsca zamieszkania lub w Państwie Członkowskim pochodzenia. Nikt nie może głosować więcej niż jeden raz podczas tych samych wyborach.

2. Nikt nie może kandydować w więcej niż jednym Państwie Członkowskim w tych samych wyborach.

Artykuł 5

Jeżeli obywatele Państwa Członkowskiego miejsca zamieszkania mają prawo głosowania lub kandydowania w wyborach jedynie pod warunkiem pewnego minimalnego okresu zamieszkania na terytorium wyborczym tego państwa, to uznaje się, że wyborcy Wspólnoty uprawnieni do głosowania i wyborcy Wspólnoty uprawnieni do kandydowania w wyborach spełniają ten warunek, o ile mieli miejsce zamieszkania przez równorzędny minimalny okres w innych Państwach Członkowskich. Niniejszy przepis jest stosowany, nie naruszając szczególnych warunków okresu zamieszkania w określonym okręgu wyborczym lub wspólnocie lokalnej.

Artykuł 6

1. Każdy obywatel Unii, który ma miejsce zamieszkania w Państwie Członkowskim, którego nie jest obywatelem oraz którego, w wyniku odrębnego wyroku lub orzeczenia wydanego na gruncie prawa karnego lub cywilnego Państwa Członkowskiego miejsca zamieszkania lub Państwa Członkowskiego pochodzenia, pozbawiono prawa kandydowania

w wyborach, nie może wykonywać tego prawa w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Państwie Członkowskim miejsca zamieszkania.

2. Złożony przez obywatela Unii wniosek o kandydowanie w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Państwie Członkowskim miejsca zamieszkania zostaje odrzucony, o ile obywatel ten nie przedstawi dokumentów, określonych w art. 10 ust. 2.

Artykuł 7

1. Państwo Członkowskie miejsca zamieszkania może sprawdzić, czy obywatela Unii, który wyraził chęć wykonania prawa głosowania w tym państwie, nie pozbawiono tego prawa w wyniku odrębnego wyroku lub orzeczenia wydanego na gruncie prawa cywilnego lub karnego Państwa Członkowskiego jego pochodzenia.

2. W celu wykonania ust. 1 niniejszego artykułu, Państwo Członkowskie miejsca zamieszkania może przekazać Państwu Członkowskiemu pochodzenia oświadczenie, określone w art. 9 ust. 2. W tym celu Państwo Członkowskie pochodzenia we właściwym terminie oraz w odpowiedni sposób udzieli istotnych i normalnie dostępnych informacji; mogą one obejmować wyłącznie takie szczegółowe dane, które są absolutnie niezbędne do wykonania niniejszego artykułu, a można z nich korzystać tylko w tym celu. Jeżeli udzielone informacje podważają treść oświadczenia, Państwo Członkowskie miejsca zamieszkania, podejmuje właściwe działania w celu uniemożliwienia udziału odnośnej osoby w wyborach.

3. Niezależnie od tego, Państwo Członkowskie pochodzenia może udzielić Państwu Członkowskiemu miejsca zamieszkania w odpowiedniej formie i we właściwym terminie wszelkich informacji koniecznych do wykonania niniejszego artykułu.

Artykuł 8

1. Wyborca Wspólnoty uprawniony do głosowania wykonuje prawo głosowania w Państwie Członkowskim miejsca zamieszkania, o ile wyrazi taką chęć.

2. Jeżeli udział w wyborach w Państwie Członkowskim miejsca zamieszkania jest obowiązkowy, wyborca Wspólnoty uprawniony do głosowania ma obowiązek udziału w wyborach, o ile wyraził taką chęć.

ROZDZIAŁ II

Wykonywanie prawa głosowania i prawa do kandydowania w wyborach

Artykuł 9

1. Państwa Członkowskie podejmują wszelkie niezbędne działania w celu wpisania wyborcy Wspólnoty uprawnionego do głosowania, który wyraził chęć udziału w wyborach, na listę wyborców w odpowiednim terminie przed dniem wyborów.

2. W celu wpisania wyborcy Wspólnoty uprawnionego do głosowania przedstawia on te same dokumenty, jak uprawniony do głosowania wyborca mający obywatelstwo danego państwa. Ponadto przedstawia on oficjalne oświadczenie, w którym podaje:

- a) swoje obywatelstwo oraz adres na terytorium wyborczym Państwa Członkowskiego miejsca zamieszkania,
- b) w stosownych przypadkach, okręg wyborczy lub wspólnotę lokalną w Państwie Członkowskim jego pochodzenia, na którego liście wyborców był ostatnio wpisany, oraz
- c) oświadcza, że wykona swoje prawo głosowania wyłącznie w Państwie Członkowskim miejsca zamieszkania.

3. Państwo Członkowskie miejsca zamieszkania może także zażądać, aby wyborca Wspólnoty uprawniony do głosowania:

- a) stwierdził w swoim oświadczeniu, określonym w ust. 2, że nie pozbawiono go prawa głosowania w Państwie Członkowskim jego pochodzenia,
- b) przedstawił ważny dowód tożsamości, oraz
- c) podał datę, od kiedy ma miejsce zamieszkania w tym lub w innym Państwie Członkowskim.

4. Wyborcy Wspólnoty uprawnieni do głosowania wpisani na listę wyborców pozostają na niej na tych samych warunkach tak długo, jak uprawnieni do głosowania wyborcy mający obywatelstwo danego państwa, aż do czasu złożenia przez nich wniosku o skreślenie z listy wyborców lub do czasu ich skreślenia z urzędu, ze względu na niespełnianie przez nich warunków wykonywania prawa głosowania.

Artykuł 10

1. Składając wniosek o kandydowanie w wyborach, wyborca Wspólnoty uprawniony do kandydowania w wyborach przedstawia te same dokumenty, co kandydat mający obywatelstwo danego państwa. Ponadto przedstawia on oficjalne oświadczenie, w którym podaje:

- a) swoje obywatelstwo oraz adres na terytorium wyborczym Państwa Członkowskiego miejsca zamieszkania,
- b) oświadcza, że nie kandyduje w wyborach do Parlamentu Europejskiego jednocześnie w innym Państwie Członkowskim, oraz
- c) w stosownych przypadkach, okręg wyborczy lub wspólnotę lokalną w Państwie Członkowskim jego pochodzenia, na którego liście wyborców był ostatnio wpisany.

2. Składając wniosek o kandydowanie w wyborach, wyborca Wspólnoty uprawniony do kandydowania w wyborach przedkłada ponadto wydane przez właściwy organ administracyjny Państwa Członkowskiego jego pochodzenia zaświadczenie potwierdzające, że nie pozbawiono go prawa kandydowania w wyborach w tym Państwie Członkowskim, względnie, że organowi temu nic nie wiadomo o pozbawieniu go takiego prawa.

3. Państwo Członkowskie miejsca zamieszkania może także zażądać, aby wyborca Wspólnoty uprawniony do kandydowania w wyborach przedstawił ważny dowód tożsamości. Państwo to może ponadto zażądać, aby podał on datę, od kiedy jest obywatelem jednego z Państw Członkowskich.

Artykuł 11

1. Państwo Członkowskie miejsca zamieszkania informuje osobę zainteresowaną o czynnościach podjętych w związku z jej wnioskiem o wpis na listę wyborców lub o decyzji dotyczącej dopuszczenia jej wniosku o kandydowanie w wyborach.

2. W przypadku odmowy wpisania na listę wyborców lub odrzucenia wniosku o kandydowanie w wyborach, osoba zainteresowana jest uprawniona do korzystania ze stosownych środków prawnych na takich samych warunkach, jakie przepisy Państwa Członkowskiego miejsca zamieszkania przewidują dla wyborców uprawnionych do głosowania i wyborców uprawnionych do kandydowania w wyborach, będących obywatelami tego państwa.

Artykuł 12

Państwo Członkowskie miejsca zamieszkania informuje w odpowiedniej formie i we właściwym terminie wyborców Wspólnoty uprawnionych do głosowania i wyborców Wspólnoty uprawnionych do kandydowania w wyborach o warunkach i szczegółowych zasadach wykonywania prawa głosowania i prawa kandydowania w wyborach w tym państwie.

Artykuł 13

Państwa Członkowskie wymieniają między sobą informacje niezbędne do wykonania art. 4. W tym celu Państwo Członkowskie miejsca zamieszkania, udziela na podstawie formalnego oświadczenia, określonego w art. 9 i 10, w odpowiednim czasie przed dniem wyborów Państwu Członkowskiemu pochodzenia informacji o jego obywatelach wpisanych na listę wyborców, lub którzy zgłosili kandydaturę w wyborach. Państwo Członkowskie pochodzenia podejmuje zgodnie z przepisami swojego prawa krajowego właściwe środki w celu zapobieżenia, aby jego obywatele głosowali lub kandydowali w wyborach w więcej niż jednym Państwie Członkowskim.

ROZDZIAŁ III

ODSTĘPSTWA I PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

Artykuł 14

1. Jeżeli w dniu 1 stycznia 1993 r. w danym Państwie Członkowskim odsetek obywateli Unii w wieku uprawniającym do głosowania, mający miejsce zamieszkania w tym państwie, ale niebędących jego obywatelami, przekracza 20% ogólnej liczby obywateli Unii w wieku uprawniającym do głosowania, którzy mają miejsce zamieszkania w tym państwie, to takie Państwo Członkowskie może, w drodze odstępstwa od przepisów art. 3, 9 i 10:

- a) przyznać prawo głosowania tym wyborcom Wspólnoty uprawnionym do głosowania, którzy w tym Państwie Członkowskim mają miejsce zamieszkania przez pewien okres minimalny, który nie może być ustalony na dłużej niż pięć lat,
- b) przyznać prawo kandydowania tym wyborcom Wspólnoty uprawnionym do kandydowania w wyborach, którzy w tym Państwie Członkowskim mają miejsce zamieszkania przez pewien okres minimalny, który nie może być ustalony na dłużej niż dziesięć lat.

Niniejsze przepisy nie naruszają odpowiednich działań, które Państwo Członkowskie może podjąć odnośnie do składu kandydatów na listach zwłaszcza celem ułatwienia integracji obywateli Unii, będących obywatelami innego Państwa Członkowskiego.

Jednakże, wyborcy Wspólnoty uprawnieni do głosowania i wyborcy Wspólnoty uprawnieni do kandydowania w wyborach, którzy wskutek tego, że mają miejsce zamieszkania poza Państwem Członkowskim swojego pochodzenia lub z powodu okresu takiego zamieszkania nie mają w tym państwie prawa głosowania lub kandydowania w wyborach, mogą nie podlegać warunkom dotyczących okresu zamieszkania, określonego powyżej.

2. Jeżeli według stanu na dzień 1 lutego 1994 r. przepisy prawne Państwa Członkowskiego przewidują, że obywatele innego Państwa Członkowskiego, mający w nim miejsce zamieszkania, mają prawo głosowania w wyborach do parlamentu narodowego tego państwa oraz mogą być w tym celu wpisani na listę wyborców tego Państwa na dokładnie tych samych warunkach, co wyborcy będący obywatelami tego państwa, to pierwsze z wymienionych Państw Członkowskich może, w odstępstwie od niniejszej dyrektywy, nie stosować art. 6-13 do takich obywateli.

3. Komisja przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie do dnia 31 grudnia 1997 r., a następnie w terminie 18 miesięcy przed każdymi wyborami do Parlamentu Europejskiego sprawozdanie, w którym rozważy, czy przyczyny uzasadniające odstępstwo udzielone odnośnym Państwom Członkowskim zgodnie z art. 8b ust. 2 Traktatu WE nadal istnieją oraz w razie potrzeby zaproponuje dokonanie wszelkich niezbędnych dostosowań.

Państwa Członkowskie korzystające z odstępstw na podstawie ust. 1 udzielają Komisji wszelkich niezbędnych informacji.

Artykuł 15

Do czwartych bezpośrednich wyborów do Parlamentu Europejskiego stosuje się następujące przepisy szczególne:

- a) obywatele Unii, którzy już w dniu 15 lutego 1994 r. mają prawo głosowania w Państwie Członkowskim miejsca zamieszkania i którzy znajdują się na liście wyborców w tym Państwie Członkowskim, nie podlegają wymogom formalnym, określonym w art. 9;
- b) Państwa Członkowskie, w których listy wyborców zostały zamknięte przed dniem 15 lutego 1994 r., podejmą niezbędne działania, aby wyborcy Wspólnoty uprawnieni do głosowania, którzy chcą wykonać prawo głosowania w tym państwie, mieli możliwość wpisania się na listę wyborców w odpowiednim czasie przed dniem wyborów;

- c) Państwa Członkowskie, które nie sporządzają specjalnych list wyborców lecz określają uprawnienie do głosowania w rejestrze meldunkowym, oraz w których udział w wyborach nie jest obowiązkowy, mogą zastosować to rozwiązanie również w stosunku do wyborców Wspólnoty uprawnionych do głosowania znajdujących się w tym rejestrze, którzy zostali indywidualnie poinformowani o ich prawach i nie wyrazili chęci wykonania prawa głosowania w Państwie Członkowskim ich pochodzenia. Państwa te prześlą do Państwa Członkowskiego pochodzenia dokument potwierdzający wyrażoną przez tych wyborców chęć głosowania w Państwie Członkowskim miejsca zamieszkania;
- d) Państwa Członkowskie, w których wewnętrzna procedura nominacji kandydatów partii i grup politycznych jest określona ustawowo, mogą ustalić, że wszelkie takie procedury, które zgodnie z tym ustawodawstwem wszczęto przed dniem 1 lutego 1994 r. oraz decyzje podjęte na tej podstawie, zachowują ważność.

ROZDZIAŁ IV

Przepisy końcowe

Artykuł 16

Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie do dnia 31 grudnia 1995 r. sprawozdanie na temat zastosowania niniejszej dyrektywy podczas wyborów do Parlamentu Europejskiego w czerwcu 1994 r. Na podstawie tego sprawozdania Rada stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim może przyjąć przepisy zmieniające niniejszą dyrektywę.

Artykuł 17

Państwa Członkowskie wprowadzą w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy przed dniem 1 lutego 1994 r. oraz niezwłocznie powiadomią o tym Komisję.

Wspomniane środki powinny zawierać odniesienia do niniejszej dyrektywy lub odniesienie to powinno towarzyszyć ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez Państwa Członkowskie.

Artykuł 18

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie z dniem jej opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*.

Artykuł 19

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 6 grudnia 1993 r.

W imieniu Rady

W. CLAES

Przewodniczący

LISTA PRZEKAZANYCH DOKUMENTÓW
DO

PROJEKTU USTAWY
O
WYBORZE CZŁONKÓW PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO
przyjętego przez Radę Ministrów
w dniu 17 czerwca 2003r.

1.	Deklaracja dotycząca dostosowawczego charakteru projektu ustawy wraz z uzasadnieniem jego dostosowawczego charakteru
2.	Projekt ustawy wraz z uzasadnieniem
3.	Opinia Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej o zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej wydana dnia 24 czerwca 2003 r.
4.	Tłumaczenie następującego aktu prawa Unii Europejskiej, w wersji papierowej i elektronicznej: DYREKTYWA Rady 93/109/WE z dnia 6 grudnia 1993 r. ustanawiająca szczegółowe warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego przez obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w Państwie Członkowskim, którego nie są obywatelami